شفق

SHAFAQ

مونږ د سره پوځ ماته نه منونکی خیال دړی وړی کړ

د تکبیر مجلې خبریال سره د حکمتیار صاحب مرکه

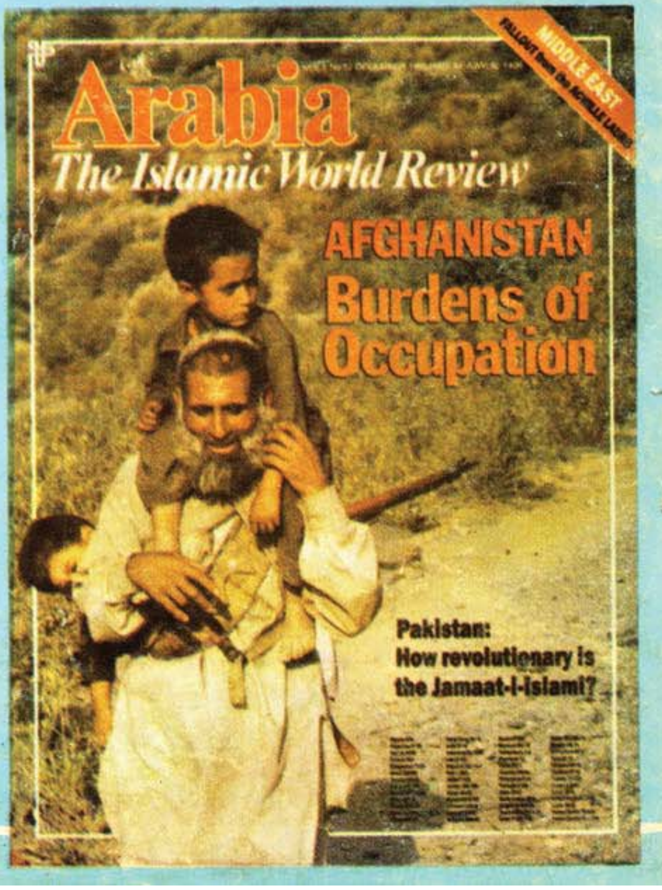

بسم الله الرحمن الرحیم

فرمان خدا

قل اعوذ برب الناس
ملك الناس
الـه الناس
من شرالوسواس الخناس
الذی یوسوس فـی صدور الناس
من الجنة والناس

ترجمه و توضیح :

بگو (ای پیامبر) ! که پناه می جویم به پرورش دهنـدهٔ مردم ، فرمانروای مردم ، خدای مردم : از شر و وسوسه افگنی (شیطان خناس) ـ کسی که از جملهٔ جنها و مردم ـ دردل مردم وسوسه میاندازند !

تنبیـه : سورهٔ « النـاس » وانمود میسازد که وسوسه نمودن تنها وظیفـهٔ شیطان جنـی نیست ؛ بلکه شیطان های انسی نیز در آن نقش به سزایی دارند ـ پس هوشیار باید بود و از شر این شیطان های آدم نما به خدا پناه جست .

مسؤول مدیر .... محمد معروف «فروغگر»

مرستیأل ....

لیکوال غړی :

۱ - محمد زبیر «شفیقی» ....

۲ - ذبیح الله «قریشی» ....

۳ - محمد رحیم «خنجر» .....

شفق

ارکان نشراتی حزب اسلامی افغانستان

کمیسیون ارشاد فرهنگ

احمد شاه ((وحدت)) ۲۸۶
Ahmad Shah (Vahdat)

سال سوم ـ شمارهٔ ششم و هفتم نمبر مسلسل ۲۷-۲۸ ـ جدی و دلـو

PROPERTY OF ACKU

د دی گنی مطالب

- پیغام شفق
- پیغام بر پیغام
- د تکبیر له مجلی سره د حکمتیار...
- تبصرهٔ سیاسی...
- افغانستان د روسی...
- نا رضایتی های مردم...
- روسها از اسلام در هراس...
- فرهنگ یاد تولنی معنوی...
- عوامل اساسی مشکلات...
- پایه های اخلاقی نهضت...
- اسلام یا لرپوال پیغام...
- باز تاب تعهد در زندگی...
- د یوه مبارز او مجاهد مسلمان...
- بر رسی ی پیرامون...
- د اسلامی حکومت...
- انگیزه های دعوت اسلامی...
- د انقلاب کونکسی...
- د اخوان المسلمین لرپوال...
- ربنتینی اتلان...
- یا دواره ی از شهدای...

سیاسی

فرهنگی

ایدیولوژیک

ادبی

تاریخی

۱۲۱

بسم الله تعالی الرحمن الرحیم

پیغام شفق

ای فلق ! ای سپیده دم !! تو بیا و بر افق خونین سرزمین شهید پرور ما فروزان شو!!! که درین جا سپاهیان نور برلشکریان ظلمت پیروز شده اند

ای آفتاب نصرت !!! تو بیا و برفراز سنگرهای خونین ما طلوع کن !! که درین میقات رنجها ، اهریمن شب در آستانه مرگ جبونانه تلاش دارد ، تا بساطش را بر چیند و راهی برای گریز ننگین خویش باز کند !

ای موکب سبز فام بهار !!! بر کشور خونین کفنان بیا !! که دیگر طلسم مرگبار پائیز دیرپا و جهنمی ، در میهن ما شکسته است و درین جا قطرات گوهرین اشک ها و خون ها نمایشگر بهارستان فردا های رنگین هستند !!

ای صبا !! تو بیا و بر کشور غرقه به خون ما مشک بیز شو!!! که درین داغستان اندوه بر کنار هر سنگی !! و در پای هرسنگری! شقایق سرخ شهادت شراره می زند !!

ای بلال !! ای منادی بزرگ!! برخیز و بیاو بر مناره خون شهیدان داغدار ما به ایست !! و به آواز رسایت تکبیر فلاح و رستگاری برگوی !! و از همان حنجره ناز نینت یکبار دیگر سرود عظمت و جلال نظام الهی را برخوان !

ای کوهساران بلند ، وای دره های مرد خیز کشور ما!! بنازید! که فرزندان سلحشور تان با نبرد بی اسان خویش پوزه بزرگترین قدرت شیطانی دنیا را به خاک ذلت مالیدند !!

آری !!

به مجاهدان فاتح و قهرمان ما بگویید ! که سنگرهای مقاومت و جهاد را گرم تر سازند !! و با حملات کفر شکن خویش عرصه را بر دشمن زبون تنگ تر و مرگبار گردانند . . به سنگرداران دین خدا در کشور ما پیام رسانید . . که حماسه استقامت و قربانی را ادامه دهند . . زیرا طلوع طلائی صبح و گریز شرمبار ظلمت نزدیک است . . .

به نهضتداران خونین قبای ما بانگ برزنید . . که به یمن ایثار و پایمردی شان افسانه شکست نا پذیری قدرت های طاغوت در هم شکسته و نعره های ملکوتی الله اکبر شان بناهای ستم آباد نظام های استکباری و جاهلی را به لرزه در آورد است . .

به آزاد مردان پیکار جوی ما صدا در دهید . . که ریشه های صبر و استواری را در بین صفوف پولا دین شان تقویت بخشند که همه قدرت‌های ستمگار جهان چنگ

PROPERTY OF ACKU

در چنگ هم داده اند تا بدست یاری ایادی مزدور خویش و بکار گرفتن دسایس نا جوانمردانه ای مقاومت الهی شان را سرکوب نموده از موج خیزی سیل خروشان انقلاب اسلامی ما جلوگیری به عمل آرند..

اگر می بینند که قدرت های جبار و ددمنش این جا و آنجا برای صلح و آزادی گلو پاره می کنند.. و به خاطر حل معضله کشور تان اشک تمساح می ریزند..

اگر می بینند که دشمن های دیرینه و آشتی ناپذیر.. مشتاقانه به ملاقات یکدیگر میشتابند و از صلح و دوستی دم می زنند..

اگر می بینند که طاغوتچه های عروسک مآب طلب گار صلح و آشتی ملی (!) می شوند..

این صحنه سازی های فریبکارانه همه و همه برای آنست تا زمینه را برای خاموشی داعیه مقدس جهاد و نبرد الهی ما آماده سازند و جنبش اسلامی ملت مسلمان افغانستان را که میرود تابنای مستحکم نظام شکوهمند اسلامی را دوباره برپا سازد و کوشک‌های پوشالی جهان خواران جفا پیشه را واژگون گرداند از تلاطم و تحرک جوشانش باز دارند!!

قدرت‌های استعماری هراس دارند تا مبادا روزی رایحهٔ حیات بخش جهاد و مقاومت از مرز های افغانستان بگذرد و در کالبدیخ زده و خاموش دیگر ملت های مسلمان که در چنگله خون چکان استکبار جهانی اسیر اند روح مقاومت و آزاده گی بدمد!! و همه ملت‌های مسلمان و محکوم با استشمام این نگهت دلاویز به پاخیزند و زنجیر های برده گی و اسارت نظام های استبدادی را پاره نمایند.

به جنگ آوران عاشق و دلباخته اسلام و شیر مردان مجاهد ما هوشدار دهید، تا با هوشیاری و فراست ایمانی شان در برابر تمامی توطئه های دشمنان خویش زیرهر عنوانی که به میدان کشیده بشود قهرمانانه ایستاده‌گی نمایند. و بر صحنه پردازی‌های مذبوحانه دشمن فاتحانه به خندند زیرا رمز پیروزی و نصرت شان در ادامه و شگوفانی هرچه بیشتر جهاد مقاومت ایشان است.. سعی کنند تا با تشدید نبرد و یورش‌های پیگیر بردشمن شکست خورده از سنگرهای خونین جهاد که یادگار شهیدان ملت قهرمان و مجاهد ماست حراست نموده آنها را همچنان گرم و خونین نگهدارند.

انشا الله که در اثر جانفشانی های خالصانه وجهود الهی شان، لشکریان رسوای ظلمت خواهند گریخت. و داعیه جهاد مقدس و اسلامی ما جهان گیر خواهد شد. و خورشید افتخار مسجد و عظمت امت اسلامی دوباره از خاوران طلوع خواهد کرد.

د غزني د شتم د جبهې مجاهدین د خواجه عمری ولسوالی د ولجه شو و نظامی مهماتو د انتقال په حال کی.

پیغام پر پیغام

لار او سازش

الیوم یئس الذین کفروا من دینکم فلا تخشوهم واخشون (آیه المائده : ۳)

د افغانستان مسلمان ملت دا توکالو په موده کښې د جهاد او جګړې په وینو لړلې لاره وهلې ده او اوس هم زموږ د ګران هیواد افغانستان په ګوټ ګوټ کښې دا د وینو او توری ترمنځ تاریخي جګړه پرمخ درومي. د هیواد د تاریخ پدی ټولو اوږدو کښې افغان میړنی اولس د خپلې عقیدوی ټګ لارې پربنسټ داسی ګمونه اوچت کړیدی چې نور نو نړیوال شیطانی ځواکونه «پیاز په بده نه شي وهلی» ترڅو چې روسی ښکیلاک ګرځواک او نوری نړیوالې کمونستی ډلې ټپلې د مارکسیستی فال کتنی «د تاریخی مادیت د فلسفی مفکوره» پر ډنډوره هم باور نه کوی خو داځل د مارکسیزم میراث خوارو د مارکس پلرنی میراث (سرمایه‌داری او سازش) د خپل‌نوی «اجتهاد !!» او «سوله ایز دکتورین» په نوم د کمونیزم له عقیدوی زیرمی څخه راوایستل ، خو له بده شامته د روسی کمونست ګوند خیرونکو او «پوهانو» د خپلې دغه نوی نظریي دا زمایښت او تجربې په خاطر دافغانستان په وینو لړلی خاوره او د افغانستان مسئله عملیاتی ډګرو ټاکه ، ځکه‌ئی نو پـه زړه او نا زړه سره د افغانستان د مسئلې د سیاسی حل د ډرامې د ښودلو لپاره د سپینې مانۍ تګماراِلو ته بلنه ورکړه او ترننه هم د افغانستان د مسئلې د سیاسی حل په نامه د ټګ او تګماردا ډرامه روانه ده ، د نړیوالو خبری آژانسونو د خبرله مخې د افغانستان د مسئلې «د سیاسی حل» پـه نامه د ملګرو ملتونـو د عمومی منشی د مرستیال پـه منځګړتـیا د پاکستان او د کابل د نظامی کمیسار ببرک تـرمینځ د غـیر مستقیمو خبرو اترو د جریان د شپږم پړاو د تعقیبیدو لپاره هلې‌ځلې روانی دی .

نړیوال‌کفر او ټول ښکیلاک‌ګرځوا کونه غواړی چې پدی ډول ډنډورو غږولو سره له یوازی دافغانستان د مسلمان او اتل ملت پر اوسنی جهادی ځواک بالدی ناوړه آغیزه واچوی بلکې پدی توګه د خپلو ټیمه خواهیلو او ناروا آرمانونو آخیرنی یادونه هم خواږه وساتی .

موږ داده یو چې د افغانستان مسلمان او مجاهد ځوا کونه او ټول وسله وال جهادی توکوله پـه ترهغی چې نړیوال کفر او د هغوی بې رحمه لښکری زموږ د هیواد وروستنی لویشت خاوره پرې نهږدی او په ګران هیواد افغانستان کښې د الهی عدل پربنسټ اسلامی بشپړی واکمنۍ ټینګښت نه‌وی موندلی خپل د شهیدانو پر وینو لړلی مورچلونه پرې نه ږدی .

ځکه نور نو د قرآنی تعبیر له مخې د نړی پرمخ ټول استکباری قدرتونه د نړیوال اسلامی غورځنګ او د افغانانو د اسلامی جهاد د لـه ماتیدونکی مقاومت له امله د غوځی ماتی سره مخامخ شویدی ، اوس نـو د ټولو مسلمانو قوتونو لمرنی د نده بللی شی چې د اسلامی لوړ رسالت او الهی مسئولیت په لاره کښې د پاک خدای (ج) څخه دویری درلودلو په پام کښې نیولو سره د صبر او تدبیر ځانګـړی معیارونـه د خپل اسلامی جهاد د بریالیتوب غوره ملاک وبولی . (والسلام

مونږ د سره پوځ ماته نه

منونکی خیال دری وری کړ

د تکبیر مجلې خبریال سره د حکمتیار صاحب مرکه

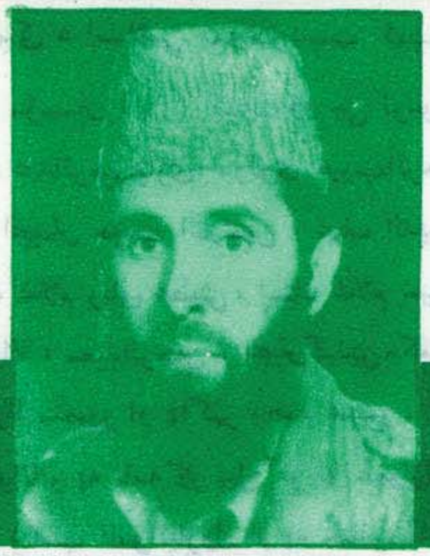

د شفق مجلې درنو لوستونکیو !

په لاندی کرښو کی بــه تاسی هغه مرکــه ولــولی چی د افغانستان د اسلامی حزب امیر محترم حکمتیار سره د پاکستان یــوی معتبری اسلامی مجلې «تکبیر» یوه تن ژورنالست کړی وه او د نومــوړی مجلې د ۱۹۸٦ کال (۲۷ دسمبر ـ ۲ جنوری) په ګڼه کی خپره شویده چی دلتهٔ ګرانو لوستونکو ته کټ مټ ژباړه وړاندی کوو .

(اداره)

ژباړن محمد خلیل «نورستانی»

ګلبدین حکمتیار چی د خپلی ځوانی له پیله د کمونیزم د راتلونکی توفان د راتلو اندازه لګولی وه ، د خپل ژوند زیاته برخهٔ ی د افغانستان د هغو ځلمیانــو پــه تنظیم او یو موټی کولـو کی تیره کــړی ، چی دینی حمیت ئی د کمونیــزم پــرخلاف غبرګ او چټــولو تــه راپارولی وو، پدی پرله پسی جهادکی چی د ظاهرشاه له وخت نــه شروع شــوی ؤ د ابراهیمی سنتو پــه پیروی کی د هغه د کور زیات کسان د خدای (ج) په لارهکی قربانی شول له خپل تول جائیداداومحکونه تیر شو خو د هغه په مسلسل جدوجهد کیځه کمښت رانغی ، او نن هغه د مجاهدینو ترټولـو لــوی تنظیم د افغانستان د اسلامی حزب مشری پر غاړه لری هغه دا تنظیم او جهاد بخپلو وینو خړوب کــړی دی هغه خپله ځوانی د زندان پــه تــورو سمڅو کی د اسلامی نظام د ترویج او د کمونیزم د شنډولــو لپاره وقف کــړی د هغــه ورځــی اوس هــم د صــدر اســلام د مجاهدینو په شان د جهاد په سنګرکی د دښمن په مقابله کی اوشپی ئی د الله (ج) په وړاندی سر په سجده تیر یږی.

د مره کی په پیل کی ما لــه حکمتــیار نــه پوښتنه د تحریک د ځلانــده تاریخ په باب وکړه چی د خپل ژوند او حزب اسلامی سره د اړیکو په پس منظر ځه رڼا واچوی تاسی چیرتــه زیږیدلی یاست ؟ زده کــړه موچیر تهٔ او د اسلامی مبارزی فکر ځرنګه در سره پیدا شو ، د حزب اسلامی بنسټ ګله او چیرته کیښودل شو ستاسو بخوانیو ملګــروکی ځوک وو او اوس د هغوی له ډلی ځخه ځومره کسانــ پدی اوسنی جهاد کی شریک دی ؟

دی پوښتنی ته له ځواب ورکولو ځخه هغه ډېره کوله د هغه په ېخ باندی ښکاره تاثرات ددی خبری

ثبوت وړاندی کاوه چی هغه د خپل ذات په هکله یادونه او د خپل ابتدائی ژوندانه دا حوالاتوتفصیلات ورکول شاید د نورو ملګرو په مقابله کی دخپل ځان او چت ښکاره کولو مترادف ګڼی .

ما د هغه دا ویره په مسلسل اصرار او د مړکی یوه اهم ضرورت په ګڼلو سره لری کول غوښتل او ورته‌می وویل چی د تاریخی ریکارډ د درستوالی په خاطر دا ډیره ضروری ده چی هغه د خپل او حزب اسلامی ابتدائی ورځی احوال په صحی توګه د ساتلو لپاره ځپله ژبه تکرار کړی حکمتیار زړه نا زړه پدی خبره باندی آماده شو مړه که‌یی پیل کړه .

د هغه آواز نرم لیکن متوازن مضبوط او د خبرو لهجه‌ئی ، زړه وړونکی او اغیزناکه وه د هغه مخ او سترګی‌ئی د هغه د خبرو ترجمان ؤو .

هغه وویل چی ځما پلار له غزنی څخه کندز ته هجرت کړی‌ؤ او زه د کندز د امام صاحب په یوه ولسوالی کی چی د آمو دریاب څخه تقریبا (۱۲) کیلومتره لری واقع ده زیږیدلی یم . ترشپږم ټولګی پوری می‌هلته سبق ویلی ، بیا د کابل په یوه عربی مدرسه کی شامل شوم او تراتم ټولګی پوری می هلته زده کړه حاصل کړه وروسته بیرته کندز ته ولاړم او تردولسم ټولګی پوری می سبق همغلته د شیر خان په لیسه‌کی ترسره کړ ، له هغه وروسته بیرته کابل ته راغلم او دا نجنیری په پوهنځی‌کی می داخله واخسته زه په لسم ټولګی‌کی وم ، چی کمونستانو خپل کارپیل کړ او په فعالیت‌یی شورو وکړه ، ما ته په همغه وخت کی دا احساس پیدا شوی ؤ چی که چیری د دی‌کار مخ نیوی و نشی په مستقبل‌کی به‌افغانستان لپاره یو ستر خطر ثابت شی زما هیله وه چی اسلامی فکر لرونکی خلک په یوه صف کی په څه ډول را غونډ او د هغوی یو تنظیم جوړ کړای شی .

د دی احساس په وجه په ۱۹۶۸ع کال کی د کابل په پوهنتون کی د اسلامی نهضت بنسټ کیښودلی شو . د دی مؤسسین (۱۲) کسان ؤو چی نومونه‌ئی دا دی استاد عبدالرحیم نیازی، مولوی حبیب‌الرحمن، ګل محمد ، انجینر حبیب الرحمن ، سیف الدین نصرت یار ، غلام ربانی عطیش ، استاد غلام حبیب، عبدالقادر توانا ، سعیدالرحمن ، انجینرګلبدین‌حکمتیار، خواجه محفوظ منصور او ډاکتر محمد عمر ، موږ د مسلمانو ځوانانو په نامه کار پیل کړ او ځمونږتولو وړومبنی کار د شب نامو تیارول او په مختلفو ځایونو کی د هغو لګول او ویشل وو .

دا هغه وخت ؤ چی کمونستانوته د سیاسی کارکولو پوره آزادی وه، په اصل‌کی روسی حکومت له ظاهرشاه سره د سیاسی او فوځی معاهدو د تړون په وخت‌کی دا شرط لګولی ؤه چی باید په افغانستان کی د ننه کمونستانو ته د کارکولو ، د اخبار چاپولو ، دفتر جوړولو ، د غونډو دائرلو د غړو پیدا کولو او د پارتی په د ننه کی د عام انتخابات کولو پوره آزادی وی، نو ځکه دوی په نتیجه کی په افغانستان کی دکمونیزم لپاره کارکول او دهغه په ذریعه قدرت حاصلولو خواهش‌لرونکو کسانو یوه مخصوصه ډله پیدا شوه چی د خپلو ذاتی او ګروهی ګټو لپاره یی ښه په فعال ډول سره کار کاوه ،

د دوی برعکس اسلامی ذهن او فکرلرونکی کسانو لپاره په سیاسی محاذ کی د کارکولوډیر سخت مشکلات ؤو ، د خپلی ټولی خپل سری او ګډوډی راوستو سره سره دکمونستانو څخه یوکس هم چیرته نه دی نیول شوی او هغوی هیڅ کله هم په زندان کی ندی اچول شوی .

ځمونږنهضت په اول کی ډیرمحدودو لیکن ورو ورو مونږ مخ په وړاندی لاړو او کاروان جوړ شو ، څه موده وروسته موږ هم د غونډو او مظاهرو انعقاد پیل کړ ، چه حکومت په پوره توان کوښښ کاوه چی

څه موده وروسته موږ د خپـل نهضت اجرائی کمیټه په پټـه انتخاب کړه چې پـه هغې کې له ۲٦ څخه زیاتو غـړو برخـه آخستې وه . د دې انتخاباتو په نتیجه کې پنځه کسان داجرائی کمیټی لپاره وټاکل شول چې عبارت وو له انجینرحبیب الرحمن، مولوی حبیب الرحمن ، انجینر سیف الدین نصرت یار ، استاد غلام ربانـی عطیش او انجینر گلبدین حکمتیار نه اگرچې انتخابات په خفیه ډول شوی وو ، لیکن د دې خبر تر اخباراتو پوری ورسید .

څمونږ نهضت په څه ډول ختم کړی ، لیکن الله (ج) د خپل نـه ختمیدونکی فضل و کرم سره څموـږ ، ساتنـه وکـړه او موږ د اسلامی انقلاب پـه لوری تیزگامونه واخستل، په ۱۹۷۰ **کال کې څمونږ یواهم ملگری استاد عبدالرحیم نیازی د ناروغی په وجـه په روغتون کې داخل شو ، موږ ته خبر ورسید چې حکومت د هغه په روغتوۍن کې دوژلولپاره پروگرام جوړ کړیدی ، موږ هغه په یوه طریقـه له روغتون نه وویست او هندوستان ته مووليـږه لکن هلته پـه حق ورسید د هغه په حق رسیـدل څمونږ د نهضت لپاره ډیر لوی نقصان ؤ لیکن څرنگه چې موږخپل تحریک د افـرادو پرځای په اصولو بانـدی استوار کړی وه نو ځکه څمونږ په کارکی څه کمی رانه‌غی.**

څه موده وروسته موږ د خپل نهضت اجرائی کمیټه په پټـه انتخاب کـړه چې پـه هغې کې له ۲٦ څخه زیاتو غړوبرخه آخستې وه . دډدی انتخاباتو په نتیجه کې پنځه کسان د اجرائی کمیټی لپـاره وټاکل شول چې عبارت وو له انجینر حبیب الرحمن ، مواوی حبیب الرحمن ، انجینر سیف الدین نصرت یـار ، استاد غلام ربانی عطیش او انجینر گلبدین حکمتیـار ، اگـرچـی انتخابـات پُـه خفیـه ډول شـوی ؤو ، لیکن د دی خـبر تر اخبـاراتو پوری ورسید ، په لږه موده کې نهضت ډیـر زیات قـوت حاصل کـړ ، خصوصاً په ځلمیانو او شاگردانو کې د دی مقبولیت په وار وار زیات شو ، تردی پوری چې په پوهنتون کی‌له‌نویوشامل‌شویوشاگردانونه اکثریت‌پدی‌نهضت‌کی شامل شول، چې په نتیجه کې د پوهنتون په انتخاباتو پـه ۱۲ پارټیو کی څموږ د پارټی امیدواران بریـالی شول د دی حال په لیدو سره کمونستـان وارخطا شول او هغوی له موږ سره ډیره سخته دښمنی شروع کړه ، له هغوی‌ د یوی نښتی په ترځ کې سیف‌الدین نصرت یار ، ډاکتر محمد عمر ، انجنیر حبیب‌الرحمان د حکومت له خوا بندیـان کـړای شول اوزه‌یی هم جیل ته ولیږلم زه پخپله یونیم کال پـه بندیخانو کی وم اوله تولونه وروسته خوشی شوم‌پدی وخت‌کی‌دمحصلینو په انتخاباتو کی څمونږ واضح اکثریت بیا ظاهـره شو حال دا چې څمونږ په خلاف مختلفو نظـریات لرونکو پارټیو اتحاد کړی ؤ د کابـل پـه پوهنتون کی څمونـږ د اکثریت او قـوت پـه وجـه کمونستانـو نـه شـو کولای چې د پوهنتون په حریم کی غونـډی وکـړی هغوی په ځلمیانو کی د عملی او فکری اثـراتـو پیدا کولو کی بالکل ناکام پاتی شـوی ؤو کمونستان پـوه شول چې که چیری دا تحریک همدا شان جاری وی نه یوازی د هغوی د خو کلـونـو خـواری او پانگه بی ځایه ځی بلکی څه موده وروسته د هغوی بقاهم په خطر کی لویږی .

نو ځـکه هغوی په وړومبی گام کی د ظاهـر شاهی حکومت ختمولـو او د سـردار داؤد د بـرسراقـتـدار

راوستلو لپاره په فوځ کی خپل تیت او پرک غړو د منظم کولو کار پیل کړ .

هغوی پدی ډیر ښه پوهیدل چی که چیری دا تبدیلی د ظاهر شاهی حکومت په دوْر کی وشی نو د عوامو د ډیر شدید مخالفت سره به مخامخ شی، نوځکه هغوی داوْدخان ته د اقتدار ورکولو پروګرام ونیوه او بالاخره په فوځ کی د خپلو ملګرو په مرسته هغوی په ظاهر شاه باندی کودتا وکړه او سردار داوْد د اقتدار واګی په لاس کی ونیولی او د دده کابینه دخلق او پرچم ډلو سره تعلق لرونکو کسانو په شمولیت د نوی حکومت کار پیل کړ لیکن په حقیقت کی اصل اقتدار د هغو فوځی منصبدارانو سره و چی په روس کی ئی تربیت حاصل کړی و او د کمونست پارتی سره د هغوی ژور تعلقات وْو .

د حکومت تر سنبالیدو وروسته سردار داوْد بخپل وړومبی خطاب کی د حکومت د تبدیلی وجوهات بیان کړل او وی ویل چی د مرتجعینو د قوت د زیاتوالی له کبله ترقی غوښتونکو قوتونو او د ملک سالمیت ته خطره پیدا شوی وه نوځکه موږ دخپلو همدردانو او په فوځ کی د خپلو حامیانو توجه دی لوری ته واړوله ددی نه وروسته ځمونږ د نهضت مشرانو او د اعضاوْ نیولو سلسله شروع شوه زه هم ونیولی شوم او ترشپږ و میاشتو پوری یی په بندیخانو کی واچولم ، د خلاصیدونه وروسته موږ د زیر زمینی فعالیت او چریکی جنګ شروع کولو فیصله وکړه .

د حکومت د سخت فشار او پرله پسی ګرفتار یو په وجه موږ پاکستان ته هجرت وکړ لیکن موږ کلکه فیصله کړی وه چی د خپلو فعالیتونو پیل به د داوْدی حکومت پرخلاف په ټول افغانستان کی کوو .

موږ په افغانستان کی د ننه د خپلو وګړو د تربیت سلسله شروع کړه د عسکری تربیت ورکولو خدمت ځمونږ د فوځ هغو صاحب منصبانو په غاړه آخستی وه چی زمونږ د نهضت منګری وْو ، بیا موږ خپل فعالیت د داوْد حکومت په خلاف شروع کړ .

د افغانستان په څو ولایتونو کی د حکومت په دفترونو او فوځی اډوباندی حملی شروع شوی او دا سلسله لاپسی زیاته شوه .

داوْد خان پوه شو چی هغه دا نهضت نه شی تکولی ځکه چی د افغانستان اکثر عوام د دی ملاتړ کوی، او د کمونستانو سره د هغه رابطه د عوامو د نفرت سبب ګرځی ، نو ځکه هغه د قوم په خپل اعتماد کی د راستلو او د کمونستانو څخه د لری کیدو فیصله وکړه د خپل حکومت څخه ئی ځینی کمونست وزیران لری کړل او د هغوی پرځای ئی داسی کسان شامل کړل چی د اسلام پسندو په نامه مشهور وْو ، له دی

وروسته هغه پاکستان ، ایران ، مصر او دسعودی عرب ته هم سفرونه وکړل ، کله چی روسیانو دا خبره محسوسه کړه چی داوْد د هغوی له لاسه وځی نو هغوی د یوی بلی کودتا تیاری شروع کړ په فوځ کی د اسلامی نهضت د مضبوطو اثراتو له کبله کمونستانو ته دا کار مشکل تمامیده چی فوځ د دوهم ځلی لپاره استعمال کړی ، هغوی پدی انتظار کی وْو چی اسلامی نهضت او د سردار داوْد ترمنځ زیاتیدونکی تلخی دی حد ته ورسوی چی کورنی شخړی شروع شی او بیا له موقع نه ګټه واخلی او یوه بله کودتا وکړی ، د دی مقصدونو اظهار حفیظ الله امین دخپل ګوند په یوه مخصوصه خپره شوی رساله یوه مضمون کی کړی ؤ پدی وخت کی میر اکبر خیبر چی د کمونستانو یو مهم او سر کرده لیډر وْد ځینو خلکو له خوا ووژل شو د عکس العمل په توګه کمونستانو د کابل په ښار کی مظاهری شروع کړی او د داوْد حکومت په خلاف ئی احتجاجی مظاهری وویستلی د کمونستانو د دی تحریک په مقابل کی سردار داوْد خان د هغو څو مهم لیډران ونیول او دا رازئی هم ښکاره کړ چی

د هغوی له قبضې نـه پـه حکومت باندې د کودتا کولو د سازش اسناد ترلاسـه شویدي د کمونست پارټۍ سره تعلق لرونکی ځینې فوځي افسران ېټ شول ځکه چـې د هغوی نـومونه رسوا شوی ؤو ، اوس کمونسټ پارټۍ مجبور شوی وه چې هغوی دروس په اسلحه او مرسته پـه سردار داؤد بانـدې کودتا وکړی او د طـاقت په ذریعه په حکومت باندی قبضه وکـړی ، ځـکه هغوی خپـل پروګــرام تــه عملی بڼه ورکړه .

غالباً الله(ج) ته ځمونږ ازمیښت منظور وه چې سره د لــویی منصوبې او لـه فــوځ او عـوامـو سره پـه رابطه‌جوړولو سره‌سره بیاهم‌له موږ نه مخکې کمونستانو کودتا وکړه ، حال دا چې مـوږ د پـوره پـروګرام دي پکار اچولو په تیارئ کی ؤو .

بل طرف ته د د همزنګ جیل نه د خپلو ملګرو د خلاصولو لپاره چې مـوږ کـوم تـونل ایستلو هغه د مخبری په وجه باندی افشاء شو، زه په هغه‌وخت کی‌له جیل نـه بهـروم او د بهر انتظام زما پـه غاړه ؤ دا تونل چې د یوه نانوائی له دو کان نه کینستل شوی ؤ اګـرچې افشاء شـو خـو د دی د ویستونکو کسانو څه پته و نـه لګیـده او حکومت د دوی پـه نیولو کی ناکام پاتی شو .

له مخکینوتیرشووکلونو داوږ د جدوجهد نه‌وروسته ځما(۱۱)نځوانی ملګری په شهادت رسیدلی اودابتدائی ۱۲ کسانو له ډلی څخه یواځې زه ژوندی پاتی‌شوی یم شاید الله (ج) ته تراوسه پوری ما تـه د شهادت مرګ نه وی منظـور شـوی . هغـوی له مانـه ډیـر غـوره او بهتر ؤو چـې له خپـل حقیقی خـالق سـره یو ځای شول .

د ګرم چا یو غـوړپ سره یوځو شیبې غلی شوم او بیا می یوه بله پوښتنه ترینه وکړه چې د مجاهدینو د اختلاف او مختلفو تنظیمونـو تـرمنځ د کشمکش په باب ؤه .

په ابتدا کی خو یواځې یوه تنظیم کار شروع کړی وه نو بیا د نورو تنظیمونو ابتدا څنګه وشوه اوپدوی کی د اختلافاتو نوعیت څه‌دی ؟ دا سهار غونډه له فتح کیدونـه وروسته پـه مختلفو تنظیمونو کی چـه کوم کشمکشونه وشول د هغه‌وجه‌څه‌وه؟ ایا وروستی اتحادبه هم عارضی ثابت شی څرنګه چه مخکینی دری اتحادونه جوړ شو او بیرته رنګ شول ؟

له‌ځواب‌ور کولونه‌مخکې انجنیر حکمتیارصاحب یوه‌لحظه فکروکړ دهغه په‌تنهه‌باندی خطونه‌دهغو دژوروسوچونو ښکارندوی وو، حکمتیارصاحب وویل داصیځی خبره ده‌چې

د بشری هستی دغلو (کمونستانو) لاس
زمونږ ساشومان هم زوروی

مقاوست یوه ګوند شروع کـړی ؤ لیکن کله نه چې د مهاجرینو تعداد زیات شو نوله افغانستان نه راغلو خلکو د متعددو تنظیمونوبنستونه کیښودل، دتنظیمونو جوړیـدل مطلب هرګز دانـه ده چې د هغوی ټـولو نظریات او مقاصد هم مختلف دی ، په اصل کی موږ په یوه متفرق او منتشر قوم کی خپل تحریک شروع کـړی و ، دا تنظیمونه په اصل کی د تاریخی‌عواملو نتیجه ده ، څرنګه چې ځمونږ قوم په بنیادی ډول‌تیت

او د قبائلي ساخت حامل ؤ نوځکه د مختلفو تنظیمونو وجودهم د دی چلګات پهمنځ کی مخی ته راغلل، ځمونږ قوم د ښه قیادت او دینی مصالحو څخه ترکافی اندازی پوری محروم ؤ نـو ځـکه د جهاد په وخت کی ددی قوم یوځای کول او د تنظیمونو عمل جاری پاتی شو، دا یوه لویه خبره ده چی ټول افغان قوم د خپل ماضی او سابقه حالاتو باوجود یـواځی د او و تنظیمونـو ملاتړ کوی ، تاسو د یوه داسی قوم څخه چی که هم د تنظیم او تربیت له پړاؤ نه نه دی تیر شوی څنګه توقع کولای شـی چی هغوی د جنګ شـروع کیدو سره سم دیوه بیرغ او یوهلیډر تر قیادت لاندی متحد شی او د تربیت یافته فوځ په څیر جنګ وکړی، دا وضع دومره طبیعی ده چی په هر یو ملک کی همیشه د یـوه نـه زیات تنظیمونـه موجـود پاتی شـوی که هغوی د جمهوریت لپاره جنګ کړیدی یاد آزادی ګټلو لپاره په هیڅ یو هیواد کی هم د خلکو په یو صف کی ودرول څه آسان کار نه دی، د دی لپاره د امن په حالاتو کی هم یو اوږ د وخت پکار دی او موږ خو د جنګ په وخت کی دا کار کوو، تر کوم حده پوری چی دمجاهدینو ترمنځ داختلافاتو پر افواهاتو تعلق دی نو دا د دښمنانو پروپیګنډه ده په خاص ډول د هغو خلکو چی هغوی دانه غواړی چی په اسلامی نړی کی خصوصاً او په دین کی عموماً دجهاد سمه بنه مخی ته راشی .

تر کـوم حده پوری چی د اسا رغونـډ تعلق دی نـو هغـه یـو شخصی او عـارضی اختلاف و چـی له سیاسی او نظریاتی معاملاتو سره یې څه اړیکی نه لرلی دا اختلاف په همغه وخت کی لری کړی شوی دی ، داسی خبری خو پـــه هـر ځـای او په هر وخت کی کیږی آخر پدی جنګ کی انسان جنګیږی څه ملائکی خوندی ، په ځینو وختونو کی د طبیعتونو اختلاف هم معاملات راپاروی ، لیکن شکردی چی ټول تنظیمونه او مجاهدین په خپل مرام او نصب العین کی متفق دی او د هغوی ذهنونه په پوره ډول پاک دی ، د دی تنظیمونو بیا بیا اتحاد د دی ثبوت ښکار ندوی دی چی دوی ټول یو لاس کیدل غواړی .

تر کومهچی د اتحادونو د جوړیدو او ړنګیدو سوال دی په حقیقت کی د هغه ترشا متعدد عوامل دي . د پردی ترشا ډیر پټ لاسونـه داسی کار کوي چی هغوی نه غـواړي د مجـاهـدینو تـرمنځ د اتحـاد یو صورت پیدا شي او مجاهـدین دی په ګډه د دښمن پرخلاف عملیات وکړي ، د هغوی دا کوښښ دی چی پـه افغانستان کی دی متعـدد او بیلا بیـل ګروپونه وي .

د اسار غـونډ په اصل کی حزب اسلامی فتح کړی و خو ځینو کسانو دا نه خو ښوله چی د دې فتحی د افتخار تاج دی د حزب اسلامی په سر شی او په ټوله وسله ، مال او غنیمت باندې دی قبضه وکړي. نو ځـکه پـدی وخت کی هغوی د قبائلی او عـلاقه ئی تعصباتو پارول شروع کـړل چی دا یو بی ګټی عمل وه او د خدای په لوی فضل وکـرم سره د دی څه اثر په مجاهدینو باندې ونه شو .

زمـــا بل سوال دا دی چی د افغانستان د روان جهاد حالات څرنګه څیړی ؟!

آیـا د روسانو د مداخلت پـه ابتــدائی ورځو کی حالات د مجاهدینو په ګټه ؤ او که اوس ؟

د مرکزی افغانستان هغه ولایتونه چی د هـزاره جاتو په نامه یادیږي یعنی غور ، بامیان او اروزګان، کی جنګ نشتـه . پـردی سربـیره د شمالي افغانستان ولایتونه له بدخشان نه تر هراته پوری و ولایتونه چی روس ته نږدی واقع دي هلته هم د جنګ څـه زیات شدت نه ښکاری همدا راز ایران ته نږدې شرق ولایتونه لکه هرات فراه او نیمروز کی هم جنګ سوړ ښکاری ، د جنګ زیات خبرونـه یواځی د افغانستان نه له هغو ولایتونو څخه راځی چی پاکستان ته نږدی واقـع دي لکه د بدخشان او نیمـروز ترمنځ

واقع و ولایتونه که پدی باب څه رڼا واچوی شه په وي ؟

له دی نه پرته هیله ده د ځاځیسو د چاونی په علاقه کی تیرشوی خونړی جنګ چی د یوی میاشتی نه ئی زیات دوام وکړ تفصیلات را کړی ؟

حکمتیار ترحکیمانه تبسم وروسته په پوره داډ سره خپل ځواب. داسی پیل کړ :

د خدای په فضل د جهاد د وروستیو حالاتو په پرتله اوس موږ ډیر په ښه حالت کی یو ، موږ د پخوا په نسبت ډیر قوی او منظم شوي یو وسائل موهم ډیر زیات شویدي ، زموږ محاذونه او مورچلی هم د پخوا په نسبت ډیری پراخ او منظمی شوي ، تاسو به یقیناً پوهیږی چی د دی جهاد په پیل کی زموږ د ملګرو شمیر ډیر لږ او وسائل ډیر محدود وو . اوس د خدای (ج) په نه ختمیدونکی رحم او کرم یواځی د حزب اسلامی سره لږ تر لږه تر یونیم لکو نه زیات مسلح او جنګیالیو مجاهدینو یو منظم قوت موجود دي . اوس موږ د افغانستان په هر یو ځای کی داسی مرکزونه او غونډونه لرو چی خپله دفاع پخپله کولای شي او بالکل د یو منظم فوځ په څیر د دښمن مقابله کوي .

یو وخت داسی هم و چی موږ له یوه کلی نه بل ته په ډاډه نه شو تللی او د شپی هم تګ او راتګ ګران وو ، خو اوس د لوی خدای (ج) په فضل او کرم سره د افغانستان په سلوکی نوي برخه د مجاهدینو په کنترول کی ده ، اوس موږ د روسیانو په چونیو او اډو باندی بریدونه کوو ، په ښارونو کی د ننه، روسی سفارتخانو ، هوائی اډو او حکومتی مرکزونو باندي بریالی حملی کوو ،

اوس موږ د ګوریلائی جنګ له پړاونه تیر شوي یو ، موږ په افغانستان کی اوس په جبهه ئی توګه جنګیږو .

د هزاره جاتو د سیمی په باره کی باید ووایو چی هلته هم مجاهدین بریالی دي خو چیرته چی د دښمن پوځ او حکومتی مرکزونه نه وي ، نو موږ جنګ له چا سره وکړو .

الحمد لله د مرکزی افغانستان په علاقو کی د حکومت اثرات بالکل ختم کړی شوي او هغه علاقی د خدای په فضل او کرم سره د مجاهدینو په قبضه کی دي .

ترکومه چی د افغانستان په شمال او مشرق ولایتونو پوری تعلق دي په حقیقت کی هغه سیمی ډیری زیاتی جنګی علاقی دي او هلته ډیر سخت جنګ روان دي تاسو یقین وکړی چی د جنوبی علاقو په نسبت په شمالی علاقوکی ډیر زیات فعالیت روان دي اصل مسئله داده چی له شمالی ولایتونو څخه د جنګ خبرونه تاسو ته نه رسیږي پدی وجه د هغه ځای حالات ستاسو له نظرونو څخه پټ پاتی شویدي .

څرنګه چیپه پکتیا او پکتیکا کی کیدونکو جنګونو خبرونه تاسو ته په آسانی سره رسیږی نو ځکه دا علاقی په جنګی لحاظ سره ډیری ګرمی منطقی ګڼل کیږی دوهمه خبره داده چی له جنوبی علاقونه زیاتو خلکو پاکستان ته هجرت کړی اودهغوی راتګ هم د ډیرو خبرونو سبب ګرځیدلی شاید تاسی به ددې خبرې په آوریدو حیران پاتی شی چی د کونړ ننګرهار ، پکتیا او پکتیکا په ولایتونو کی له کیدونکو جګړونه زیاتی جګړې یواځی د بغلان په ولایت کی کیږي ، کندوز ، مزار ، تخار ، سمنګان او داسی نور ولایتونه داسی دي چی د سختو جګړو مرکزونه ګڼل کیږی همدا راز د هرات اکثره برخی د مجاهدینو په لاس کی دی او هغوي په دښمن باندې کامیاب بریدونه کوي . خبره صرف دومره ده چی د هغو علاقو خبرونه تاسی ته نه رسیږي نو ځکه دا تأثیر پیدا شوې چی ګوندې هلته د جنګ شدت نشته .

په ځاځی میدان باندی د دښمن د حملی مقصد یوه طرف ته داؤ چی هغه نړیوالو ته د اوښی چی

اصل جنگ د افغانستان په منځینو سیمو کی ختم شوې او د پاکستان سرحدونو ته را نږدی شوی او مجاهدین کمزوری شوي له بل پلوه ئی هدف په پاکستان باندې فشار آچول ؤ لدی علاوه دښمن غوښتل چی د مجاهدینو لارې بندی کړی او د ځینی ترراتلو ځنکی ځکی خپلو محصورو عسکروته امداد او کومک ورسوي ، نو ځکه روسیانو په کنړ ، ننگرهار ، پکتیا او پکتیکا باندی حملی وکړې، لدی امله چی د ځاځیو چونئ د مجاهدینو یوه مهمه لاره ده نو ځکه د ډیری لویی قوې په واسطه چی پکی د وو فرقو گډون کړی ؤ حمله وکړه .

د حملی پیل کواو نه وړاندې په کابل رادیو کی دا اعلانونه کیدل چی «زمونږ بهادر پوځیان د اشرارو (!) سرحدی مرکزونو د ویجاړولو او د هغوی د ټکولو لپاره پرمخ تگ کوی او په یوه اونی کی د ننه د ننه به د پاکستان په سرحد کی د لوی اختر ورځی و لمانځی» مجاهدین د دښمن له پوځ سره ۲۵ شپې او ورځې پرله پسی وجنگیدل او یواځی د نری په علاقه کی تر ۱۵ ورځو پوری جنگ روان وه چی په نتیجه کی د دښمن اوه جازونه ۱۰۵ ټانکونه او نور پوځی موټر ویجاړ شول ، دا دا علاقه اوس هم د مجاهدینو په قبضه کی ده ، فوځی قافلی ته زبردسته ماته ورکړی شوه ، دا قافلی چی د کابل په لوری تیښتی ته مجبوری شوی په لاره کی مجاهدینو ورباندې ریزمریزوونکی بریدونه وکړل ، دا حملی د سکندر خیل ، میرزکی ، نری ، سید کرم او لوگر په علاقو کی وشوی .

زما بله پوښتنه د مجاهدینو د سیاسی کړندود او تگلاری په برخه کی ده ، دا صحیح خبره ده چی جنگی حالات د مجاهدینو په گټه دی خو تاسی پدی پوهیږي چی تر هغی چی یوه اغیزمنه سیاسی تگلاره پیدا نه کړی نو د ملگرو ملتونو په سطحه

ستاسو حمایت او تائید نه زیاتیږی ـ مثلاً فلسطینانو په خپل کار کی په بین‌المللی سطحه کی خاص پرمختګ کړیدي ، همدارنګه په الجزائر کی انقلابیانو سیاسی محاذ ته خاص اهمیت ورکړی و ، خو په افغانستان کی داسی په نظر نه راځی د اولی ؟

حکمتیار صاحب په ځواب کی وفرمایل ترکومه ځایه چی د فلسطین د مسئلی تعلق دی، نو دامسئله یواځی د فلسطینیانو نه ده بلکی پدی کی ټول منځنی ختیځ شامل دی ، په یوه عربی علاقه باندې د یهودی حاکمیت وجود بالکل علیحده شی دی، او په ګوندی هیواد کی د بهرنیو پوځونو مداخلت بل شی .

ستاسی دی ته هم پام دی که نه چی فلسطین خو مره په سیاسی میدان‌کی وړاندې دې همدومره په جنګی میدان کی وروسته دی ، ګڼو حکومتونو او قوتونو له هغوی سره مستقله مرسته خپله پالیسی ګرځولی وه ، موږ ته ترټولو لویه مسئله داده چی د نړی یو حکومت هم په سیاسی محاذ کی زموږ منستقل ملاتړ نه کوی او په بین المللی سطحه ئی هم نه وړاندې کوي پردی سربیره په افغانستان کی داسی منظم سیاسی قوتونه هم موجود نه وُو چی د وضعی بدلون ئی احساس کړی وای او په سیاسی محاذ ئی خپل کار مخ په وړاندې بوولی وای .

همدا وجه ده چی مجاهدین سره لدي چی په جنګی معاملاتو کی له فلسطین نه ډیر وړاندې دی خو په سیاسی ډګر کی ډیر وروسته دي ، لیکن بیا هم موږ اوس پدی معامله کی پرمخ ... نوو ، ملګرو ملتونو او نورو دوستو هیوادو ته‌زما مخکینی سفر هم ددي مقصد په خاطر شوی وُ ، موږ غواړو چی په ملګرو ملتونو کی د افغانستان چوکی مجاهدینو ته ورکړي شی ـ همدا راز په دوستو هیوادو کی د ګوډاګی حکومت سفارتخانی وتړلی‌شي اود هغه پرځای د افغانانو د نماینده تنظیمونو د اتحاد دفترونه په رسمی‌ډول

کمونستان زموږ له سپین ږیرونه هم ویریږی .

پرانیزي ، پدی سلسله کی زموږ دا دلیل دی چی څرنګه چی د کارمل حکومت په سیاسی لحاظ سره ناجائز دې او خپل قانونی وجود نه شی ثابتولی .

نو څکه هغه د افغانانو د نماینده حیثیت هم نه لري ، لدی کبله دی په ملګرو ملتو کی د افغان ولس برحقه نمایندګانو یعنی اتحاد اسلامی ته د ځای ورکړی شی ، انشاء الله موږ پوره امید لرو چی په بین المللی سطحه به موږ د خپلی برحقی نمایندګی په ترلاسه کولو کی بریالی شو .

د جینوا دمذاکرو په هکله‌مو سیاسی نظرڅنګه‌دی؟ آیا پاکستان دی ته حاضر دی چی د ببرک له رژیم سره نیغ په نیغه معاهده وکړي ، تاسو پدی معامله کی سره لدی چی مهم طرف یاست‌په‌خبرو اترو کی ګډون نه لری ، آیا پداسی حالت کی به دا خبری ګټوری ثابتی شی ؟

حکمتیار صاحب په ځواب کی وفرمایل : دا خبری اتری‌له وخت نه مخکی پیل‌شوي‌یوی خوا ته روس په افغانستان کی خپل پوځیان زیاتوي او د افغانستان په ښارونو او کلیو باندی‌ئی خپلی وحشیانه

بمباری تشدید کړی بل لوری ته روس دا خبری اتري د یوی داسی پردې په حیثیت استعمالوي چي د هغی ترشا خپل جارحیت ته ادامه ورکړي ، که چیری روس پدی خبرو اترو کی مخلص وائی نو هغه به د خپلو ظالمانه حرکاتو څخه لاس آخستی وای او ټول زور به ئی په خبرو اترو کی په کار اچولی وو په حقیقت کی د خپل ځان پرخلاف د اړیوال نفرت دکمولو او پاکستان ته د سیاسی فشار په ذریعه د ماتی ورکولو په خاطر دا خبرې اترې شروع کړي دي .

پدی سلسله کی دوهمه مهمه خبره داده چي پدی خبرو اترو کی پاکستان اصلی طرف نه دي پدی کی سهم طرف پخپله مجاهدین او روس دی ، ترڅو چي د دواړو ترمنځ تصفیه نه وی شوی دا مسئله نه شي حل کیدای، موږ دغو خبرواترو ته څه امیدواری نه لرو او نه دی په وجه موږ له خپل اصلی مقصد نه کرځیدلی یو که چیری تاسی د روس په چل ول باندی غور وکړی نو دا به درته په ډاګه شی چی روسانو په ابتدا کی هغه خپلو د هیوادوالود ډاډینې لپاره دا بهانه وکړه چي په افغانستان باندی یرغل نه دی شوی بلکی د ځو تنو اشرارو (!) د ټکولو او په افغانستان کی د تعمیراتی کارونو لپاره د هغه ځای د حکومت په بلنه موږ خپل پوځ ورلیږلی .

خو ، څرنګه ئی چي د شپږو کلو په موده کی شوی ځانی او مالی تاوانونه د خپلو وګړونه پټ نه کړای شول نو اوس دا بهانه کوي چي زموږ جنوبی سرحداتو ته خطره پیدا شوی وه نو ځکه موږ د خپلو سرحداتو د ساتلو او په افغانستان کی د کمونستو ورونو د حفاظت لپاره خپل پوځ افغانستان ته ورلیږلی دی .

دا خبره د سوال وړده ، چي آیا یواځی جنوبی سرحدونو ته د خطری د احتمال لری کولو او د خپلو ځوتنو ملګرو د بچولو لپاره هغوی دافغانستان بې ګناه عوام شهیدان او په لکونو کسان ئی هجرت ته ولی مجبور کړل ، آیا دا وجه دومره کافي وه چي هغوی خپل پوځ ته د افغانستان بې ګناه او غریبو خلکو د ختمولو او د هغوی د کور ، کلی او فصلونو د سوزولو قومانده ورکړه ؟ یو عام روسی پوځی دا جنګ ظالمانه تجاوز ګڼی او د روس ولس دغی جنګ ته ذهناً تیار نه دي .

روسان افغانستان ته د خپل پوځ د لیږلو د توجیه لپاره یو دلیل دا وړاندی کوی چي ګویا هغوی کورنی شخړی د خطری مخنیوی لپاره راغلی ، لیکن د غور خبره ده چي په افغانستان کی خانه جنګی د روسیانو د راتلو نه وروسته پیل شوه د هغوی تر راتلونه مخکی د افغانستان کمونیستان هیڅ چا نه وو وژلی نو بیا د خانه جنګی خطره څنګه پیدا کیده .

د جناب حکمتیار تردی فکر انګیزو خبرو اترو وروسته ما د یوی ایلی پوښتنې جرأت وکړ او پوښتنه‌ی تری‌نه وکړه چي په افغانستان کی به د مجاهدینو حکومت څه ډول وي ؟ آیا هغه به پوره ډول د مجاهدینو حکومت وي او که به د سیکولریستانو په ګډون یو مخلوط حکومت جوړیږي ؟

دی پوښتنې ته حکمتیار صاحب داسی ځواب. ورکړ : په افغانستان‌کی د حکومت جوړولو ذمه وار پخپله د افغان ولس دی بل چا ته پکی د فکر کولو څه ضرورت نشته افغان مسلمان ملت چي د هر چا قیادت قبول کړی حکومت به هم د هغوی وي .

نن هم افغان ولس خپل حقیقی قائد پیژندلی او ټول قوم ځانی او مالی قربانی ورکوي ، انشاء الله موږ به د افغانستان د یو آزاد ناپیلی او اسلامی حکومت د جوړیدو لپاره هلی‌ځلی کوو ، داسی چي دا هیواد به له هیڅ بلاکو نو سره پوځی او سیاسی معاهدی ونه لری په افغانستان کی به یواځی اسلامی

حکومت وی او د اسلام مقدس دین بـه د خلکو د ژوند نظام وي .

نن هم پدې جهاد کې د افغانستان خلک یواځې د اسلام لپاره خپله وینه تو یوی، افغانانو ته د اسلام نه پرته بله کومه نظریه د قبول وړنه ده که چیرې له دې جهاد نه اسلامي روح وایستلی شي نو بیا به له هغه هدف نه چې پــه لکونو شهیدانو ئی لپـاره وینه ورکړې څه پاتې شي .

مابیااوپوښتل آیاددې خبرې امکان نشته چې په راتلونکې به د اقتدار ترلاسه کولو لپاره مختلف تنظیمونه ځپلو کې وربنډلې چې هغوی هیڅ کله هم پـه داسې معاملاتو کې چې له اسلام سره څـه تعلق ونـه لري وینې تو یولو او سر ورکولو ته چمتو شي ، د اقتدار په باب فیصله په څرنګه چې ما مخکې درته وویل افغان عوام ځپله کوي، که چیرې موږ د دومره قوی دښمن په خلاف او د تاریخ عظیم ترین جنګ په پوره اتحاد او یووالي سره کـولی شو نـو د دښمـن ترایستلو وروسته هم موږ د خپلو فیصلو کولـو صلاحیت ځپله لرو . دا خو هسې هم بعدې خبرې دي او فعلاً خو زموږ لمړنی مقصد له خپلې خـاورې نه د روسیـانو

دا هغه وخت وُچې کمونستانو‌ته د سیاسي کارکولو پوره آزادي وه ، په اصل کې روسي حکومت له ظاهر شاه سره د سیاسي او پوځي معاهدو د تړون په وخت کې دا شرط لګولی وه چې باید په افغانستان کې د ننه کمونستانو ته د کارکولو ، د اخبار چاپولو ، دفـتر جوړولو ، د غونډو دایرولو د غړو پیدا کولو او د پارټۍ په د ننه کې د عام انتخابات کولو پوره آزادي وی ، نو ځکه دوی په نتیجه کې پـه افغانستان کې دکمونیزم لپاره کارکول او د هغه په ذریعه قدرت حاصلولو خواهش لرونکوکسانو یوه مخصوصه ډله پیدا شوه چې د خپلو ذاتي او ګروهي ګتو لپاره یې پـه په فعال ډول سره کار کاوه .

سره وجنګیږي ، څو لکه مجاهدین به ځپلو کې د خپلو سیاسي معاملاتو دتحفظ لپاره یو تربله ووژني؟ دمجاهدینو راتلونکې به څنګه شي آیا هغوی بـه د افغانستان په پوځ کې ونیولی شي ؟ او که به له هغوی نـه وسله واخیستی شي او خپلو کورونو ته به ولیږلی شي ؟

هغه وویل :

دا هسې قیاسات دي چې‌له وخت‌نه مخکې د اندازو په بنیاد را ولاړ شوي تر کومه ځـایه چې مسئله په حقیقي واقعیتونو پورې اړه لري له دې تیرو اتوکو راهیسې موږ ته داسې یوه نښه په لاس نه ده راغلې چې د مجاهدینو تنظیمونه ځپلو کې یو تربله لاس پـه ګریوان شي او یو د بل وینه توی کړي له دې نه علاوه مجاهدینو او عامو خلکوته جهاد دومره بصیرت ایستل دي او د دې لپاره موږ په خپـل ټول توان د الله په لاره کې د خپلې وینې آخرې څاڅکې تویولو ته هم په پوره ډول تیاریو تر کومه ځایه پورې چې مسئله په مسلحو مجاهدینو پورې تعلق لري ، افغان هر یو وګړی که ډاکټر دی او که دهقان انجنیر دی یا بل کارګر په عملي جهاد کې شریک دي .

انشاء الله د افغانستان د آزادیدلو نـه وروسته به هر یو سړی ځپل خپل کار باندې وتاکل شي او پاتې مجاهدین بـه په پوځ کې مقرر کـړای شي ځکه چې موږ د یو آزاد او با اختیاره افغانستان د ساتنې لپاره یوه‌تربیت یافته او جنګیالی پوځ ته ضرورت لرو .

زمـا بله پوښتنه د مهاجرینو پرخلاف دکمونستانو د پروپاګند پـه باب ده ، هغوي وائي چې مهاجرین

په پاکستان کی جائیدادونه آخلی او هغوی خپل هیواد ته د بیرته تلو اراده نه لري همدا راز پـه پاکستان کی د نشه‌ئی موادو ډیربښت هم د هغوی په وجه شویدی تاسو پدی باندی څه ډول تبصره کوی؟

حکمتیار وویل :

په اصل کی دا ټولی خبری ترپوی خاصی منصوبی لاندی پـه پاکستان او نورو ځایونو کی خوریږي ، داسی خبرې هغه خلک کوي چی پـه پاکستان کی هم د افغانستان په څیر حالات پیدا کول غواړي. ترڅو دلتـه د روسانـو پښی ټینگی شي او د هغوی حامیان د اقتدار واگی په لاس کی ونیسی ، زه تاسی ته اطمینان درکـوم چی مهاجـرین د پاکستان پـه سرحدي سیمو کی موجـود نه وي نو سبا به روسیان دلته هم را رسیږی ، زه دا منم چی د مهاجرینو پـه وجه پاکستانیانو ته څه مشکلات شته خو تاسی یقین وکړی چی دا مشکلات ترهغو مسائلو ډیرکم دي چی خدا ناخواسته دلته د روسانو د راتگ په صورت کی دوی ورسره مخامخ کیـږي . زه نه پوهیږم چی هغه مهاجر چی د خپل دین او عزت په خاطر خپل مال ، شتمنی او ټول شیان قربان کړي وي هغه به پاکستان ته د نقصان رسولـو فکـر وکـړي ؟ دا هیڅکله نه شی کیدای ، دا هسی افواهات دی .

د مهاجـرینو د بیرته ستنیدو په باب بایـد وواېم چی دا خبره به هر هغه وخت ډیـره غوره وی چی د افغانستان تر آزادیدونه وروسته مهاجر له بیرته تلو نـه انکاروکړي ، که چیری پـه هغه وخت کی کوم مهاجر دلته پاتی شی نو تاسی بی شکه هغه په ډیکو وباسی ، او د هغوی پـه خلاف مظاهـري او مرکی وکړی جائیداد ترینه واخلي او کورونو ته ئي اور ولگوي ـ لیکن له دی نه مخکی به د پاکستان د کـوم پښتون ، بلوچ ، سندهي او پنجابي غیرت ، دا اجـازه ورکړی چی هغوی د یوه داسی غریب او بی وسه سړي چی د خپل عـزت او د دین په خاطر خپل هرڅه پریښی وي او هغوی ته پناه راوړي له ، خپل کورڅخه یی وباسي د اسلامی اخلاقـو لرووڼکی خو پرېږېده حتی یو عام انسان هم له دارنگه کار کولو څخه شرم کوي ، دلتـه یوه آوازه دا هم گډه شوې ده چی پـه پاکستان کی د مهاجرینو په جامه کی د خاد کسان داخل شوي دي ، دا سراسر غلطه آوازه ده ځکه چی روسان دلته پخپله داسی پاکستانی اجنټان لري چی د دې ځای له لاری او گودر او ټولنی‌نه ښه با خبره دي او په ښه ډول سره د تخریب او ورانکاری کارونه کولای شي . روسیانو ته پخپله په افغانستان کی د خاد کسانو تـه ډیر زیات ضرورت دې چی پاکستـان‌ته‌دورانکاری‌لپاره‌داسی‌کسان‌ولیږي چی هغوی‌دپاکستان‌له لاروگودرونه خبرنه وي.

بل دا چی پاکستان کی پراته ۳۰ لکه مهاجرین د قبیلی کورنی او سیمی له مخی یو بل ډیر ښه پیژنی هغوی پوهیږي چی پـه افغانستان کی د هغوی پـه سیمه کی څوک کمونیستان دي مهاجرین پخپله د انتقام په لمبو کی سوزي که چیري کوم کمونست د هغوی مخی ته راشي نو ژوندی ترینه نه شی وتلی .

بله پوښتنه ملگرو ملتونو ته ستاسی د سفر په باب ده ، آوریدلی می دي چی تاسو د صدر ریگـن او د کانگرس له ممبرانو سره د لیدنی څخه انکارکړیدي.

حکمتیار : په اصل کی نیویارک ته د تللونه مخکی موږ په پاکستان کی پریس کانفرنس ته د دې خبرې پوره وضاحت کـړی ؤ چی زمونږ د سفر یواځې په ملگرو ملتو کی د افغان مجاهدینو د نمایندگی په سلسله کی دي او موږ پدی وخت کی د بل هیڅ ډول رسمی ملاقاتونو تصمیم نـه لرو ، کله چی په نیویـارک کی موږ ته د سپینی مانی څخه د صدر ریگن له طرفـه د ملاقات دعوت ورسید نو موږ هغه په اصولی ډول سره ردکړ ، موږ پوهیدو چی د دی ملاقات په وجه شک او شبهې پیدا کیږی او اسلامی اصالت ته هم صدمه رسوي، پردی سربیره هغه ملک چی دافغانستان

این هم نمونه ی از هزاران گونه وسایل و مهمات کشنده روسها که روزمره بر ملت مظلوم ماشلیک میشود .

قضیه ددوو لویوقوتونو ترمنځ د کشمکش په زاویه کې مطالعه کوی هغوي دا ملاقاتونه د دی سلسلی یوه برخه گڼي ، بله دا چې موږ دا نه غواړو چې افغانستان آزادیدلو وروسته د ویتنام په څیر شي چې له یو لوی قوت سره وجنگیدل خو د بل لوی قوت د اسارت ځنځیرئی غاړی ته ورولوید .

موږ دا جهاد په ډیرو سختو حالاتو کی پیل کړی ؤ، موږ دا دشرق او غرب ترمنځ د کشمکش جوړیدو ته نه پریږدو ، موږ د دی جهاد له پیل نه تر آخره پوری د اسلامیت او د استقلال هیله من . یو څموږ په فکر دا فیصله د جهاد د لا تقویت باعث گرځي ، د کانگرس ځینو غړو هم موږ ته څه لیکونه را استولي ؤ خو موږ هغوی ته هم همدا ځواب ور کړ. دی پ ځان متکی او ډاډ نه ډک دغه وضاحت نه وروسته مورد جناب حکمتیار صاحب نه په یوه نازکه موضوع باندی د نظر اظهارولو غوښتنه وکړه ، ما ورته وویل د دی خبری ډیر زیات پروپاگند کیږی چی مجاهدینو ته امریکائی وسله او مرسته ورکول کیږی او ددی لپاره C.I.A هرکال د خپلی بودجی په وخت کی اعلان کوي ، وروسته د سناد خارجه تعلقاتو کمیټی ځینو غړو له خوا نه دا تجویز مخی ته راغی چی د افغان مجاهدینو د کومک لپاره غله او وسله دی نیغ په نیغه د طیارو په ذریعه د ننه افغانستان ته ورسولی شي ترڅو ټول جهاد د امریکایانو تر کنټرول لاندی راشي د دی پروپا گند په هکله تاسی څه ویل غواړی ؟

د دی پوښتنی په ځواب کی حکمتیار صاحب داسی وویل: زه پخپله هم دا پوښتنه لرم چی امریکائی امداد چاته ور کړی شویدی موږ پخپله د ځواب په لټه کی یو خو لا تراوسه پوری څه معقول ځواب نه دی را کړی شوي ، د پاکستان حکومت له پیل نه تر آخره پوری څو څو ځلی اعلان کړی چی موږ چاته دا اجازه نه ورکوو چی هغوی مجاهدینو ته وسله او کومک ورکړی او پدی باندی ډیر سخت پابند هم

پاتی په ۸۷ مخ کی

سیاسي، تبصره

له ګوربچاکوفه ترګربه‌چوفه (۱)

افغانستان دبوروسي دیورند په درشل کې

محمد زمان مزمل

پرون هم زمونږ هیواد افغانستان د سمسور هند په لارکی پروت و . هلته چې لوی انګریز خیتیه اچولی وه نن هم هغه د خلیج د اباد سیمې په لارکی پروت دی هلته‌چی امریکا ډیره لګولی !او دا د روسانو د استعمار د پاره ګرانکار دی :

پوره یوقرن - د۱۸ مې پیړی‌داول نه تر۱۹ مې‌پیړی‌پورې زمونږهیواد د انګلیس او تزاری استعمار دسیالیو په منځ کی د جنګ په یوه میدان بدل شوی وه هلته چې د دوارو استعماری هیوادو جاسوسانو اوبریځو په دی ملک کی غوبل جوړ کړی وه کله روسی تزاریانو د ویتکاویچ په ترپکو په هند کی اقتدارچیان په ویره کی غورځول ترڅو په اروپاکی د هغوی نه امتیاز واخلی او کله هم بیا بنزد انګلیس نمائنده په‌افغانستان‌کی داسې‌حرکات او اجراءات ترسره‌کول چې روسې واکمنان په دی ویره‌کی واچوی چې افغانستان به دانګلیس‌په مرسته د روس په آسیایي مستعمروکی مزاحمت پیدا کړی ، کله روسی جنرال استولیتف د شیر علی خان د کمزوری وضعیت نه په استفادی هغه شمال ته راکیښی ، او کله بیا دهند انګلیسی حاکم هغه دچمبرلین په استقبال مخ په جنوب راکیښی .

پوره یوه پیړی دی استعماری قدرتونو دغه کمزوری‌هیواد دیوی منځنی ثابتی نقطی په عنوان ناآرام کړی وه ، پردی ناروا کشمکش کی هغه دانګلیس سره دری خونړیو جګړو ته ننوت . هیواد وران ، بچیان‌ئی شهیدان شول هلته چې روسی طرف په پوره پستی ددی جګړو ننداره کوله ، زکه هغوی د برلین په کانفرانس کی یو د بل‌په نسبت داډ اخستی وه ولی ملامت زمونږ ملت وه چې باید د انګلیس د جنګ د پاره هروخت چمتو وی .

د افغان اوانګلیس‌دجنګونونه‌روسانو هم ډیره ګټه پورته کړه زکه په منځنی آسیا کی‌ئی خپل نفوذ په‌ډیره سره سینه تینګ کړ او په هغه‌وخت کی دا د روسانو د پاره ډیره وه لکه څنګه چې د دی سیمی په رابطه ئی دانګلیس‌اوروسانوپه اروپائی اخ‌وډب کی هم ډیر امتیازات واخستل .

فرنګیانو ته هم ښه فرصت‌په‌لاس ورغلی وه د یوی خوا د سدوزیو او محمدزودخپل منځی‌خوریدلی اخ‌وډب او دبلی‌خوا د روسانو د توسعه طلبی څپی چې د سمرقند او خیوی پوری را رسیدلی وی ، هغوی په دی موفق کړل چې څنګه شا شجاع دوست محمد عبدالرحمان خان یعقوب خان غوندی په قدرت مین وګړی استخدام کړی او د هغوی پر کومک افغانستان ته لار پیدا او بالاخره د هغوی په برنامه موافقه هیواد تجزیه او د دیورنډختیځی‌خوا ته پراته مسلمانان په انګلیس خرڅ او دا دهند دآزادی مورچل‌په‌همدی محلی امیرانو مصروف وساتی او د یو

قرن د پاره د سیمې غیوروګړي دانګلیس
د فرهنګي او سیاسي خبیثوپروګرامونو
قرباني کړي .

مګرانګلیس دیوی خوا زمونږ هیواد
تجزیه او په آباد هند کې ئې د ځان
د پاره د اوږدي مودي زمینه برابره
کړه او د بلې خوائې روسي ته دافغان
ملت پـه مصروفیدو او پـه هغه
باندي د خپلو امیرانو د تسلط پـه
نتیجـه کي د دي موقع ورکـړه
چي د منځنۍ آسیا هیوادونه اشغال
او د افغانستان یوه آباده برخه پنجده
د خپل استعماري قلمرو برخه وګرځوي.
ولې په ۱۹۱۹ کال دانګلیس استعمار خوله
په افغانستان کې ماته او په ۱۹٤۷ کال
کې ئې د هند نیمه وچه پرېښودله او
په کرار کرار د انګلیس استعمار د اقتدار
تغرتول او ځای ئې امریکائي استعمار
ته چې په تخنیکي او اقتصادي لحاظ
ترهغه قوي او دانګلیسي استعمار دوېمه
کافي ده پرېښوده او په خلیج کې د نفتو
د پیمانه ذخائرو هندداستعماري قدرتونو
د جدي اخ ودب نه وایست او په
سیمه کې دانګلیسي او روسي اوږد کشمکش
ځای په خلیج کې د روسي او امریکا
اخ و ډب تـه خوشي کړ نو کـه
په ۱۹٤۷ کال کې چې د هندو چه آزاده
او د دې سیمې د اوږدونه داستعمار او
استعماري اوږد اخ او ډب ظاهري
دروند پیټي پورته شو په همدې کال
کې په منځنۍ ختیځ کې د اسرائیلو
د دولت تهداب کیښودل شو ترڅو
په دې آباده او غني سیمه کې د استعمار
د خرڅګیر رول اجراء او د سیمې
د ملتونو توجـه د خپلو هیوادو
دابادیدونه یوې داسې معاتې ته واړوي
چې امتیازات هم ور کړي او غلامي ئې
هم قبوله کړي .

رښتیاهم دې نوي استعماري جنجال
د عربو اسرائیلو څوپرله پسې جنګونه
منځته راوړل چې بالاخره د روسي
استعمار پـه خیانت اوضاع د امریکا
د تسلط په جهت کې د سیمې حالت نه
سولې او نه جنګ حالت ته پرېښوده
خو دا ځل روسانو کار د افغانستان
څخه پیل او لاس ئې پـه څو سلسلو
کودتاؤ پورې کړ چې دغو کودتاؤ
روسان ناڅاپـه د یو نظامي اشغال
د ضرورت په درشل کې ودرول ولې
نظامي اشغال هم په روسانو داسې
ورځ راوسته چـې نظامي اشغال
خوپرېیږده چې پـه کـړو کـودتاؤ
پښیـمانه او اوس غـواړي چـې
د یـوې لارې د دې تا تللي جنجال
څخه ځان خلاص کړي .

د کـودتایي ماجراګانو په لړکې
روسانو خپل دري وفادار نوکران
یو د بل پسې له منځه ویوړل ولې
حالات په افغانستان کې داسې خوا
ته روان دي چې هغوی اصلا هغه
نه غواړي .

د نظامي اشغال وروسته روسي
پوځ امتحان ورکړ ، هغه پوځ چې
په شرق اروپا کې ئې خپل شطارت
ښودلی وه هغه نن په افغانستان کې
خپله ناکامي د کریملین سره دلتـه
ژاړي د همدې ځایه په افغانستان
کې روسي مزدور رژیم د تسلط پـه
خاوره شوي ارمان کې دري روسي
واکمنان د مرګ پـه تبه ولویدل
چې وار ګورباچوف ته ورورسید !!
نه پوهیږم ګورباچوف پـه لمړي
ځـل کې زیات جـدي ښکاریده او
بلا وطنونه هم په افغانستان کې
د هغه د واکمنۍ په دوران کې وران
شول ولې د همدې کال په آخر کې
چې هغه د سرې امپراطورۍ داقتدار
په ماحول کې خپل ملګري کرار کرار
را تـول کـړل ښکاري د افغانستان
مسأله علی الاقل یوه نوې پړاؤ ته
ولیږدوی، ګوروچې د مسکو په پالیسي
کې پـه ظاهري لحاظ تفاوتونه را
برسیره شوي چې د پردا د ورځپاڼي
وروستۍ تبصري چـې پـه هغه کې

مزدور رژیم تــه د مخالفینــو ســره مستقیمو خبرو مشوره لوی ثبوت دی او بیا په کابل کی د مزدور رژیم وروستی تحولات هم د دی خبری سره نږدی ارتباط لری .

کیدای شی په جینوا کی د ریگان او گورباچوف خبری هم دافغانستان د قضیی پــه رابطه د روسانو د پاره د یو بل قدم اخیستو موقع ورکړی وی چی د همــدی ځایــه د قضیی د سیاسی حل روانی خبری تول په حقیقت کی د گورباچوف د پالیسی د بدلون په نتیجه کی د چا د پاره پــه زړه پوری او د چا د پاره د تشویش نه ډکی دی :

نه پوهیږم چی گورباچوف ته هم د گورچاکوف ۱۸٦٤ هغه خبره ورپه یاده شوی چی هغه تقریباً څه د پاسه سل کاله پخوا د یو روسی مسئوول پــه ځواب کی لیکلی وه : « د لمــړی نیکولای د ۱۸۳۸ کال خبره می په یاد ده چی افغانستان ئی د روسی د سیاسی قلمرو نــه چی هلته وکولای شی المان نفوذ وکړی بیخی بهر عنوان کړی وه » .

« گورچاکوف» یوځل نه څوځله د خپــل تره زامنو ــ انگلیسانو ته د دی ډاډ ورکـړی وه چی هغوی د افغانستان په شمال کی د موجوده اخ ودب هدف د ثابتو پولوتینگول دی هغوی پــه هیڅ صورت کی نــه غواړی دهند خواته نورور وړاندی شی د پرینگیانو مشر هم د دی اعتماد په نتیجه کی د انگلیس د هغه وخت پارلمان ته د روسانو نه تشویش درلودل د زړو بنځو تشویش وگانه ولی د انگلیس استعمار زړی بوډی اوس لیدلی چی هغه تشویش ځوان شویدی، د روسانو د پاره په منځنی آسیا کی د نورو مستعمرو لاس تــه راوړل یو مرحله ئی هدف وه او په همدی قانع وه چی هلته خپل نفوذ ټینگ کـړی ځکه په هغه وخت کی د هند خوا ته تگ د هغوی د پاره په نیولی شوی مستعمره کی جنجالونه زیاتوی. انگلیسانو هم دا چی په سمسور هنــد کی د بریتانیا د تاج بیرغ ورپیږی ډیـره گڼله او پــه منځنی آسیا کی د روس استعمار مصروفیدل غنیمت گڼل چی د دی مشابهی او مصلحتی ذهنیت نه د افغانستان په باب د دوو قدرتــونو پــه منځکی د یوی منځگړی سیمی مفکوری او په څـکای .

په اتلسمه پیـړی کی د روس او انگلیس ترمنځ روان اخ او ډب چی په آسیـا او اروپـا کی تود روان وه د افغانستان حــالات او موجودیت کله د دواړو قدرتو د تجاوز او تهدید خوا ته راښکل لا چی پــه نتیجه کی انگلیسانو یوځـل افغانستان اشغـال او بیائی «د دیورنــد» کرښی شاتــه پـرتی ځمکی غصب ، او روسانـو د پنجدی لویــه او سمسوره سیمــه اشغال کړه » او کله بیـا دی دواړو استعماری قدرتونو افغانستان د داسی یو جنگ نه د ډډی کولو پرخاطر چــی هلته دواړو خواؤ د ځان پــه گټه نه گڼله هغه د دوو استعماری قدرتــونو ترمنځ د یوی ثابتی پولی په توگه د تقسیم او تجاوز نه لیری پری ایښی .

د دی ټولو سره سره په افغانستان کی د انگلیس خونړی جنگونــه فقط د هند په وجه د خپل اقتدار د دامی په خاطر وه ولی نن چی روس د افغانستان د شپږ کلن اشغـال پــه ادامه کی په خلیج او هندی سمندر کی امریکائی استعـار تهدیـد وی او دا هیوادئی د یو خونړی جنگ پنجو ته سپارلی د دی هیواد مستقبل به کومی خواځی ؟

د گورباچوف نوی مانور داسی ښیی چی هغه نن د پرنگیانو پرونی رول ولوبوی او د یو نوی سیاسی حل د لاری ځان یوه روسی گندمک تــه ورسوی هلتــه چــی د مسئلی د تضمیـن شوی حـل پــه نامه د افغانستان په داخل کی د دیورند د توری کرښی په شان یوه بله سره کرښه چی افغانستان د یمن او کوریا، په څیر شمالی او جنوبی افغانستـان باندی تقسیم کړی وغزوی او د تیری پنجدی پرځنگ کی. یوه لویــه ســره پنجده چی علی الاقـل په بخـارا او سمرقند کی د جهاد د تأثیر مخنیوی

وکولای شی بیله او د خپل مستقیم اقتدار لاندی راولی لکه پرون چی روسانو د انګلیسانو په دیورنـد کی لاس درلود او شیر علی خان تـه‌ئی دژمی د کومک په وعده د انګلیسانو سره د تفاهم اومقاومت فرصت لوټ کړ همداسی ممکنه ده چی د انګلیس استعمار دوېمه‌کافی امریکا هم د روسانو سره د سره دیورند د یوبل تقسیمی حل د پاره لار هواره‌کړی او زموږ د هیواد مستقبل داسی شرائطو ته ولیږدوی چی هاتـه د انګلیسانـو د وفادار عبدالرحمن خان پرځـای یو بل جنـاب چی د روسانو سره‌ئی تفاهم او اعتماد ژر بوتـی نیسی را منځته‌کړی ، په داسی حال کی چی د محمدزیو د داخل کشمکش ځای هم ننیوسیاسی ډلو پوره په امانتداری ډک کـړی او د دښمـن د پـاره د دغسی لاس او بړدولو فرصت ډیر ګران هم نه ښکاری !!

که څـه هم د انګلیس سل کالـه مخکی ظالمانه حل د روسانو د پاره ګران او یا آسان وی خو زما په فکر کی پـه دی رابطه ملت تـه دتشویش پرځای هوښیاری اوحساس موقف‌مناسب دی‌ځکه پرونی‌انګلیسی دیورنـد وکـولای شـو چـی د افغانستان حالات د نیمه آزادی په چوکات کی د یوی پیړی پوری وساتی او همـدا نن هم زیات مصیبتونـه د همـدی توری کرښی د را پـاتی جنجـال‌نورا پیـدا شوی ، نـو سور «دیورنـد» یادیمن او کوریا په شان خط د افغانستان د مسئلی حل بـه روسانو ته د دی موقع ورکړی چی نیم‌افغانستان به پاتی بل نیم وتکوی او د افغانانو په لاس به هغه هدف لاس ته را وړی چی سور پوځ پکی د ناکامی سر کیښود .

د پالیسی دغسی ناخـاپی بدلون سړی دی‌ته متوجه‌کوی چی د لویو قدرتونو د تفاهم او توطئی توپک د هدف پـه خوا پـه ماشه ولاړوی غواړی چی د نفس په نیولو د هدف منځ وولی .

موږ چی طبعا د دغسی توپکونو هدف یو باید کم ترکمه د توپک د ننداری نه تیر شو ، کندمک ته د راښکته کیدو په ځای د غروڅوکی ونیسو ، نه ښائی چی د بیګانـه او مهاجم دښمن زامـن د تضمین په خاطر د مهاجرینو د پاره د موقت ځای موندلو په امید افغانستان د کوریا او یمن په سرنوشت وسپارو او ملیونـو مهاجـرینو کلـک عـزم پـه بیرته ستنیدو د یو نـه تلافی کیدونکی ماتی په لړکی د خاورو سره خاوری کړو پرون چی شیرعلی خان د انګلیس په مقابل کی د روسی په درواغجنه حمایـه هیواد د تقسیم په درشل کی ودراوه پـه زړه پوری ده چی دا تاریخ تکرار نشی دا ځل دا ملت کوم بل شیر علی خان د امریکا په درواغجنه حمایـه کی د روسی تقسیم پـه درشل کی ونـه دروی .

نمونه ٔ ی از انجام بدفرجام اعتمادگاه کمونستها در افغانستان .

امزامی

آخرین توطئه روسها برای استحکام رژیم دست نشانده و محکوم بزوال شان !!

مقاومت دلیرانهٔ مجاهدین مسلمان افغانستان طی تقریباً هشت سال در برابر اشغالگران سرخ ، بالاخره طلسم زورگوئی و استکباری روسها را در هم شکست و زمامداران سفاک روسی که از طریق وحشت و لشکرکشی نتوانستند به اهداف شوم و خیالات دیرینه خویش در افغانستان نایل آیند ، با خجلت و سر افگندگی حاضر شدند که از مواضع اسبق خویش تنازل نموده و با مجاهدین از راه مذاکره و تفاهم پیش بیایند. بدون شک این ترفنده روسها آخرین تلاشی است درجهت اغوای ملت مسلمان افغانستان زیرا آنها که از راه لشکرکشی خفقان و کشتار به امیال شیطانی خویش نایل نشدند، اکنون میخواهند تا با اتخاذ شیوه مدارا و سازش برتغییر کیفی موجود فاجعهٔ افغانی (پیروزی انقلاب ملی و دیموکراتیک ثور!) خط بطلان کشیده وبازهم در جستجوی رعایت تغیرات کمی!

باعوامل و ارزش های فیود الیسم از یک گریبان سر در آورند ! چنانچه پراودا که ترجمان خیالبافی ها و مکارگی های کمونیسم بین المللی است طی سر مقاله ای وقیحانه اعتراف می نماید که : (اکنون زمان آن فرا رسیده است تا تعصبات و تخیلات را از خود دورکرد و باب مذاکره را باز نموده و جو مثبتی را برای تبادل نظر میان مردم و نیروهای سیاسی ایجاد کنیم . حتی با کسانیکه تاکنون سر سختانه خصومت ورزیده اند بزعم آنکه پراودا برضایات روسها درافغانستان با اذعان براینکه تا الحال رژیم دست نشانده از تعصب و تخیل در سرکوبی مردم کار گرفته است ، میخواهد با اصلاح این نقیصه رژیم را به اصطلاح استحکام ببخشد . این نیرنگ تازه نقط برای اطفای خشم ملت و پایان دادن قیام بکار گرفته شده است. شاید دشمن تصور کرده باشد، همینکه به اشتباهات

خود اعتراف نمود و ازاعمال ننگین گذشته اظهار ندامت کرد، میتواند از چنگ انقلاب جان به سلامت برده و بانفوذ در درون صف مجاهدین بعنوان ستون پنجم برمسلمانان ضربه بزند. نمیخواهیم زیاد روی جنایات و خیالباق ها و تعصبات مسلک الحادی مارکسیزم بحث کنیم زیراویژگی‌های فوق‌الذکر از لوازم طبیعی کلیه مکاتب باطل شمرده می شود ، باکی ندارد که پراودا بدان اعتراف کند و یا نکند !! ولی روح سخن درینجاست که روز نامه مذکور به نمایندگی از دولت روسیه از گشودن باب مذاکره ، ایجاد جو مثبت و تبادل نظر بامردم و حتی مخاصمین سر سخت خویش (مجاهدین) سخن رانده است.

هر چند ظاهر این جملات بمثابه شکست روسهاست وآنها میخواهند بدینوسیله عملکرد های وحشیانه گذشته خود را توجیه نمایند، ولی مسلمانان نباید باخوشباوری به

استقبال این موضعگیری های فرصت طلبانه بشتابند، زیراچنین کرنش های مزورانه به مصداق همان شعرشاعر که (خم خم رفتن صیاد بهر قتل مرغان است) توطئه دیگریست که زمامداران خونخوار کرملین برای ادامهٔ هدف اشغالگری و تجاوز خویش اتخاذ نموده اند. مقاومت و ایثار گری های مجاهدین مسلمان در برابر قوای اشغالگر سرخ برای اولین مرتبه برای روسها این درس را داد که با زور نمیتوان برملت ها (خصوصاً مسلمانان) حکومت کرد. اکنون آنها مجبور شده اند تا به وسیله ی دیگری (تزویر) توسل جویند و به این ترتیب به شکار ملت مسلمان افغانستان بپردازند.

درامتداد اتخاذ همین شیوه مزورانه امروز دشمن سعی دارد و حتی هر روز شایعه پخش می کند که گویا دولت نام نهاد ببرک آماده است تا نمایندگان اقشار گوناگون مردم را ولو که بحزب کمونیست منسوب نباشند، در دستگاه های حکومتی جا بجا نماید. بخاطر اینکه این تصمیم برای مردم افغانستان توطئهٔ محض جلوه ننماید، روسها بصورت ریاکارانه خلقی ها وپرچمی ها را مورد عتاب قرارداده وچندین تن از افراد زبده و سابقه دار احزاب کمونیستی خلق و پرچم را از اشغالات حزبی و دولتی شان برکنار نمودند تا جای پای برای عناصر او باش و بی هدف که دست کمی از کمونیست ها ندارند، در دستگاه حکومت نامنهاد باز شود.

همچنان روسها به گماشتگان بی آزرم خود اکیداً هدایت دادند تاشورای به اصطلاح انقلابی رژیم مانند هشت سال گذشته مختص به کمونیست های شناخته شده نه بلکه در آن از نوع عناصر قماش دوم (جمعی اوباش، بی هدف، بیگانه از اسلام و عیاش ویاهم مارکسیست های غیر متعهد به باند های خلق و پرچم) آورده شود. تشکیل لویه جرگه و جرگه عالی قبایل که منسوبین آن کلاً به جرم جاسوسی و خوشخدمتی به رژیم کمونیست ازصفوف مجاهدین و مردم مسلمان رانده شده و یا فرار نموده اند، نیز سلسله نیرنگ تازه روسها و عمال بی اراده آنها در جهت تخدعه و تخدیر اذهان مردم است.

منظور نظر روسها ازین ترفنده بازیها هر چه که باشد با آنهاست ولی مجاهدین خفته در سنگرهای اسلام، ازین دسایس تعبیری جز تغیرشیوه تجاوزگری و توسعه طلبی روسها چیز دیگری ندارند و هیچ گاهی هم فریفته این شایعات بی اساس نخواهند شد، چه وقتیکه اعمال زور وفشار در سرکوبی مجاهدین مؤمن، بی ثمر ماند، بدون شک توسل به تزویر و توطئه به دلیل هوشیاری و کیاست مسلمانان حتماً ناکام خواهد بود، زیرا مسلمانان میدانند که دشمن با استفاده از شایعهٔ تفاهم و تبادل نظر بامجاهدین در خفا قوت های خود را تشکل و انسجام بخشیده وآمادگی های نظامی بیشتری در سرکوبی مجاهدین می گیرند، اگر چنین منظوری درمیان

روزنامه پراودا ارگان رسمی حزب کمونیست روسیه در رابطه با اشغال نظامی، ضمن بر شمردن اشتباهات فرعونیان کرملین وایادی شرفباخته آنها در افغانستان جنایات وحشیانه گارد سرخ در مقابله علیه مجاهدین مسلمان صراحتا اعتراف نموده و خواهان مذاکره و تبادل نظر در زمینه حل قضیه گردیده است.

نباشد چطور امکان دارد که بین اسلام و کمونیزم و یا مجاهدین و روسها که دو جهت آشتی ناپذیر همدیگراند، تفاهم و سازش صورت بگیرد ؟ !

درنتیجه سفر اخیر معاون وزارت خارجه روسیه به‌جمهوری اسلامی ایران ، افشاگری های بیشتری در رابطه باسیاست‌های مزورانه روسها برملا گردید . چنانچه رسانه های گروهی‌خارجی به‌استناد هرزه سرائی های معاون وزارت خارجه روسیه در تهران به افشای این مطلب پرداختند که گربه‌چوف از حضور عساکر سرخ در افغانستان راضی نیست و مذبوحانه تلاش دارد تا طرق را برای اخراج قوت های خود از افغانستان تدارک ببیند .

همچنان هاشمی رفسنجانی رئیس شورای اسلامی‌ایران بعد ازمذاکره و تفاهم با معاون خارجه روسیه درپاسخ سؤالی به‌خبرنگاران اطمینان داده است که افغانستان در آینده نزدیکی از لوث اشغالگران رهائی یافته و آزاد خواهد گردید.

اظهارات امیدوارکننده مقام روسی در تهران بخاطر آنست تا رژیم جمهوری اسلامی ایران را که از اشغال نظامی تا امروز اشغالگران سرخ را مورد سرزنش قرار داده و معامله‌گریهای بین‌المللی دررابطه به حل سیاسی‌قضیه‌افغانستان را به باد انتقادگرفته است، اطمینان دهد که گویا روسها از ادامه اشغال‌افغانستان راضی‌نیستندو به‌این ترتیب یک مانع سرراه نزدیکی روسیه و ایران از میان برداشته شود، روسها با این لفاظی‌های آگنده از حیله ونیرنگ میخواهندکه درهمسایگی افغانستان آزاد واسلامی‌رژیم‌جمهوری‌اسلامی را گول بزنند. زیرا مقامات‌کرملین ازین‌سیاست‌های‌انعطاف‌پذیردربرابر جمهوری اسلامی ایـران دو هدف دارند : یکی آنکه جمهوری اسلامی را از تعاون و همکاری باانقلابیون مسلمان افغانستان باز دارند وثانیاً اینکه سفر اخیر صدام حسین رئیس جمهوری عراق را که غرض دریافت کمک‌های نظامی به ماسکو رفتـه بود، جبیره نموده به ایران طمانیت خاطربدهند که‌گویا روسها درجنگ ایران و عراق بی‌طرف اند درحالیکه فقط اسلحه سنگین و سبک و نیز تانک ها و طیارات روس است که شهرها و دهات افغانستان و ایران را بخاک یکسان نموده ، اهل آنها را قتل عام و تعداد باقیمانده را به هجرت مجبور ساخته اند.

مجـاهدین مسلمان افغانستان در حالیکه هیچگونه امیدی به‌انعطاف پذیری‌های ماسکوندارند. از کشور های برادر و همجوارهم تقاضادارد، همچون گذشتهٔ طبیعت اسلامی شان را در قبال جهـاد اسلامی حفظ نموده در دام تزویر و وعده وعیدهای ابر قدرت‌های خونخوار و حیله‌گر گرفتار نشوند. انشاءالله باتشدید مقاومت وپایمردی مجاهدین بالاخره روسها به‌کیفر اعمال شان خواهند رسید و آرمان مجاهدین مسلمان آنست تا بامقاومت و ادامه جنگ سرنوشت افغانستان را تعیین نمایند. آزادی ئی که در نتیجه تفاهم و سازش‌کسب شود نه تنها برای مجاهدین قابل قبول نیست بلکه آنرا عار میدانند.

پاسداری از خون متجاوز از یکملیون شهید و تمسک به‌آئین نجات بخش اسلام ، متقاضی آنست تا افغانستان در نتیجه جهاد و مقاومت آزاد گردد و ملت های مسلمان در این داعیه بایست تا پای جان با برادران مجاهد افغانی شان همکاری نمایند.

ترجمهٔ : فرحتیار

نا رضایتی های مردم آسیای میانه از حکومت مرکزی روسیه

مجلهٔ «Arabia» در شماره «۵۲» ماه دسمبر ۱۹۸۵ خویش تحت عنوان (درس های برای معلم) یک سلسله حقایق مستند و انکار ناپذیری را پیرامون نارضایتی های مردم آسیای میانه در مقابل تجاوز و لشکرکشی روس برافغانستان نشر نموده است . همچنان گزارشگر این مجله با چند تن از اقشار مختلف آسیای مرکزی گفتگوهایی بعمل آورده که درد دل خون انگیز و اظهارات رقت آور شانرا درین مجله بچاپ رسانیده که مطالعهٔ آن عاری از دلچسپی نیست . «مترجم»

مسکو سعی و تلاش مذبوحانه‌می نماید تا از نشر و پخش حقایق جنگ افغانستان به روسیه جلوگیری کند و نگذارد که شکایات بسمع مردم روسیه برسد ، لیکن این‌عمل‌مقامات کریملین مفید و مؤفقیت‌آمیز نیست؛ زیرا بسیاری از عساکر روسی که از جبهات جنگ افغانستان‌بوطن‌شان برمی‌گردند، چشم‌دیدخویش راحکایت می کنند و یا توسط نامه هاییکه از طرف عساکر به والدین و اقارب شان میرسد از حقایق‌جنگ و اوضاع افغانستان اطلاع مؤثق‌بدست‌میآورند. چنانچه یک عسکر جوان «او کراینی» که تازه از جبهات جنگ افغانستان بوطن شان بازگشته بود ، چشم دید خود را برای یک افسر «اوکراینی» چنین اظهار نموده‌بود : «عساکر روسی با مردم افغانستان مانند حیوان رفتار میکردند ــ بخاطر دارم روزی جمعیت کثیری یک قریه را بخاطر اینکه مرمی ضایع نشود ، تمام ایشان را به چاه عمیقی انداختند قساوت و بیرحمی قشون سرخ در سرزمین افغانستان تنها بخساره رساندن خلاصه نمیشود،بلکه آنها درمقابل چشمان شوهران وپدران بالای زنها و طفل های شان حمله دشمنانه می کردند و زن ها را بی سیرت می ساختند» .

یک عسکر روسی که در آلمان شرق اقامت دارد در ماه جولای سال گذشته عیسوی‌خبرهای پریشان کننده‌یی از برادر خود که در افغانستان کشته شده بود ، بدین شرح دریافت کرد: «زمانیکه برادرت می خواست پوسته خود را ترک گفته و به روسیه برود ، توسط فیر ماشیندار صاحب منصب مربوطه‌اش به هلاکت رسیده است .»

همچنان متن نامهٔ ذیل از جسد یک عسکر کشته شده روسی در جبهات جنگ افغانستان بدست آمده که چهرهٔ زشت و قبیح عسکری‌یی اجباری را در افغانستان افشا نموده

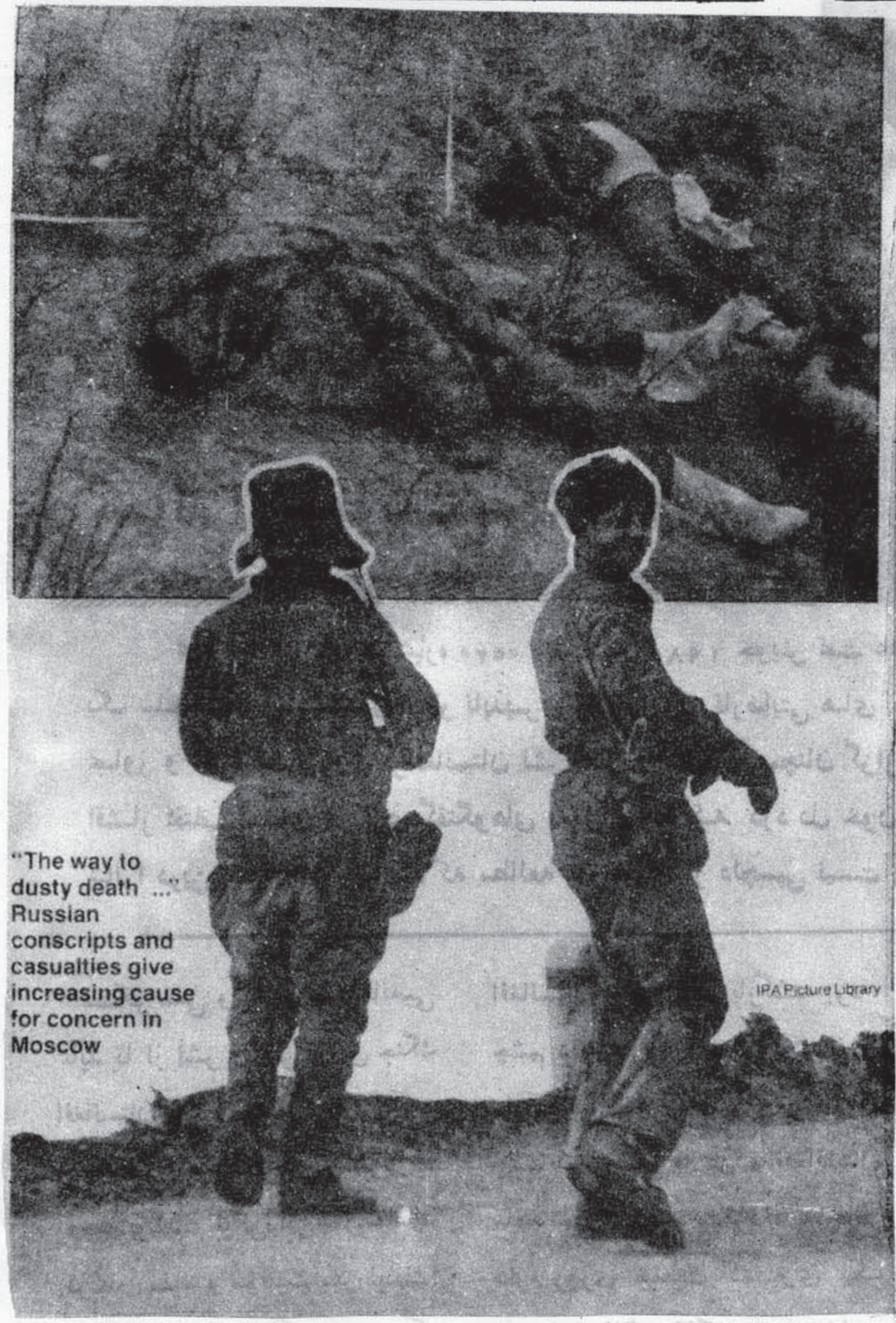
"The way to dusty death ..." Russian conscripts and casualties give increasing cause for concern in Moscow

IPA Picture Library

است : «ما در افغانستان اوقات جهنمی را سپری میکردیم،درحالیکه تا گلو در لجن غرق بودیم از ترس باریدن گلوله از یکسو بەسوی دیگر می گریختیم .

هکذا در قسمت دیگر این نامه چنین تذکر رفته است : چار طفل خرد سال که بصوب مکتب روان بودند توسط انفجار ماینی که بوسیله معین افسر سیاسی ما «بوتیوف» گذاشته شده بود ، بـه هلاکت رسیدند که هیچ اثری از آنها باق نماند ... این مشکل است که همهٔ چیز را تشریح نمایم ما فقط روز های باقیماندهٔ عسکری را دقیقه شماری می کنیم ...

با لاخره ما قادر خواهیم شد که بخانه و وطن خود بازگردیم ؟ ما امیدوار هستیم . . . زیرا ما ازطریق این جنگ لعنتی چیزی را بدست نیاوردیم .

ولی او هرگز باین آرزوی‌خود که بوطن و خانهٔخویش برگردد نایل‌نشد. مانند این جوان، صدها جوان دیگر یا به شفاخانه ها هستند و یا در قبرستانها .

در اوایل سال ۱۹۸٥ع یک زن «او کراینی» مسکونه «خارکوف» بخاطر اینکه قادر نشد تا جسدپسرش را که در افغانستان کشته شده بود، بدست بیاورد ، خود را در مقابل تعمیر حزب کمونیست‌روسیه آتش‌زد.

در اخر سال ۱۹۸٤ « پراودا» روزنامه حزب کمونیست روسیه از تمام جوانان آنکشور تقاضا نموده اند تا با شامل‌شدن در خدمت عسکری احساس وطنپرستی خویشرابه اثبات برسانند . اعلامیه‌های رسمی روسیه در سال گذشتهٔ عیسوی اعلام نموده بودند که : «جوانان از رفتن به خدمت سربازی به سختی اجتناب‌می

کنند و دلیل آنهم علایم خدعـه و حقه‌بازی در قسمت اعزام جوانان روسی در جنگ افغانستان است .

یک داکتر طب از «اوکراین» داستان جالبی را حکایت کرده است، موصوف میگوید: «هنگامیکه من در دفتر جلب و احضار عسکـری در روسیه کار میکردم ، آنجـا ارتشاء و رشوت دادن بصورت بیشرمانه

بوده ، چنانچه حتمی پدر یک پسر جوان برایم یک دربند حویلی ویک عراده موتر را تقدیم کرد تا پسرش از خدمت عسکری معاف‌وازاعزامش به افغانستان صرفنظر شود .

این دکتور می‌گوید : «مقامات مسئوول روسیه سعی می کنند تا بچه ها و جوانانی را به افغانستان بفرستند که فی الجمله یتیم و بیکس هستند ، تا بدینوسیله از پرابلم والدین کاسته باشند .»

یک سیاح غربی که اخیراً از روسیه بازدید نموده میگوید : «اکنون در روسیه بویژه در ایالت های آن درباره موضوع افغانستان بوضاحت و وسعت هرچه بیشترصحبت میشود»

این سیاح در راپور خود افزوده است : «موضوع عمده بحث آنها جنبهٔ سیاسی نداشته ، بلکه جنبهٔ انسانی دارد . هیچ یک جوان روسی نمی خواهد که در جنگ به افغانستان برود .»

سیاح موصوف گفته است : « در ازبکستان گراف رشوت بین پنج تا ده هزار روبل رسیده است که برای اجتناب و نرفتن بخدمت عسکری به مقامات ذیصلاح داده میشود. بدون شک اثرات جنگ افغانستان در آسیای میانه تقریباً قوی تر و بیشتر احساس میگردد .»

سیاح غربی دریک قسمت دیگری از یاد داشت های خود اشاره کرده است : «برای اولین بار بعد از بسیار سالها روسیه با افغانستان سرحدات دفاعی غریبانه و ضعیفی داشت ، با تجاوز روسیه در قلمرو افغانستان حتی ادبیات ، مواد مخدره و سلاح روسی نیز داخل این سرزمین شده است .»

ساکنین ما ورای دریای آمو میگویند که : «ما با حمایه مردمان محلی در اوقات مختلف با افغانها ملاقات خفیانه بعمل میآوریم ، ایشان میگویند: این جنگ احساسات مسلمانهای ماورای دریای آمو را بر انگیخته و احیاً نموده است ، هم چنان جنگ افغانستان ایشان را اشخاص سیاسی بارآورده است. حتی آنهاییکه بوضاحت و صراحت از سیاست اجتناب میکردند ، بعد از جنگ افغانستان به اوضاع سیاسی افغانستان علاقه گرفته اند .»

در نیمهٔ دوم سال ۱۹۸۲ پنج نفر روسی‌ئی که با مجاهدین افغان ارتباط داشتند در «بوشانب» «تاجکستان» بجرم اینکه درمقابل اشغال‌افغانستان اعتراض کرده بودند از طرف دولت روسیه دستگیر شدند .

این پنج نفر در اقرار شان گفته بودند که : «ایشان اعلامیه های جعلی را مبنی برمرگ عساکر روسی در افغانستان پخش میکردند ، بخاطر اینکه نا رضایتی را در بین مردم روسیه ایجاد کرده و توده ها را برعلیه جنگ افغانستان تحریک کنند .»

جهاد مردم افغانستان در آسیای میانه اثرات مثبتی نموده و اسلام را در آنجا احیاً نموده است . چنانچه یک میخانیک از سمرقند گفته است : «در چار ، پنج سال اخیر توجه و مواظبت درقسمت مساجد سمرقند و بخارا دو چند شده است ، تعداد کثیری جوانان مطالعات دینی و مذهبی اسلامی را بصورت جدی تعقیب می کنند .»

موصوف متذکر شده است : «حتی کارگران قشر ازبک تمایل و رغبت نشان داده اندکه دوباره به مذهب اسلام برگردند .»

یک موزیسین «بخارایی»گفته است که : « یک رفیق ازبک او به دین اسلام اعتقاد دارد او و چند نفر دیگر بیک گروپ مخفی که توسط ملاهای مخفی رهنمایی میشود ، متعلق هستند .»

موزیسین موصوف اظهار نموده است : « دوست او از تجاوز روس در افغانستان منقلب و متأثر است زیر آنها شبیهٔ این حوادث و اتفاقات را شصت سال قبل در بخارا نیز دیده اند .»

یک ژورنالیست جرمنی که اخیراً از افغانستان به پشاور باز گشته طی مصاحبه خویش به گزارشگر این مجله چنین گفته است : «من با یک عسکر(۱۹) ساله فراری«تاجکستانی»

ملاقات نمودم، عسکر فراری حقایق و دلایل عصیانگری مردم آسیای مرکزی خصوصاً تاجیکها را افشأ نمود . عسکر فراری گفت : افسران روسی با عسکر غیرروسی نژاد رویهٔ بدی دارند ، افسران روسی بالای ما مظنون هستند که ما همراه مجاهدین افغان دلسوزی داریم ، در مجموع تمام عساکر روسی و غیر روسی نژاد تمایل نداشته و راضی نیستند که در مقابل افغانها بجنگند ، به نحوی از انحا سعی می کنند که ازین جنگ اجتناب کنند» عسکر مذکور هم چنان گفته است که : «مقامات روسیه دربارهٔ جنگ افغانستان با مردم خود با مشکلات فزاینده یی مواجه هستند ، اقارب جوانان کشته شده در افغانستان اجساد مردگان شانرا تقاضا می کنند .»

«لیونیدسیریا» یک کارگر اوکراینی از «اودسه» که جوانترین پسرش را به عسکری برده و به گمان اغلب به افغانستان فرستاده اند ، چنین اعتراض نموده است : «... ما قاتل نیستیم و نمیخواهیم که دیگران نیز کشته شوند . . . ما برای صلح زندگی میکنیم ... ما آرزو نداریم که پسران ما لنگ و زخمی بخانه بیایند و یا بدتر از آن که بمیرند . . . گذشته از آن این موضوع به کتاب «انجیل» نوشته شده است : « او کسیکه بوسیله شمشیر زندگی میکند، توسط شمشیر خواهد مرد .»

اولین نشریه مخفی (سامیزدات) (Samizdad) به حمایه والدین و اقارب مسلمان های روسیه که فرزندان شانرا به عسکری اعزام نموده اند . نشر گردید ، این نشریه نخستین اعتراض دسته جمعی درمقابل جنگ افغانستان بود که بدین سبب در حدود (۲۰۰) نفر به اتهام تمرد و اوباشی در «پروان» دستگیر شدند.

در «اوکراین غربی» در سال ۱۹۸٤ کلیسای مخفی کاتولیک ها «جوانان اوکراینی بزور وبصورت غیر قانونی در جنگ غیر عادلانه افغانستان اعزام میگردند که این کار توسط مقامات روسیه در مقابل مجاهدین مسلمان و ملت سلحشور افغانستان صورت می گیرد . اوکراینی‌ها این جنگ را آرزو ندارند و نه این جنگ غیر منصفانه را می خواهند .

سردمداران روسیه بخاطر این گستاخی خود در مقابل افغان ها مسئول و جواب ده میباشند .»

در اوایل سال ۱۹۸۵ یک زن «اوکراینی» مسکونه «خارکوف» بخاطر اینکه قادر نشد تا جسد پسرش را که در افغانستان کشته شده بود ، بدست بیاورد ، خود را در مقابل تعمیر حزب کمونیست روسیه آتش زد .

برای نخستین بار به نشر کرونولوژی وقایع جنگ در افغانستان و تأثیر آن بالای اوکراینی ها پرداخت .

چنانچه در شماره هفتم این نشریه مضمون جالبی تحت این عنوان (مفاد برای مسکو ، نقصان برای اوکراین) نشر گردیده بود که در یک قسمت این مضمون چنین تذکر رفته بود : «این چه قسم اتحاد و حقوق مساویست بین این دو ایالت در مقابل جنگ افغانستان .»

در شماره ششم این نشریه یک اعتراض دسته جمعی دیگری نیز به نشر رسیده بود که :

در مقابل اشغال افغانستان بسیار اعتراضات مبالغ هنگفت و سنگینی را نیز پرداخته است و یک تعداد پرسونل آن مجبور به فرار شده اند . چنانچه در دسمبر ۱۹۸٤ چار تن «استونیایی» بخاطر اینکه نمی‌خواستند به عسکری در افغانستان فرستاده شوند ، به سویدن فرار کردند .

صلح جویان روسیه نیز برعلیه جنگ افغانستان اعتراض شدید نموده اند.چنانچه در ماه جون ۱۹۸۲ بیش از (۲۰۰) نفرشان بخاطر توزیع شب نامه ، از طرف دولت روسیه دستگیر شدند که آنها خواهان ختم

جنگ افغانستان بودند .

«اولگ ایدزنسکی» یک عضو غیر رسمی گروپ صلح جویان روسیه در ماه اکتوبر ۱۹۸۳ بجرم نوشتن «سکریپت» یک فلم دستگیر شد ، این نویسنده درین فلمنامهٔ خود درباره اشغال افغانستان صحبت نموده و روسیه را بخاطر تجاوزش در افغانستان محکوم نموده بود .

هیروی این فلم رژیم روسیه را همراه «هتلر» مقایسه کرده بود .

روسیه با تجاوز خود درافغانستان در مدت این شش سال یک سلسله پرابلم های را در هر دو مملکت یعنی افغانستان و روسیه ایجاد کرده است.

رادیوی آزاد روسیه طی تماس های سری باهم شهریان روسیه سروی حالیی را پیرامون تجاوز روس در افغانستان انجام داده و آنرا ازطریق امواج این رادیو به نشر رسانده است. چنانچه دریک قسمت ازین نظرخواهی آمده است که : «فقط یک چهارم حصه جمعیت جوانان روسیه پالیسی روسیه را در موضوع افغانستان تأیید و تصدیق نموده و یک ربع دیگر آنرا رد نمودند در حالیکه نصف جوانان روسید نظری نسبت باین موضوع نداشتند .

تنها یک بر چار حصه شهریان بالغ روسیه اطمینان خود را نسبت به مؤفقیت پالیسی روسیه درافغانستان ابراز کردند یک ربع دیگر عدم مؤفقیت روسیه را پیش گوئی نمودند ، درحالیکه نصف دیگر خاموش ماندند».

رادیوی آزاد ازاین سروی خویش چنین نتیجه گیری کرده ؛ «این روش روسیه در قسمت افغانستان توسط اکثریت عامهٔ مردم حمایه نشده و از عدم رضایت توده ها برخوردار است .

شش سال جنگ متوالی و بدون وقفهٔ افغانستان ، مردم روسیه را بی نهایت فعال بیدار و انسان دوست ساخته است .

این موضوع تعجب نیست که یک تعداد زیاد مردم روسیه نا رضایتی خود را برضد تمام پالیسی های روسیه پیرامون موضوع افغانستان ابراز می دارند .

زیرا آنها حکایت های زیادی را درباره جنگ افغانستان می شنوند، اخبار مرگ جوانان خود را دریافت میدارند ، بقایای اجساد و زندان شان دوباره به روسیه آورده میشود، نامه هایی را از طرف عساکریکه زنده مانده اند و درجبهات افغانستان می جنگند ، بدست میآورند ، و بالاخره عساکر زخمی از افغانستان برمی گردند حوادث و چشم دید های خود را بیان می کنند .

این عوامل همه باعث آن گردیده که مردم روسیه در مقابل حکومت مرکزی نفرت پیدا کنند و تنفر و انزجار خویش را برعلیه حزب کمونیست روسیه بصورت نظری وعملی ابراز بدارند .

به گفته یک انجنیر«اوکرایئنی» : مردم روسیه ازین جنگ خسته شده و هر یک آرزو دارند که بزودی ممکن این جنگ خاتمه بپذیرد ...

همه صادق و بی ریا باشند ... هیچکس اعتراض ندارد که جنگ افغانستان بزود ترین فرصت ممکن خاتمه یابد . یعنی که عساکر روسی از افغانستان عقب کشیده شود و افغانها را بگذارند که درباره سرنوشت خویش ، خود شان تصمیم بگیرند .

ترجمه و نگارش : فدا محمد فایض

روسها از اسلام در هراس اند

به ارتباط زمانیکه این سطور را مطالعه خواهید کرد ، آن وقت تعداد مسلمانان روسیه به (٤٥) تا (٥٠) ملیون میرسید که بعد از اندونیزیا ، پاکستان، و بنگله‌دیش شمار مسلمانان این سرزمین خیلی بیش از کشورهای دیگر است .

در روسیه اصطلاح «مسلمان» به کسانی استعمال می شود که قبل از روی داد ۱۹۱۷ با مذهب‌وفرهنگ اسلامی پیوند داشتند . در پنجاه سال گذشته تبلیغات زیادی علیه اسلام بکار انداخته شد ولی نتوانستند مذهبی را که چارده قرن از عمر آن میگذرد متأثر نمایند . اثرات اسلام در زندگی فردی و اجتماعی‌مردم خیلی‌ها عمیق است که هنوز هم برکردار وروش‌مردم غالب است . اثر عمیق فرهنگ اسلامی نیز آنها را بصورت واضح از باشندگان دیگر روس جدا می‌کند . درین سالها طبق احصائیه گیری‌یی که در مناطق مسلمان نشین روس بعمل آمده است ظاهر میشود که در بین مسلمانان ساکن روسیه تعداد ملحدین (۲۰) در صد است. (در بین روسها این تعداد هشتاد در صد است) باقی هشتاد فیصد آنان به چند گروه تقسیم شده میتوانند : ازین میان بعض بصورت حقیقی با مذهب علاقه دارند، برخی براثر روایات بامذهب خو کرده اند و برخی هم نسبت فشار خانوادگی نمی توانند با مذهب قطع علایق نمایند ؛ حتی آنانیکه بطور رسمی ملحد پنداشته میشوند و باحزب کمونست یا کمسمول (Komsomol) یعنی سازمان جوانان حزب کمونست ارتباط عمیق دارند و جنگ بامذاهب از فرایض و وجایب آنان بشمار میآید ، نیز تا حدی با مذهب رابطه دارند . طبق اطلاعات محقق، ۹۵-۹۹ فیصد آنان تمام رسوم خانوادگی خویش را طبق دساتیر مذهب بجا میآرند . از روی این احصائیه معلوم میشود که در مناطق مسلمان نشین ، ملحدین کامل (که یکسره با مذهب گسسته و در برابر آن بنبرد برخاسته باشند قطعاً وجود ندارد) .

مسلمانان ساکن روس با روایات مذهبی پیوند بس عمیق دارند . تا هزار سال آسیای میانه و قفقاز در پیشرفت فرهنگ اسلام ، نقش برازنده‌یی ایفا کرده است . قسمت مشتمل برحصص ایران و ترکیهٔ این منطقه مرکز حکومات نیرومندی بود . این سرزمین

در پیشرفت تاریخی اسلام نه تنها برای ترکیه،ایران و هندوستان بلکه برای تمام جهان اسلام مرکزبزرگی بشمار میآمده است . این حقیقت از اینجا معلوم میشود که «سمرقند» پایتخت سلطنت تیمور بود ، رواج‌ادب دری پیش از همه (بیش از همه) در بخارا بود ومفکر بزرگ عالم‌اسلام ابوسینای (بلخی)درخوارزم‌میزیست.

در آغاز قرن هفتم میلادی اسلام به البانیه قسمتی از قفقاز روسیه امروزی رسید که در آن‌وقت‌اکثریت مردم آن کیش عیسوی و مزدکی داشتند . مسلمانان عرب در سال ۶٤۲م «آذربائیجان» و در سال ۶۸۵م «دربند» را فتح کردند که تا قرنها ، آخرین شهر سرحد شمالی سلطنت اسلامی بجا ماند و در دو طرف آن آوارگان ترکی میزیستند . بعد از فتح قفقاز شرق جدوجهدی ، بمنظور حاکمیت کامل اسلام آغاز یافت و هیچکس با آن مخالفت نورزید. قفقاز شرق تااستیلای روس یعنی تا قرن نزدهم با خلافت اسلامی و سلطنت ایران وابسته بود .

در قرن هفتم میلادی سپاه اعراب (مجاهدین‌اسلام) داخل آسیای مرکزی شدند . در سال ۶۷۳ از دریای آمو عبور کردند . در سال ۶۷۶م بخارا و بین سالهای ۷۰۶--۷۱۶«سردریا»را فتح نمودند وبالاخره تا قرن دهم میلادی اسلام آیین رسمی مردم آسیای مرکزی گردید . درین منطقه تنها گروههای کوچک یهودی گاهگاهی ایجاد مزاحمت میکردند . بعد از آن اسیای میانه قسمت مهم «دارالسلام» گردید . از ورود مسلمانان عرب ببعد ، دایره اسلام در روس امروزی تا سیزده قرن متوالی روبه وسعت میگذاشت که رسماً از آن سرپرستی میشد . سپس در آسیای‌میانه سرگرمیهای انفرادی تبلیغی نیز در آن شامل شد . گرچه روس از اواسط قرن هجدهم تا قرن نزدهم بالای مناطق مختلف مسلمان نشین آن سرزمین حکم راند ولی باآن هم نتوانست پیشرفت اسلام را متوقف سازد . تا رخداد اکتوبر ۱۹۱۷ اسلام باسرعت‌هرچه بیشتر تا قسمتهای شرقی روس پخش گردید . به این اساس حصص باقیمانده آسیای میانه ، قفقاز ، والگا وکریمیا با جهان اسلام ارتباط خیلی نزدیک وناگسستنی داشته است ؛ زیرا تاریخ، فرهنگ و حکومت‌مرکزی مشترکی داشتند و به یک زبان تکلم میکردند .

یورشگران روسی درین صورت تغییرات اساسی پی نیاوردند. تا اواخر قرن نوزده افکار ونظریات سیاسی بین حکومت تزاری، خلافت عثمانی، ایران ومسلمانان هند در گردش بود . در سال ۱۹۱۷م «باکو» و «سمرقند» بخشی از دارالسلام بود که نسبت به پتروگراد (لینن‌گراد) به « تبریز» و «اصفهان» نزدیک بود .

در سال ۱۹۲٤م روی اسلام پردهٔ آهنینی افگنده شد و تابیش از نیم قرن جهان اسلام از روابط با این بخش مهم و سرزمین مسلمانان محروم ماند . حال دیگر آسیای میانه وقفقاز از دارالسلام جدا ساخته شده بود و با چنان تجدد و کنش پیچیدهٔ تحول اجتماعی روبرو شد که نمیتوان انجام آنرا پیش بینی‌کرد . حکمرانان امروز روس را سعی بر آن است تا ثابت سازند که تدبیر آنان در قسمت مسلمانان مؤثر ثابت شده است و در تاریخ برای نخستین بارکه از طرف یک قدرت استعماری استثمار میشدند بطور آزادانه و مشترک، در دولت مشترک ،ملیتهای آزاد اشتراکی شامل ساخته شده اند . زمامداران روسی ادعا دارند که جامعه جدید روی اساسات کمونیزم و انترناسیونالیزم‌ساخته شده است و بین‌تمام مردم وملیتها اختلافات مذهبی، فرهنگی، اجتماعی وتاریخی از بین رفته است و یا ازبین برده خواهد شد و یک فرهنگ جدید روسی جاگزین آن شده است. همچنان یک انسان مطمئن و خوشنود جدید روسی (کمونستی) بمیان خواهد آمد . روسی باشد یا ازبک و کرغیز در بین آنان تفاوت روحی

ذهنی و حتی جسمی باقی نمیماند ؛ آنان فقط بـه یک فرهنگ ویک مارکسیزم ـ لینینیزم متیقن خواهند بود؛ یک قسم غذا تناول خواهندنمودویکسان ازحکمرانان شان اطاعت خواهند کرد . فرهنگ «کمونیزم» از اجزای بهتر تمام فرهنگها عجین خواهد شـد ولی تا رسیدن به آخرین منزلگاه بایـد از نشوونمـای جامعه جدید حفاظت بعمل آید بخاطریکه نسبت جوانب‌منفی آن چندین قدرت آنرا تهدید میکند که (به اصطلاح آنان) دراصل جنون مذهبی ، فریبهای سرمایه داری استعمار جابر و زمامـداران مرتجع شامل اند . (به عقیده آنان) گویا آنان همیشه با شکست مواجـه انـد ولی کاملاً از بین نمیروند به دین خاطر مناطق مسلمان نشین روس از جهان اسـلام جـدا و بخـاطر نابودی اسلام ، فعالیتهایی بکار بسته شد .

درین صفحات ما بـه آن قسمتی از کوششهای زمامداران روسی نظر میافگنیم که بخاطر خاتمه دادن بگذشته و قایم کردن روابط روی اصول جدید بعمل آورده اند ولی تاکه بصورت یقینی میتوانند سلطنت روسی را بسازند آیا قبل ازین حالتی را بمیان آورده اند که ستالین در زمان زمامداری و خروشچف قبل از برطرفی خود چندین بار آنرا اعلام داشته بود ؟

بیایید بسراغ جواب این پرسشها برآییم :

برای روسیه‌کمونست مسأله ناسیونالیزم یک‌مسألهٔ ارثی است . زمامداران روس تا سالها ادعا میکردنـد که در روسیه چنین مسأله یی وجـود نـدارد و اگـر اثری ازچنین مسأله‌یی وجود داشته باشد آن هم‌اثرات عهد سرمایه داری است مگر حقیقت خـلاف ایـن است. علاوه ازینکه مسأله‌یی ناسیونالیزم در روسیه حل نشده بود بلکه اکنون خطر آن بیش از پیش شده است بخاطریکه در روسیـه اهمیت غـیر روسها نسبتاً روبتزاید است و روسها روشها و اعمال روسی خود را از دست میدهند . بلشویکها غـرض حـل مسأله یی ناسیونالیزم بـه اصول مارکسیزم متوسل شدند ولی بزودی معلوم شد که رسیدن به حل‌قطعی‌این مسأله ناممکن است بناء زمامـداران روسی مجبور گـردیدند روشهای عمـلی را زیـاد و نظری را کم در معرض اجرا گذارنـد . بلشویکها در سال ۱۹۲٤ با در نظر داشت گذشته چنان روشی برگزیدند که پیشوای آنان (تزار) در مقابله با مسلمانان به آن توسل جسته بود . بدینگونه (طبق وضاحت ستالین) دربارهٔ روابطاقلیتهای مسلمان آمیزش نفیسی از تجربـه های حکومت تـزاری و (مارکسیزم) در سیاست روسها بوجـود آمـد مگر در دهه های ۱۹۲۰ بالکل واضح‌گردیدکه پالیسیهای مبنی براصول نظری نتوانست این مسأله را حل کند بلکه روبه فزونی‌گذاشت به این لحاظ زمامداران روسی مجبورگردیدند که روشهای‌دیگر ستالین را برگزینند . این روشها که هنوز هم از آن استفاده میشود با مارکسیزم هیچگونه پیوندی ندارد . این روشها کدام بنیاد نظری ندارد بلکه برآن پالیسی قدیمی‌تزاراستوار است . که در مقابله با مسلمانان از آن کار میگرفت. این روشها را مفکرین روسی برشتهٔ تحریر نیاورده انـد بلکه توانستند از اعمال شصت (٦۰) سالهٔ زمامـداران روسی و عمال آنان اخذ نمایند. بین حکومت پترزبزرگ و روس فقط همینقـدر فـرق موجـود است که روسها روشهای وحشیانه تری را اختیار کرده اند .

این روشها به اقسام ذیل تقسیم شده میتواند :

۱- نسل‌کشی و از بین بردن نسلها .

۲- روسی کردن .

۱- نسل کشی :

این روش خطرناک بعد از جنگ دوم جهـانی در زمان ستالین برضد ملیت های مسلمان استعمال شده بود و تناسب کامیابی آن مختلف بود . بعض از آن ملیتها با عساکر آلمانی رابطه داشتند. اگرچه بعضاً ازگشت و گذر عساکر آلمانی دور بودنـد ولی با آنهم تهمت

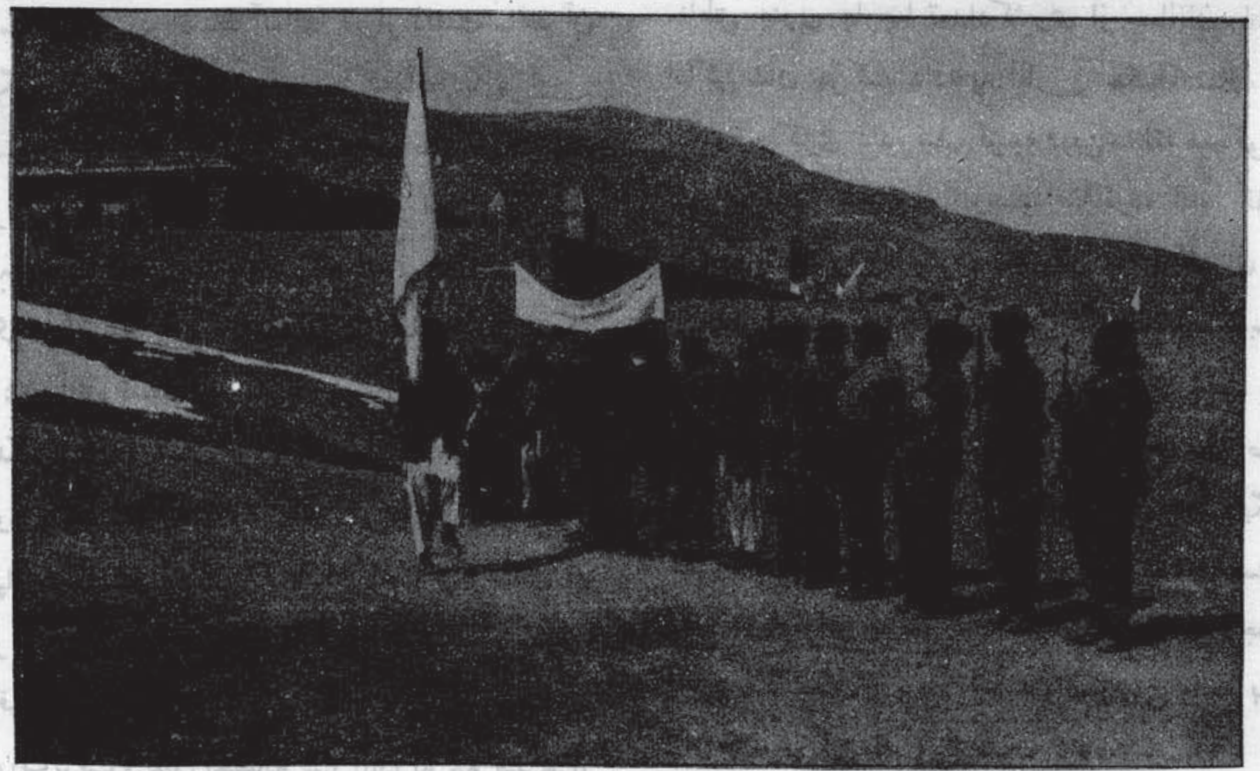

گروپی از مجاهدین غوربند در حال تمرینات نظامی .

دشمنی روسیه بر آنها بسته شد .

حقیقت مسلمه است که در زمان جنگ غیر روسها برای حفاظت سرزمین سوسیالیزم احساسات وعلاقه‌یی نشان ندادند . عده‌یی از آنها روی اصول نظری یا برای بقای خویش یورشگران آلمانی را ترجیح دادند. این نیز حقیقت مسلمه است که روسهایی نیز بودند که نه تنها اینکه از آلمانها حمایت بعمل آوردند بلکه با عساکر آلمانی یکجا شده علیه قوای روسی میجنگیدند . درمیان ملیت های مختلف روسیه برقرار ساختن معیار ضد روسی بالکل نا ممکن است ولی روسهایی را میتوان یافت که بعد از شکست قوای آلمان .نیز از جنگ گوریلایی برضدگارد سرخ روس دست نبرداشتند که در آن یو کرائینیهای «سپاه دلامس سوف» و « بندیرا » شامل اند . همینگونه از سپاه مشتمل بر تاتار ها ، ترکستانیهای ، جارجیها ، کالمکها ، آرمینیها و کاکیشاییها که قبلاً اسرای جنگی بودند نیز دسته های مخصوص ساخته شده بود و از آنها برای در هم کوبیدن قیادت نیروهای مزاحمت آلمانها کار گرفته بود . به این اساس لازم بود تاتارها ، کالمکها یا کریچنی با یوکرائینیها و کبایریها روش مختلف اتخاذ نمیکردند . حکومت روس قبل از جنگ خلاف منطق و اسناد و شواهد عده یی از ملیتها را جدا ساخته آنها را خاین قرارداد. هدف ازین کار دادن جزای دسته جمعی به آنان بود تا که نظم قومی و وحدت منطقوی آنان از هم بپاشد و تمام آنان به سایبریا و آسیای میانه تبعید گردند . به ملیت هایی که جزا داده شد مشتمل بود برملیتهای جرمن ، بد و پنج ملیت مسلمان ، گرچه در دو صورت در مسألهٔ تبعید نتوانستند پیروزی حاصل کنند اما درصورتهای دیگر نه تنها اینکه کار آنان به ناکامی انجامید بلکه نتایج منفی نیز بار آورد .

تبعید کامیاب :

در سال ۱۹٤۱م ، شمار باشندگان تاتاری کریمیا سه صد هزار بود . گرچه این تعداد در ایالت پدری خویش در اقلیت بودند اما با این هم در حکومت حصهٔ مناسبی داشتند . در سال ۱۹٤۳م، روش آنان

با مناطقی که زیر تسلط آلمانها قرار داشت مانند آن دیگر شهرهای بی شمار روس بود که آلمانها بر آن تسلط کامل داشتند، قسمتی از مردم طی مزاحمتهای سری از بین رفتند برخی به نحوی از انحا زندگی بسر میبردند و بعض هم با افسران آلمانی تعاون کردند مگر شمار خاینین (به اصطلاح روسها) تاتاری کم و شمار آنان نسبت به خاینین روسی و یوکراینی خیلی اندک بود. در سال ۱۹۴۳م زمانیکه گارد سرخ بار دوم مسلط شد تمام تاتارهای کریمیا را که افسران سپاه روسی حتی ارکان M.V.D ایم ، وی ، دی نیز در آن شامل بودند با حالت خیلی خوفناک به سایبریا و قزاقستان فرستادند . این عمل در سال ۱۹۴۴م صورت‌گرفت و طبق احصایه شمار انان به سه صد هزار میرسید و در آن مناطق یوکراینیها و روسها مسکن گزیدن‌گرفتند. این شکنجه را نسلهای بعدی نیزمتحمل شدند . بعد از مرگ ستالین خیلی مردم اجازه رفتن به وطن اصلی شان را بدست آوردند مگر از رعایت با تاتارهای کریمیا و جرمنهای والگا انکار ورزیده شد . گرچه حالا در روس چهار صد هزار تاتارهای کریمیا موجود اند مگر تمام آنان در مناطق ازبکستان و کرغیز زندگی میکنند که تاتارهای والگا نیز ازین جمله اند ولی تشخص (ملی) آنان از بین رفته است. آنها اکنون هم به امید رفتن به وطن آبایی شان در کمال نا آرامی زندگی میکنند و بخاطر این مقصود تلاش و جستجوی آنان هنوز جریان دارد اما سودی نمی بخشد . قومی که در تاریخ اروپای شرق در مدت بیش از پنج قرن فعالیت های قابل ملاحظه‌یی انجام داده بود از یک لحاظ موجودیت آن از بین برده شده است . رهبران تحریک سیاسی تاتارها دستگیر شده به زندان فرستاده شده اند و نزد حکومت روس مسألهٔ تاتارهای کریمیا برای همیش حل شده است .

بتاریخ ۱۵ نومبر ۱۹۴۴ زمامداران روس در مناطق جنوبی جارجیا تعداد کثیری از مسلمانان را از اماکن شان حرکت داده به آنان حکم انتقال به آسیای مرکزی داده شد. گرچه درین منطقه هیچگونه شورش بمیان نیامد ولی باوجود «ناکرده گناه» آنان خانمان خود را رها کرده به رفتن به قزاقستان و ازبکستان مجبور گردیدند که در حین انتقال نسبت سردی هوا و گرسنگی پنجاه هزار نفر جان خود را از دست دادند . شمار انتقال شوندگان بین یک صد هزار تا دو صد هزار بود . برعکس ملیت های دیگر گاهی هم علیه آنان تهمت تعاون با آلمانها بسته نشد. دربارهٔ ابن جزای آنان هیچگونه وضاحتی وجود ندارد . تا سال ۱۹۶۸ زمامداران روسی راجع به آنان خموش گزیدند و از سال ۱۹۴۵—۱۹۶۸ در مطبوعات رسمی روس درین باره ذکری نرفته است ولی با آن همه دریافت علت این تبعید خیلی مشکل نیست . در سال ۱۹۴۴ روس خواست بالای ترکیه فشار وارد کند ، در جون ۱۹۴۹ وزیر خارجهٔ آن وقت روس از سفیر ترکیه مقیم مسکو خواست که ایالت اناتولیه تسلیم روسیه گردد که بنا بقول وی برخی از جارجیا بود . علاوه ازین مسکو از آن ادعای ارمینیا نیز حمایت میکرد که در آن مطالبهٔ بعض ایالات دیگراناتولیه از ترکیه صورت میگرفت. به این لحاظ خطر جنگ با ترکیه موجود بود . ستالین نمی خواست درین علاقه مسلمانانی زیست نمایند که بنظر زمامداران روسی مبادا درجنگ بجای روس با ترکیه همراهی کنند . وقتها گذشت ولی برای آنان اجازه دوباره رفتن به وطن آبایی شان داده نشد . در می ۱۹۶۸ متن آن فیصله نامهٔ شورای مرکزی روس اعلان گردید که طبق آن با سرزمین جدید ملت مذکور علاقه عمیق قائم شده بود به این اساس به بازگشت آنان به وطن شان ضرورتی وجود ندارد.

(ادامه دارد ....)

* * *

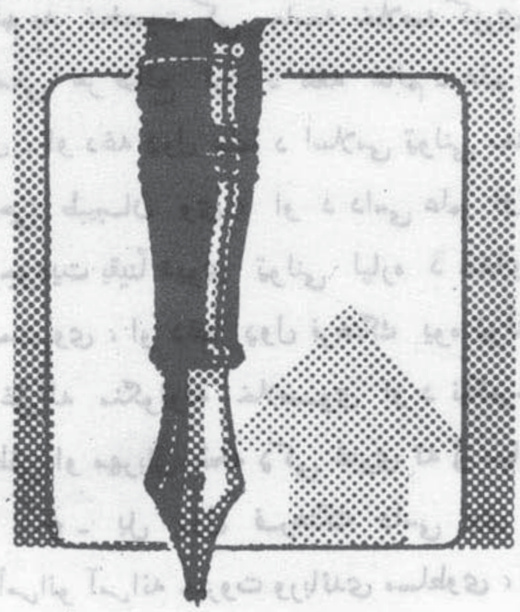

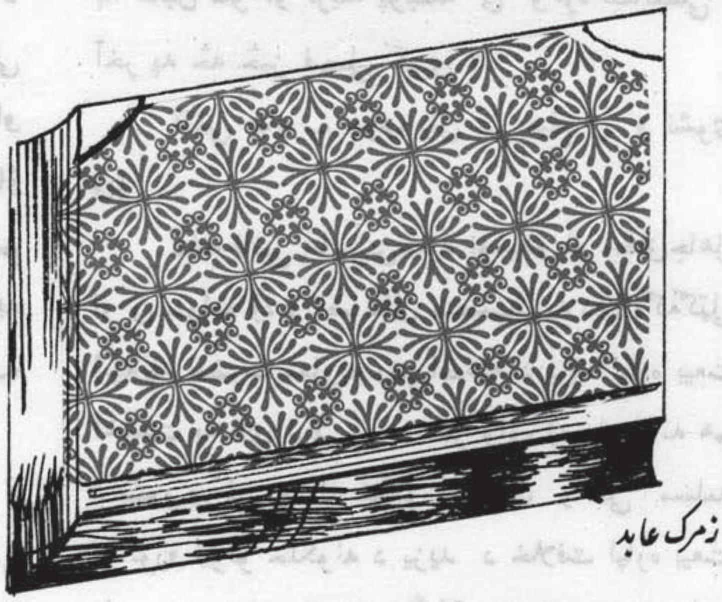

زمرک عابد

فرهنگ یا د ټولنې معنوي روغتون

په تیرېسې...

هغه نفس پرست او ویرندوکی حکمران د اسلامی فقهی هغه ځپاند سمندرد (اوزجند) په تیاره څاکی د (۱۵) کالو لپاره بندی کړ. (په ځینی روایاتو کی داهم راغلی چه خاقان له غریبو خلکو نه داسی ظالمانه ټیکسونه اخستل چه د هغوی له وسه نه پورته ؤ، شمس الائمه د داسی جابرانه مالیاتو په خلاف فتوی ورکړه، او د ظالم تندی د دی فتوی په ورکولو تریو شو، او د غریبو خلکو د زړهسوی او طرفداری په جرم هغه جناب په یوه ژور تیاره څاکی د یوی اوږدی مودی لپاره بند کړی شو، البته دغه دواړه روایات په خپل ځای کی ثقه دی، معلومیږی دا چه شمس الائمه رحمة الله علیه د دغو دواړو جرمونو مرتکب شوی ؤ) خاقان دا فکر کاؤ چه د علم د هغه ځپاند سمندر څپیبه په هغه څاکی بندی کړی شي او نور به څوک ورنه استفاده نشی کولی، خود هغه طاغوت د هغه پوچ خیال بیخی برخلاف د علم تری هماغی دشتی ته په نوموړی امام پسی ورتلل، او د څاپه غاړه به حلقه ورته ناست ؤ، او د څا له تل څخه به د شمس الائمه د علم وړانگی پورته راختلی او شاگردانو به ئی د خپل زړه او دماغ لوښی ورڅخه ډکول، یعنی څه به چه امام ویل شاگردانو به ئی لیکل، د حنفی فقهی جلیل القدر کتاب (المبسوط) په (۱۵) جلدو کی او د (السیر الکبیر) مفصله او جامع شرحه د هغه قید په موده کی بشپړه تصنیف شوی ده، الله رب العلمین د مصنف (یعنی امام محمد بن حسن شیبانی) او شارح دواړوته په اعلی علیین کی ځای ورکړی.

په دی تفصیل کی له دوو حقیقتونو سره بلد شوو، یو د عالم له حق پرستی او دوهم د علم له جاذبی سره، عالم د الله د دین په مقابل کی نه د شاهپروالری اونه دکدا، عالم هر کړاو گاللی شی خوله الهی اوشرعی حدودو څخه تیری نشی زغملی، اودعامل عالم علمی جاذبه دومره زیاتهوی چه هرځای ته خلک په ځان پسی راکاږی، او د داسی یوه

عالم په شخصیت کې جامعه خلاصه کیږي او د جامعې هر صالح فرد د هغه عالم د علم ورانګې وي ، او دغه ډول علما د اسلامي ټولنې معنوي او روحي طبیبان وي ، او د داسې عالم او علماؤ موجودیت یقیناً دیوې ټولنې لپاره د خدای عظیم رحمت وي ، او دغه ډول فرهنګ یوه ټولنه د بد مرغۍ له منګولونه خلاصوي او د نیکمرغۍ لـه عاطفې او مهربانۍ څخه ډکې غېږې ته ئې سپاري .

۴ - بل ډول فرهنګ داسې وي چې ، د آمرانو آمرانه جبروت وربانده‌ی مسلطوي ، د داسې فرهنګ ژوندي مثالونه داموپانو د خلافت په دور کې وینو . د جابرانه حکومت په دې دورکې علم دومره خوارشو چه د هر ولایت والي ته دا واک ورکړل شوی ؤچه په خپله خوښه د خپل ولایت قاضي و ټاکي :

انماکان ولاة البلد هم الذین یولون القضاء

(حسن المحاضرة - ص ۸۸

ډیرې ورځې وروسته نه فقط د مروان بن حکم په دورکې ددې ډول واکمنې نتائج داسې خندنې ؤچه د شرف له ټنډې نه د خجالت خولې څڅیدې، په دې معنې چه کله مروان مصرته ولاړ قاضي ئې راو غوښت ، دا چه قاضي صاحب له علمي او فکري لحاظه په کوم مقام کې قرار درلود مورخین د هغه علم او فضل داسې بیانوي :

مروان ورنه پوښتنه وکـړه : اجمعت کتـاب الله ؟ آیا د الله کتاب د حفظ کړې ؟

قاضي صاحب و فرمایل : (لا) نه

مروان بیا پوښتنه وکړه : فاحکمت الفرائض ؟

آیا د میراث په مسائلو ښه پوهیږې ؟

قاضي صاحب بیا مهرباني وکړه : (لا) نه په دې هم نه پوهیږم

مروان د قاضي په دې منفي ځوابونو کوته

په غابښ شو او ترینه پوښتنه ئې وکړه فبماتقضي ؟ آخر په څه ځیز فیصلې کوې ؟

قاضي صاحب چوپ پاتې شو هیڅ ئې و نشوی ویلی .

دغه قاضي عابس‌بن‌سعید نومیدو او مطلق‌جاهل او بې سواده ؤ، د قضا عالي منصب‌ئې په دې‌توګه‌ګټلی ؤچه‌کله حضرت معاویه رضی‌الله‌عنه د یزید لپاره بیعت اخیست په دې لړکې ئې د مصر والي (مسلمه) ته هم دستور ورکړ چه له خلکو نه بیعت واخلي مسلمه له لورو ټولو خلکونه د یزید د خلافت لپاره بیعت واخیست خو حضرت عبْدالله بن عمرو بن عاص رضي الله عنهما له بیعت ورکولو نه انکار وکړ ، مسلمه اعلان وکړ چه :

د عبدالله د سمولو لپاره څوک تیار دی ؟

وائي چه همدغه عابس بن سعید پورته شو او وې ویل چه‌زه دغه کارکوم ، حضرت عبدالله هغه وخت د خپل پلارحضرت عمرو بن‌عاص په (فسطاط) نومې کور کې او سیده ، عابس د پولیسویو ټولګي له ځان سره بوتو او د حضرت عبدالله کور ئې محاصره کړ ، او ځواب ئې ور واستاوه چه اوس څه وائې د یزید د خلافت لپاره بعیت را کوې او که نه ؟ حضرت عبدالله بیاهم انکار وکړ ، عابس په دوهم قدم کې د خپل فضل او کمال جوهر داسې و ښود چه :

(اور او لرګی ئې راوړل او د حضرت عبدالله کورته ئې اور ورواچاؤ) (حسن محاضره)

حضرت عبدالله چه کله دا حال و لید مجبوراً له کوره را و وت او څه چه هغه جاهل ورته ویل هغه ئې تکرارول .

هوکې ! د بې سواده او مطلق جاهل عابس همدغه‌کمال او فضیلت ؤ چه د مصر د فاتح حضرت

عمرو بن عاص رضی الله عنه د زوی کورته ئی اور واچاؤ ، او د دی ستر خدمت په بدله کی د مسلمانانو په سرنوشت مسلط کړی شو . د حضرت عبدالله یوازی دا شرف نه ؤ چه د مصر د فاتح زوی ؤ بلکه د هغه له ټولونه لوړ شرف داؤ چه د نبی کریم ﷺ جلیل القدر صحابی ؤ ، تردی پوری چه علماؤ د علم او فضل او تقوی له لحاظه هغه ته په خپل پلار باندی هم ترجیح ورکړی ، ولی :

(باغ چه د زاغ په حواله شي، بلبل نری زګیروی
کوی له باغه څینه)

۴ـ عبدالملک بن مروان په خپل دور کی د علم او فرهنګ سری* د حجاج بن یوسف په ظالمانه خنجر غوڅه کړه ، که و وایو چه د جهل دوهم نوم حجاج بن یوسف ؤ او د دی جهل پالونکی او روزونکی عبدالملک بن مروان ؤ شاید مبالغه به نه وی کړی ، لپاره ددی چه د لوستونکو اشتباه مو رفع کړی وی مخ کی له دی چه اصل مطلب ته اشاره وکړم د موضوع په ارتباط لږ د حجاج بن یوسف قصی ته غوږ کیږدی .

حافظ ابن عساکر په (تاریخ دمشق) کی لیکی چه عبدالملک بن مروان په فوځ کی له بی نظمی څخه سخت په تنګ ؤ ، یوه ورځ ئی د موجوده ګډوډی شکایت خپل وزیر روح بن زنباع ته وکړ ، وزیر ورته و وی چه زما په قطعه کی حجاج نومی یونوی فوځی مقرر شوی که چیری د نظم او اداری چاری هغه ته و سپاری زه فکر کوم چه دغه وضع به تغییر و موی ، عبدالملک حجاج راو غوښت او د فوځ د نظم او اداری مسؤلیت ئی ورو سپارو ، او ورته ئی حکم وکړ چه کله امیر المؤمنین حرکت کوی باید ټول فوځ د کوچ لپاره تیاروی ، حجاج د حکم د تعمیل وعده ورکړه ، په نماغه ورځ عبدالملک او د هغه سلطنتی ګارد حرکت وکړ ، حجاج د فوځ په منځ کی ګرزیدو او دا اعلانونه ئی کول چه له امیر المؤمنین سره هر اعلی او ادنی باید په خپلو سورلیو سپوروی ، د عبدالملک د وزیر فوځی قطعی ته چه کله ورغی ګوری چه څوک ویده دي او څوک خواړه پخوی ، حجاج په ډیر هیبت ور باندی چیغی کړی چه تا سولاتر اوسه نه یاست تیار شوی ، هغو فوځیانو ته دا نه وه معلومه چه دا د انسان په څیره کی څیروونکی څناور دی ، هغوی په ډیره بی‌پروایی ورته و ویل چه څه شور د جوړ کړی ، لاتر اوسه څه شوی ، راځه یو څه به ته هم را سره و خوری ، هغوی شاید خبرنه وه خلاصه کړی چه حجاج ئی په سرمتروکی ورحواله کړی ، د فوځ لپاره دا بیخی یوه نوی تجربه وه ، فوځیان ددی وحشی څناور د وهلو په وجه لاالهاند شول ، د ډیرو په بدن وینی راماتی شوی او یوی اوبلی خواته و تښتول ، د حجاج په دی هم سبنه و نشوه وروسی ئی د وزیر او د هغه د ملګر یو خیموته اور ور واچاؤ ، روح بن زنباع چه کله له دربار څخه راغی او دغه حال ئی و لیدویی ژړل او بیرته عبدالملک ته په ژړا ورغی ، شکایت ئی ورته وکړ چه هغه عسکر خو زما له نفرو سره داسی معامله کړی ، عبدالملک حجاج ور و غوښت او ترینه پوښتنه ئی وکړه چه ولی د داسی کار کړی ، حجاج بیخی منکر شو چه ما نه دی کړی عبدالملک ورته و ویل چه تا په متروکو خلک نه دی وهلی او خیمو ته د اور نه دی وراچولی ؟

حجاج ورته و وویل هیڅکله نه ، بیائی ترینه پوښتنه وکړه چه د وزیر له نفر و سره دغه کار چاکړی ؟ حجاج ورته وویل چه جناب عالی په خپله

کړی ، عبدالملک په ډیره حیرانی ورنه پوښتنه وکړه چه ماکړی ؟ حجاج وویل ، هوتاسو کړی، وروسته ئی ورته وویل چه امیر المؤمنین! ماغوندی بی وزله او غریب سړی ته څه مجال دی چه داسی کارونه وکړی ، البته هرڅه چه شوی ستاسو په‌حکم شوی ، زما لاس او زماتورکه اوس نشته بلکه هغه ستالاس اوستاتورکه ده ، عبدالملک چه کله دا خبری له حجاج نه واوریدلی له خوشحالي نه ئی په ځای کی پورته وه ورتل ، او وی ویل چه بس همداسی سړی می په کارو ، له دی پیښی نه وروسته سوکه سوکه حجاج مخ په وراندی تاوِ تردی پوری چه د کوفی ترولایته پوری ورسیدو .

له دی جریان څخه مواصل مقصد داؤ چه عبدالملک بن مروان همدی جاهل انسان ته بالاخره دومره وسیع اختیارات ورکړل چه په دین او دینی شخصیتونو به ئی ملندی وهلی ، سپکول به ئی ، بندیانول به ئی اووژل به ئی ، د الله د رسول خاص خادم حضرت انس رضی الله عنه ئی په ډک مجلس کی سپک کړ ، او په ورمیږه ئی هغه ،هر ورو لګاؤ چه مجرمانوته به ئی لګاؤ ، او د حضرت عبدالله بن مسعود رضی الله په قرأت او فتواوو ئی چه‌کومی ملنډی وهلی د هغو له لیکلو څخه قلم شرمیږی ، عبدالملک یوځل ورته وویل چه د خپل ځان په متعلق څه معلومات راکړه ، حجاج ورته وویل چه زه ډیر سخت کینه ناک ، حاسد ، بی رحمه او قسی القلب انسان یم ، عبدالملک ورته وویل چه ته نو اصلاً د شیطان له ذات نه ئی .

رښتیاهم چه د اقتدار حرص او هوس عجیب بت دی چه له بندګی نه ئی هر څوک ځان نشی خلاصولی دغه بت چه یوځل د چاپه زړکی ځای ونیو د هر جنایت ارتکاب په ډاګه کولی شی خود امارت او سیادت له مزونه نشی تیریدلی ، عبدالملک سره له دی چه په خپله لوی فقیه او محدث ؤ . او حجاج ته ئی په خپله له شیطان سره نسبت ورکړی ؤ خوسره له دی هم د هغه ظالم او جابر حکمران دینی حماسه او ایمانی غیرت دحکومت مزواو چرچو داسی وژلی ؤچه هډودی ته متوجه له ؤچه څه کوی ، همدغه ظالم او جاهل حجاج مکه معظمه ورانه کړه ، همدغه جاهل حضرت عبدالله بن زبیر رضی الله عنه شهید کړ ، همدغه جاهل داسی جاهلانه‌کارونه وکړل چه حضرت عمر بن عبدالعزیز رحمة الله فرمائی :

که د پخوانیو او وروستنیوامتونو تول‌مجرمین راوستلی شي او مونږ یوازی حجاج ورو باسولوبه ورنه ګټلی شو .

ګرانو لوستونکو ! ښینه غواړم ، فکر کوم چه له اصلی موضوع نه لری تللی یم ، لیکن پـه دی لړکی له دی څو مثالونو څخه ځکه لابدی وه چه ترڅو په دی و پوهیږو چه څه ډول فرهنګ تولنه له بدمرغی نه نیکمرغی ته‌کشکاږی او څه ډول فرهنګ تولنه له نیک بختی نه‌د بدبختي ژوری‌کندی ته ورلاهوکوی ، راګرزو اصلی موضوع ته هغه دا د علم او فرهنګ تاریخ د بشریت په ژوند کی ډیر مؤثر او حیاتی رول لری ، د هری تولني بقا او پنا په فرهنګ پوری ترلی ده ، فرهنګ دي چه تولنه له انحطاط نه د عروج مقام ته رسوی، او بیاهم فرهنګ دی چه یوه جامعه د عزت له لوړ مقام نه‌د ذات په سپیره ډاګ کینوی د فرهنګ صحت د تولنی صحت دي ، او د فرهنګ سقم د تولنی سقم دی ، سالم او تنظیم شوی فرهنګ د انسان قلبی او دماغی قواوی تنظیموی ، کله چه د انسان په سینه کی زړه د علم په رڼا روښانه شي او ذهنی توازن او اندول ئی د علم په میزان برابرشي د داسی انسان په شخصیت کی قدرتی کشش او جاذبه پیداکیږی ، هر حرکت

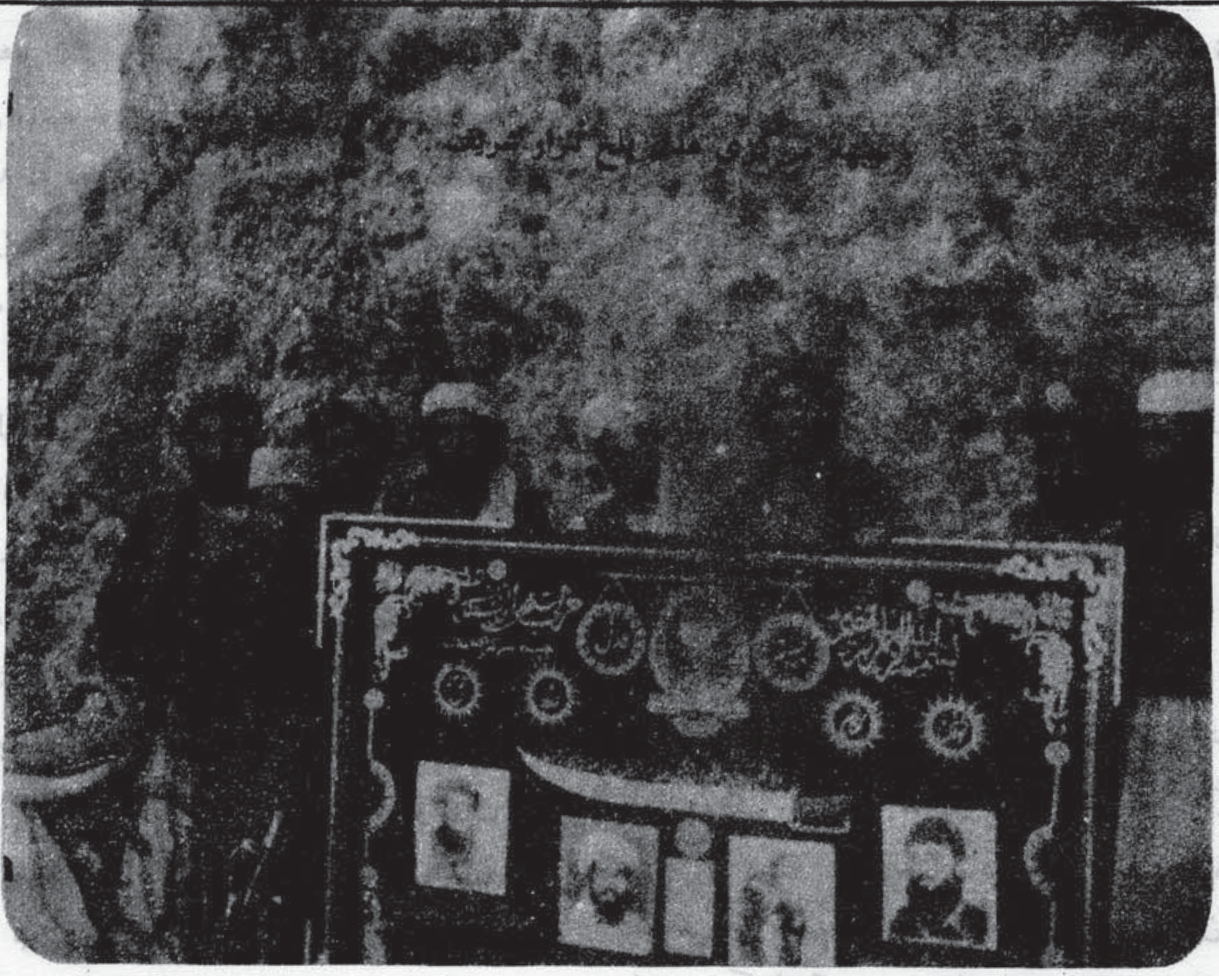

او هر عمل ئې د تقلید وړوي، بې له دې نه‌چه چاته ئې بلنه ورکړي وي خلک په خپله په کامل شوق او علاقه لکه ډیوي ته دپتنګانو په شان پسې ورزغلي، او د خپلو روحي او معنوي نه‌یګړتیاؤ په برخه‌کې ورنه مرسته غواړي ، لکه څرنګه موچه د پورتنیو کربنو په ترح کې د حضرت عبدالله بن مبارک او شمس الائمه سرخسي رحمهماالله دوه نمونې د مثال په توګه ذکر کړې ، او د اسلام تاریخ په دې هکله نور هم شمیره ډیر ښه ژوندي مثالونه لري ، او که فرهنګ د جهالو لاس‌ته ورځي د جامعې حال به داسې وي لکه د مروان قاضي عابس او یاد حجاج بن یوسف په وخت کې چه ؤ ، شریف او عزتمن خلک به سپکیږي ، جهل به پرسیږي ، په ژبو به د تورو قلفونه پراته وي ، حق به خاموش او باطل به ګویاوي .

په دې‌کې شک نشته چه فرهنګ په ټولنه‌کې د معمار حیثیت لري ، د ټولنې له صالحو او روزل شویو عناصرو څخه د جامعې ورانې تعمیروي ، خو شرط به هماغه وي چه پوه او متقي خلک په دې جهت کې کارو کړي ، او که نه نو د فرهنګ نتیجه به منفي وي اوالي ماشا الله به منفي وي .

البته نن سباد فرهنګ یوبل (موډ) هم بازار ته راوتي چه ورته ځوان فرهنګ وبل کیږي ، ځوان فرهنګ د ځوانانو په ځوان قوت مخ په وړاندې تیل وهل کیږي، او غواړي چه د دوی په اصطلاح د زاړه او له موده لویدلي فرهنګ ځای و نیسي ، خوپه دې ډول فرهنګ مسلح او مجهز ځوانان د اسلامي فرهنګ له اصل ماخذ نه بیخي بې خبره دي ، یعنې نه په قرآن پوهیږي او نه په حدیثو ، نه په فقه پوهیږي او نه صرفو او نحو ، نه نه د بلاغت په علم پوهیږي اونه په معاني او بیان، تردې پورې چه په خپله قرآن بې له اعراب څخه

لفظاً هم نشی لوستی ، د دی فرهنگی ځوانانو فرهنگی مأخذ اوسرمایه څو هغه ایرانی فارسی کتابونه دی چه په دی وروستیو وختونکی ځینی علماؤ لیکلی اویا ترجمه شوی، دغه ډول کتابونه چه کومو علماؤ لیکلی د هغوی یوازنی مقصدداؤ چه مسلمانان دختیزاو لویدیز استعمار خطرو او دسیسوته خبر کړی ، اوهم ئی پاملرنه د اسلام اصل فرهنگ ته چه قرآن او سنتو او اسلامی فقهی څخه سرچینه اخلی راواړوی ، دغه ځوانانو په خپل ځوان فراست او بصیرت همدغه کتابونه د اصل فرهنگ په صفت و پیژندل ، او د خپلو مضامینو په لړکی ئی هماغه خبری پیل کړی چه په هغو کتابونو کی لیکل شوی ، او له هماغو کتابونو څخه سبتعاری جملی او لغات اخلی او د خپلو ځوانو مضامینو او مقالو متن ور باندی ښکلی کوي ، دغه ځوان فرهنگ چه د ځوانانو د ځوان فکر ابتکار دی ځوانان ئی داسی مدهوش او مخمور کړی چه هریو ځان ته نابغه ، مفکر او محقق وائی ، او که سړی ورسره مخامخ کیږی داسی حق‌په جانب ولاړوی ته به وائی چه د علومو دایرة المعارف د همده د فکرز پیږنده ده ، او چه یو بل ، چاته سره معرفی کوی وائی (دا فلانی صاحب دی ډیر پیاوړی لیکوال دی) او د پیاوړی لیکوال د لیکوالی دا حال وی چه که کومه عربی مقوله او یا موضوعی حدیث ئی په کوم فارسی کتاب کی لوستی وی هغه ئی یادکړی وی او په خپلو انقلابی خطابو او نوشتوکی ئی دیوه ځوان انقلابی مفکر او لیکوال په توگه لکه د بلبل په شان بیا بیا تکرار وی ، البته دا خبره د مفروضی او یا استهزا په توگه نه کوم بلکه عینی حقیقت پری باندی شاهددی ، مثلاً د همدی فرهنگی ځوانانوله جملی څخه یوه ځوان چه په لیکنو اوخبروکی ځان صاحب دا دعا هم بولی همداسی یوه عربی جمله په ډیرو ځایوکی تکرارو له ، یوه ورځ په یوه فرهنگی مجلس کی (چه البته زماله سویی نه ډیر لوړؤ) له هغه ځوان مفکر سره ناست وم او ورته می پوښتنه وکړه چه دغه عربی مقوله چه ته ئی د حدیث په توگه‌په لیکنوکی تکراروی د حدیثو په کوم کتاب کی دلیدلی ، ځوان مفکر په ډیر متانت او مفکرانه غرور د خپل فرهنگ د اصل مأخذ په حواله راته وویل چه (ډیره موده مخکی می په کوم فارسی کتاب کی دغه حدیث لوستی ؤ) . ماپه ډیره عاجزی ورته وویل چه دا حدیث نه دی .

د ځوان فرهنگ او ځوانو مفکرینو د نه هیریدونکیو فرهنگی خدمتونو په باره‌کی می‌غوښتل خو خدای دوکړی چه په فرهنگ دښمنی می متهم نکړی ځکه چه دغه ځوانان په فتوی ورکولو کی ډیر چسپاند دی ، خوسره له دی به هم دا د خپل زړه د تسل په خاطر ووایم چه د تقدیر فیصلی نه بدلیږی ، که د واقعیتونو په را برسیره کولو د ځوانو فرهنگی مفتیانو اخوا په فرهنگ دښمنی متهم شوم څه باک نلری .

د غه دی زمونږ د ځوان فرهنگ ځوان نتایج چه په ډیره کمه موده کی مودسر په سترگو و لیدل، په دی ډول فرهنگ غواړو چه د (جاء الحق وزهق الباطل) مصداق و گرزو ، او په دی ډول فرهنگ غواړو چه باطل ته ماتی ورکړو او یوځل بیاپه شامه پیری کی د (اذا جاء نصر الله وا لفتح ورایت الناس یدخلون فی دین الله افواجا) یاد بیا را تازه کړو ! ! !

پیوسته بگذشته

عوامل اساسی مشکلات نهضت و راه حل آن

را در مردان فرزانه ای که نهضت شکوهمند و اسلامی ما را بنیاد نهاده اند، ابتداء فقط بخاطر مقاومت در برابر جریان ویرانگر افکار لادینی و الحادی که از طرف مزدوران استکبار جهانی به‌همکاری دستگاه حاکمه آن وقت، اشاعه می یافت، به‌گردهم حلقه زدند!

اندیشهٔ ایجاد منظمه و جماعتی سیاسی زمانی در بین پیش‌گامان وارستهٔ نهضت قوت‌گرفت که هزار ها محصل و متعلم به گرد هستهٔ رهبری نهضت ما جمع شده بودند و حرکت اسلامی ما به عنوان قویترین جریان فکری و سیاسی آن زمان در صحنه حیات اجتماعی کشور ما تبارز کرده بود.

ازین رو وقتی قافله سالاران نهضت اسلامی ما مصمم شدند تا این حرکت و واکنش عاطفی و الهی را به منظمه ای مرصوص و سیاسی تحول دهند و صفوف سپاهیان دلباخته نهضت را با تلاشی پیگیر منسجم سازند. قدرت‌های استعماری که از ایجاد جنبشی سازمان یافته و پایدار، در بین ملت مسلمان ما هراس داشتند، برای سرکوبی و نابودی نهضت الهی ما کمربسته و به هر جنایتی دست یازیدند!

و بدین ترتیب نهضت الهی ما قبل‌از آنکه به‌ضروریات و نیازمندی های تشکیلاتی اش رسیده‌گی و اهتمام نماید، با صفوف پراگنده و نا منظم آماده نبرد و مقابله با بزرگ ترین قدرت های نظامی جهان شد و در برابر ضربات پی در پی و نا جوانمردانهٔ آنها استاده‌گی کرد.

این مسأله را نیز میتوان در زمرهٔ عوامل اصلی مشکلات نهضت و راز ضربه پذیری صفوف آن به حساب آورد.

بزرگ مردان وارسته نهضت به خاطر مقاومت و مجادله باضربات و توطئه های خائنانه قدرت‌های بزرگ، به فعالیت‌های برون حزبی و طرح برنامه ها و پلان‌های حربی و نظامی توجه بیشتری نمودند.

ادامهٔ حالت عدم توجه به امور تنظیمی نهضت، وپرداختن به‌جنگ اعلان ناشده ای که بدون آماده‌گی تنظیمی در برابر ما قرار گرفته بود باعث شد تا بعد از گذشت شانزده سال هنوزهم از نظرمراحل تنظیمی و مبارزاتی در مرحلهٔ احساس و آغاز مبارزه قرار داشته باشیم.

طی شانزده سال جریان مبارزه اسلامی خویش مانتوانستیم نهضت شهید خیز خود را از تشکیلاتی آهنین و سازمان یافته برخوردار سازیم، درین مدت ما موفق نشده ایم برای افراد نهضت و سپاهیان دلباخته ای که در راه اهداف والای نهضت آماده هرگونه قربانی و ایثار بودند پروگرام تربیتی و خط مطالعه وی معینی ترتیب دهیم تا منسوبین نهضت مطابق پروگرام خاصی تزکیه و تهذیب شوند و با استفاده از نصاب تعلیمی معینی

از تشتت فکری ونظریاتی که عامل اصلی تحزب وانشعاب‌گری به‌حساب می‌آید نجات یابند.

اگر ما اکنون که دامنه دعوت و جهاد نهضت سراسر کشور آزاده ما را فرا گرفته است از دیدگاه اصول مبارزاتی و ویژگی‌های تنظیمی آنرا مورد بررسی و تحلیل قرار دهیم، اعتراف خواهیم‌کرد نهضت اسلامی ما علاوه برآنکه طی این مدت از نظر خصوصیات تنظیمی امتیاز و برتری قابل ملاحظه ای کسب نکرده است، بلکه روحیه ایثار و قربانی و علاقه به امور تنظیمی و اطاعت مخلصانه ازهدایات و دساتیر مقامات مسئول نهضت در نهاد افراد واحاد آن تضعیف شده است.

خاصه فطری و طبیعی احساسات و عواطف چنان است که خیلی زود در نهاد آدمی می جوشند و او را با حرارت و تحرک خاصی به‌سوی هدفی می‌کشانند به‌همان منوال بعد از اندک زمانی آن جوشش و طغیان در نهاد آدمی خاموش می شود و آهسته آهسته تحرک و حرارتش را در تعقیب مسیر هدف از دست میدهد پس ضروری است تا در بین نهضت‌های اجتماعی جریان مبارزه و سیر تکاملی آن‌ها قسمی عیارگردد که در چهار چوبه آنها همان احساسات و عواطفی که عصبیت محوری نهضت های مذکور را تشکیل میدهند زنده و جوشان باقی‌بماند ودرگیرودار مبارزه ومصائب در د بار به سردی نگراید. ولی چون پروگرام و برنامه هاي نهضت نقطه به‌خاطرمقابله بادشمن وتشدید فعالیت‌هائ بیرونی نهضت طرح شده بود. لذا همان عواطف واحساسات پاک و دقیقی که انگیزه اصلی‌آنهمه ایثار، قربانی واخلاص عملی نهضت داران پاکباز ما به‌حساب می‌رود، گرمی وخروش اولی اش را از دست داده است.

تحریک الهی ما باید به منظور تربیه و تزکیه فکری و اخلاق افرادش وتقویت عواطف و احساس الهی آنها و به خاطر ایجاد صفوف مقاوم و غیرقابل نفوذ برای دشمن به‌ضروریات و ایجابات مرحلهٔ عمل و تکوین که قبلاً یاد آور شده ایم در قدم اول اهتمام و توجه مبرم مبذول میداشت.

وهمین عدم توجه به‌تکامل‌تنظیمی و تشکیلاتی نهضت و توقف نهضت در مرحله احساس و آغاز مبارزه را میتوان به‌عنوان بزرگترین عامل موثر و اساسی مشکلات و مصائب بی‌شماری به‌حساب آورد که در طول مبارزه و دعوت و در پیچ و تاب جریان جهاد الهی برنهضت اسلامی ما طاری شده است.

۶- شهادت الگوها و نمونه‌های نهضت !!

امام محیی السنت در مسند نفیسش آورده است که پیامبر(ص) ضمن حدیثی می‌فرماید که من مایه استحکام و وحدت اصحاب و یاران خویش هستم و یارانم مایه‌استواری و وحدت امتان من هستند، بادوری اصحاب و یارانم از بین امتان من درمیان آنها رشحهٔ ناتوانی واختلاف سریان می‌کند.

حقا که دوری الگوها و نمونه های عملی و فکری نهضت های اجتماعی عامل بزرگ برای طریان نهضت و فرتوتی برپیکر مرصوص و مستحکم نهضت‌ها و منظمه‌های اجتماعی به‌حساب می‌آید.

اساساً هرنهضت فکری و اجتماعی که به‌آرزوی رهبری سالم جامعهٔ بشری و رشد پیوند های اخلاق انسانها پا به‌عرصه وجود می‌گذارد. همراه با اینکه رسالت بزرگش را برای آدمیان بازگو میکند، شخصیت های برجسته و بارزی را در پیشا پیش صفوفش به جامعه انسانی تقدیم میدارد که نمونه ها و الگو های مجسم فکری و عملی رسالت و دعوتش بوده به عنوان سمبول عینی برخط فکری و اخلاق آن، چون سراجی منیر قطب ارشاد و هدایت

مردمان میشوند، و جوینده‌گان فلاح و رستگاری در پرتوی نور فیاض شان راهیاب شده بگرد شان جمع می‌گردند.

مطابق این واقعیت اجتماعی و تاریخی نهضت اسلامی ما نیز وقتی درصحنه مبارزات سیاسی واجتماعی جامعه ما تبارز کرد و فرهنگ اصیل و حیات بخش اسلام را به عنوان تنها برنامه سعادت و فلاح برای مردمان ما پیش‌کش نمود الگوها و نمونه های برازنده ای بر آسمان لاجور دین دعوت و رسالتش می‌درخشیدند، که باتلاوش دلپذیر شان در قلب‌هاي تاریک و منجمد نور ایمان و تحرک دمیدند، و چشمان منتظر و دردمند مردمان خدا ترس جامعه ما را منور ساختند تا زمانی که این الگوها و نمونه‌ها چون مشعله های پر نوری روشن گر مسیر مبارزه نهضت ما بودند، قلب‌های رنجور نهضتداران فداکار ما با دیدن شان قوت می‌گرفت و هنگامه نجات بخش دعوت الهی ما مدارج سعودی اش را می پیمود، وحدت و یکپارچگی، ایثار و قربانی زینت بخش صفوف رزمنده‌گان دلیر نهضت ما بود، ولی بعد از مدتی این بنده‌گان شایسته خدا و دین الگوهای تمام عیار نهضت میثاق شانرا باخدای خویش به جا آورده و یکی بعد دیگری در راه اعتلای فرهنگ اسلامی و به ثمر رسیدن آرمان هاگوالای نهضت نورانی ما سر دادند، و باقلبی داغدار و لبریز از عشق خداخرقه گلگون شهادت را به برکشیده به پیشگاه عظمت و جلال پروردگار عالمیان شتافتند با دوری این الگو های تابنده و فروزان که سرمایه سرشار فکری و اخلاق نهضت ما بودند در برابر خورشید عظمت معنوی و ایمانی صفوف‌ما ابر پاره های تعلقات و گرایش‌های مادی نمود ارگشت. بذرهای اختلاف و انشقاق این جا و آنجا جوا نه زدند، و نهضت و هاج و تابنده ما را هاله تاریکی از مشکلات رنجبار فرا گرفت.

چون نهضت اسلامی ما از آغاز مبارزه الهی اش تا امروز در برابر تمامی نیرو های شیطانی دنیا صف آرائی کرده است و همیشه آماج ضربات هلاکت بار قدرت های استعماری جهان بوده، ازین رو توفیق آنرا نیافته است تا درمدرسه پرفیض و خونین دعوتش الگوهای تازه ای تربیت کند که کوله بار رسالت و مسئولیت الگوهای شهید و راست قامت نهضت ما را بدوش کشند و مانند ایشان امثلهٔ عملی و زنده شخصیت اسلامی بوده و چون چلچراغی تابناک درمیان صفوف مجاهدان ما بدرخشند، و برای فرزندان صدیق نهضت مایه وحدت و یکپارچگی باشند.

ازین جاست که شهادت الگو های نهضت و عدم موجودیت الگوهای کاف را میتوان در سلسله عوامل اساسی مشکلات نهضت بر شمرد.

۷- تضعیف نقش رهبري وقیادت:

اسلام عزیز و مقدس قیادت و رهبری را به عنوان بزرگ ترین واقعیت اجتماعی ونیاز حیات‌تنظیمی میشناسد، و برخلاف مسلک های نوخاسته مادی که از بارز ترین خواست طبیعی جوامع و منظمه های بشری چشم پوشیده اند و وجود قیادت و رهبری را برای حیات اجتماعی و تنظیمی ضروری نمیداند، مسأله رهبری و قیادت را به مثابه بزرگترین عامل محوری وحدت، و بهم پیوستگی افراد به حساب آورده تاکید می ورزد که حتی جماعت دو ویا سه نفری نیز که کوچکترین واحد اجتماعی می باشد نیز باید امیر و رهبری داشته باشد رهبری و قیادت اصطلاحاتی اند که در زبان فارسی مروج برای هدفی چهره و نقش اجتماعی صاحبان امر و کارفرمایان اجتماع بکار می رود.

درلسان عربی و روایات دینی ما

بـه جای الفاظ رهبری و قیادت، کلمات خلافت، امامت و امارت که همه آنها مفهوم و معنی واحدی را می رساند استعمال شده است.

خلافت مقامی را می گویند که صاحب آن درمیان امت جا نشین پیامبر بزرگ اسلام محسوب گردد، و مسلمانان وی را بطور مطلق خلیفه و یا خلیفة الرسول الله(ص) می‌خوانند و اولین کسی که مسلمین و یرا خلیفـه خطاب کرده اند، حضرت ابـوبـکـر صدیق (رض) می باشند.

بعضی‌ها چنان زعم کرده اند که اصطلاح خلافت از جـا نشینی و خلافت خدا در روی زمین ریشـه گرفتـه است و برای تحکیم گمـان خویش به آیه مبارکه (۲۸) سوره بقره که در آن ذکر است تمسک می جویند ولی جمهور علما این نظر را رد کرده اند زیرا در روایت آمده است که وقتی حضرت ابو بکر را خلیفـة الله گفتند، آنرا نفی کرد و مردم را از تکرار دوباره آن منع نمود. و علاوه برآن مبرهن است که جا نشینی و خلافت از کسی میتوان کرد که غائب باشد برای ذات بزرگی که در همـه جا و همه وقت حضور دارد نیازی به خلیفـه محسوس نمی شـود. پس خلافت به معنی جانشین پیامبر و صاحب شریعت، صدق می‌کنـد و صاحبش حیثیت خلیفـه پیامبر(ص) را دارا است.

اصطلاحات امارت و امامت نیز در روایات دینی مرادف بـا کلمـه خلافت تذکر یافته اند.

اولین شخصی که مسلمانان ویرا امیرالمؤمنین لقب داده اند، عمر ابن خطاب(رض) است، آورده اند که عمر ابن خطاب(رض) را خلیفة رسول الله می‌گفتند و چون تکرار این الفاظ همه مسلمانان به هرج و اداشت لذا مردم به‌فکر آن شدند تا ترکیبی مشابه و عدیل با لقب مذکور بکار برند تا آنکـه روزی پیکی که خبر فتح بلاد بزرگی را با خود آورده بود داخل شهر مدینه شد وی حضرت عمر (رض) را جستـوجو نموده می پـرسیـد امیرالمومنین کجاست !! بزرگان امت را این ترکیب قاصد مذکور خوشاینـد واقع شد و بعـد از آن حضرت عمر (رض) را بدان لقب مسمی نمودند.

کلمه امامت بیشتر دربین شیعیان مصطلح است واز آن جهت صاحب امر مسلمین را امام می‌خوانندکه منصب مذکور به امامت جماعت که مردم بـه صاحب آن در نماز اقتدأ می‌کنند شباهت دارد لفظامام در مذهب تشیع بـه حضرت علی (رض) اختصاص داود، وگویای آن است که از نظر ایشان حضرت علی (رض) برای امامت نماز خلافت شایسته تر از دیگران بوده است.

به هرصورت از تذکر نکات بالا هویدا گشت که اصطلاحات خلافت امارت و امامت که در ظاهر امر گویای معنی‌های جداگانه‌ای هستند مترادف باهم بوده و همان مطلب واحد رهبری امور دینی و دنیوی مسلمین را بازگو می‌کنند. از این رو ما در جریان بحث حاضر بدون در نظر داشت تفکیک و تفاوتی این کلمات را به‌کار می گیریم.

طوریکه فوقاً نگاشتـه ایم وجود امیر و رهبر در میان جمـاعت و منظمه اسلامی از نظر حکمی بـه اجماع همه اصحاب و آئمه کرام واجب شرعی است چنانچه بعد از رحلت فخرانسانیت حضرت محمد(ص) همـه صحابـه با بیعت بـه خلافت حضرت ابوبکر (رض) روی این مسأله اجماع نمودند.

علامـه شهیر ابن خلدون ضمن اثرگران مایه اش همراه با اینکـه وجود قیادت و رهبری را در بین جوامع بشری وجماعت‌های تنظیمی از ضروریات بدهی وطبیعی جماعات میدانـد قیادت اسلامی را چنین تعریف می‌کند. «رهبری و خلافت

بقیه در ۹٦

ترجمه محمد نسیم «قلمری»

پیوسته به گذشته

پایه های اخلاقی نهضت اسلامی

بر پائی امامت صالحه، مقصود حقیقی دین است :

با در نظر داشت مطالب گذشته اهمیت مسألهٔ زمام امور در دین بخوبی روشن می گردد .

مبرهن است که نخستین خواست دین آنست تا تمامی انسانها بصورت کامل بندهٔ حق گردیده و جز بندگی الله ، حلقهٔ بندگی دیگر را به گردن نداشته (و در برابر قدرت دیگر سرتسلیم خم ننمایند) و بعداً می خواهد تا قانون الهی بر نامهٔ زندگی مردم باشد و خواست بعدی آن این‌است تا فساد از روی زمین بر چیده شود و منکراتی ریشه‌کن گردد که باعث غضب خداوندی می گردد و متقابلاً حسنات وخوبی هائی رشد یا بند که موجب خوشنودی و رضای ذات الهی می‌گردند . هیچ یک ازین خواست ها و مقاصد تا زمانی که قیادت و رهبری نوع انسان و زمام‌امور معاملات انسانی بدست ائمهٔ کفر و ضلال باشدوپیروان دین حق فقط ماتحت آنها بوده و با استفاده از رعایات! و الطاف شان ! به ذکر خدا بپردازند .

این آرمان بصورت التزامی می خواهد تا همهٔ‌اهل خیر و صلاح که خواستار رضای الهی هستند . یک نیروی بزرگ اجتماعی را بدست آورده و با تلاش‌پیگیر و جانثاریهای بیدریغ در جهت برپائی چنان نظامی مبارزه نمایند که در آن منصب امامت ، رهبری قیادت و فرمانروائی بدست مؤمنان صالح باشد وجز ازین طریق ، مدعای حقیقی دین حاصل نمیگردد .

بنا بر این برپائی امامت صالحه و اقامهٔ نظام حق، دارای اهمیت ریشه ای (به لحاظ مقصد) در او درین بوده و در صورت غفلت از آن ، هیچ عمل دیگری نمی‌تواند‌که انسانرا به حصول رضای الهی‌نایل‌گرداند.

دقت نمائید ! آخر چرا قرآن و حدیث به پابندی و التزام جماعت و سمع و اطاعت اینقدر تأکید نموده است که اگر کسی از جماعت خروج نماید ، قتال با او واجب است ، هر چند قائل به کلمهٔ توحید وپابند نماز و روزه نیز باشد ؟

آیا دلیل آن فقط و فقط همین نیست‌که قیام‌وبقای امامت صالحه و نظام حق مقصود حقیقی دین است و حصول این مقصد موقوف‌به قدرت‌اجتماعی می‌باشد؟

لهذا کسیکه به قدرت اجتماعی صدمه میزند مرتکب چنان جرم بزرگی می گردد که نه نماز می‌تواند آنرا تلافی نماید و نه اقرار به‌کلمهٔ توحید .

همچنان ببینید که آخر چرا در این دین به جهاد تا این اندازه اهمیت داده شده است که قرآنکریم به کسانیکه از جهاد رو می گردانند ، حکم منافق را می نماید ؟

جهاد نام دیگرسعی ومبارزه درجهت برپائی نظام‌حق است و قرآن این جهاد را بمثابهٔ کمک و معیاری قرار داده است که ایمان آدمی در آن، مورد سنجش قرار می گیرد .

به عبارهٔ دیگر ، کسیکه دل او به نور ایمان‌روشن باشد ، هرگز نمی تواند که به تسلط نظام باطل‌راضی گردد و یا در مبارزه جهت برپائی نظام حق از بذل جان و مال خویش دریغ نماید .

کسیکه درین مورد ضعف و سستی نشان بدهد ، ایمان او مشتبه بوده و عمل دیگری نمی تواند که بحال او مفید واقع گردد .

آنچه گفته آمد جهت تفهیم این حقیقت کاملاً کافی خواهد بود که قیام امامت صالحه از نقطه‌نظر اسلام دارای اهمیت اصولی و مرکزی می باشد .

کسیکه به این دین ایمان آورده است ، وظیفهٔ او فقط درین‌خلاصه‌نمی‌گردد که کوشش‌نماید تاحتی‌الامکان زندگی خویش را مطابق قالبهای اسلامی عیار سازد ، بلکه از عین تقاضای ایمان اوست که تمام جدوجهد و سعی و تلاش خویش را صرف این آرمان نماید که زمام امور وقدرت سیاسی از دست کفار و فساق گرفته شود و به دست صالحین سپرده شود و آن نظام‌عدل الهی برپا و حاکم گردد که مطابق رضای‌خداوندی انتظام دنیا را درست نگهدارد . و چون این آرمان عالی بدون تلاش اجتماعی حاصل نمیگردد ، بنا برین ضروری است تا جماعت صالحه ای بوجود آید که خود پابند اصول حق بوده و جز برپائی ، پایداری و رهبری سالم نظام حق هدف و آرمان دیگری در دنیا نداشته باشد .

بناء اگر در روی زمین فقط یک نفر مؤمن به‌تنهائی بسر ببرد ، پس براي او جائز نیست که خودرا تنها یافته و با ملاحظهٔ عدم دسترسی به احکام و وسایل ، به تسلط نظام باطل راضی گردد یا با تلاش حیلهٔ شرعی اهون البلیتین تحت غلبهٔ کفر و فسق به سود بردن از زندگی سر و پا شکستهٔ مذهبی خویش بپردازد؛ بلکه برای او راه مستقیم وروشن فقط این‌است که بندگان خدا را به راهی دعوت نماید که خدا می پسندد . ولی اگر کسی به حرف او گوش فرا ندهد ، پس برای او ثبات و استقامت در صراط المستقیم و سپری نمودن زندگی در دعوت و مردن در جریان دعوت ، صد هزار بار بهتر از آنست که او با صدا هائی همنوا گردد و زبان او به چیزی گویا گردد که مورد پسند دنیای فرورفته در ضلالت و گمراهی‌باشد و رهرو راهی گردد که دنیا در امامت کفار بر آن می چرخد . و اگر برخی از بندگان خدا آمادهٔ شنیدن حرف های او و پذیرش دعوت او گردند، پس بر او لازم است که همراه و همگام با آنان گروهی‌راتشکیل دهد و این گروه تمامی نیروی اجتماعی خویش را در تلاش و مبارزه در جهت آن مأمول بزرگ صرف نماید که در مورد آن بحث می نمائیم .

آنچه که خداوند از علم دین کم و بیش به‌ماعنایت فرموده است و آن مقدار بینش و بصیرتی که ازمطالعهٔ قرآن و حدیث بدست آورده ایم ، از آن دریافته ایم که تقاضای دین همین است .

به نظر ما این خواست و مطالبهٔ کتاب‌الهی است و سنت انبیاء نیز همین است ما نمی توانیم ازین رأی خویش برگردیم مگر اینکه‌کسی با استناد به‌کتاب‌خدا و سنت رسول او ثابت سازد که تقاضای دین ، چنین نیست .

(ادامه دارد)

اسلام یا نړیوال پیغام

سید ابوالحسن ندوی

ژباړن فضل مولا «لتون»

د اسلامی نړی سره اوس هم د نـړی لپاره نـوی پیغام او د ژوندانه نوی بلنه شته .

دا هغه پیغام دی چی محمد رسول الله ﷺ دیارلس نیم سوه کاله مخکی مسلمانانو ته سپارلی و ، دا یو دیر څوا کمن ، واضح او روښانه پیغام دی ، چی تردی، زیات لوړ ، عادلانه او بختور پیغام نړی پدی تـوله موده کی د هیچا له ژبی اوریدلی ندی .

دا هاغـه پیغام دی چی پـه اوریدویی مسلمانان له مدینی منوری راووتل او په گرده نړی کی خپاره شول ، او دا هاغه پیغام دی چی یو مسلمان سفیر د ایران پادشاه د یوه سوال په ځواب کی چی «تاسی زموږ هیواد ته څنگه راغلی یاست» ؟ په لندوالفاظو کی یې ورتـه داسی بیان کـړی و ، «مـوږ الله تعالی د دی لپاره رالیږلی یـو چی د هغه (ج) د رضا پـــه خاطر خلک د بندگـنو له بندگی خـلاص کـړو او د یوه خدای (ج) بندگی یی کړو . د دنیا له تنگسیایی پراخیو ته راو باسو ، او د مذاهبو له ظلم اوتیری یې د اسلام په عدالت او برابری کی داخل کړو» .

پدغه پیغام کی اوس‌هم د یو حرف د وړاندی والی او وروسته والی اړتیا نشته ، اوس هم د شمی پیړی د نړیوالـو لپاره داسی نوی ، تازه او له حالاتو سره سم دی څنگه چی د شپږمی عیسوی پیړی د نړیوالو لپاره و .

اوس هم خلک د تراشلیو او نا تراشلیو بتانو پـه وړاندی سجدی کـوی ، اوس هم خلک د واحـد خدای(ج) له بندگی سره نا آشنا او نابلد شویـدی ، اوس هم د غیرالله د عبادت او طاقت بازارگرم دی، اوس هم د نفسی غوښتنو بت د لاری پرسر نمانځل کیږی ، اوس هم «احبار و رهبان» امران اوپاچاهان، څوا کمن او پانگوال ، مشران او زعماء ، سیاسی دلی او د هغی لیډران «ارباب من دون الله»جوړ شویدی، د چا لپاره چی قربانی ورکول کیږی، اوپه دربارونو کی‌یی داسی ستاینی کیږی څنگه چی د باطلو معبودانو په وړاندی کیدلی .

اوس نړیوال انسانان د ژوندانه‌له پراخی ، د سفر د وسایلو د ډیرښت ، د تگ راتگ آسانی،اودقومونو او هیوادونو د نزدی والی او یوځای والی سره‌سره له اول نه څو چنده تنگ دی .

د اوسنی مهال ماده پرست انسان په نړی کی‌دبل موجود شته والی نه بنی ، او له خپلو گټـو ، نفسی غوښتنو او خپل چاری پرته له بل هیڅ څیز سره‌مینه نه لری ، خپلچاری د دی ځای هم پرایښی ندی‌چی په یوه نوی هیواد کی دی دوه کسه ژوندی پاتی‌شی. تنگ نظری ناسیونالستان هغه انسان چی له یو هیواد نه د باندی د زیږیدو گنهگاروی د کرکی او حقارت په سترگو ورته گوری، د هغه د هر کمال نه منکروی او له هرډول حقوقویی بی برخی کوی .

بیا څوک چی د ژوندانه پر وسایلو او د خوراک په شتمنیو او پانگو واکوال دی هغوی دا ژونـد له

خپلې پراخې سره سره نسورهم را تنګ کړې دي ، هغوی چې د چالپاره غواړی ژوندني تنګوی او چې د چا له پاره و غواړی پراخوي‌یې ، نوی لوی پراخ ښارونه او خړو بـه او زرخېزه ځمکې پـرخلکو راتنګې شویدي ، لوی لوی قامونـه او آبادی د نابالغو او یتیمانو په څېر د نورو ترسرپالنې او وا کوالی‌لاندی ژوندکوی، د انسان پرانسان باور پاتې ندی، هریوبل ته د شک او بدګمانی په سترګوګوری، اوخپل دښمن‌یې ګڼي، د قرآن کریم د بلیغو او معجزانه الفاظو مطابق ځمکه له خپلې پـراخې سره سره را تنګه شویـده او طبیعتونه پخپل د ننه کې خفه دي ، دتمدن اوحکومت نوی نوی هتکـړی ، څوڼې او د غلامی کـړی په خلکو کې اچـول کیـږی ، هر میـهال د تیکسونـو او نویو نویو محصولاتو له امله د مصنوعی قحطونوخطر دی ، داخلی او خارجی جنګونه او اختلافات بې حده زیات شویدي ، فسادونه ، مارشونه او اعتصابونـــه د ژوندانه آر «اصلی» جز ګرځېدلی دی .

بې‌شکه اوس هم د مذاهبو د نابرابریونه داسلامی عدالت‌اووروولی‌لور ته د راتلو اړتیا ده ، پدغه روڼ اندی او پرمخ تللی عصر کې اوس هم داسی مذاهب موندل کیږی چې عقاید او ښوونې‌یې خندنی دی او خپل پیروان د بې عقله او بې‌شعوره څارویو په څېرتر نظارت لاندی ساتي .

او هغوی ته له خپل عقل او فکر نه د کاراخستلو وخت نه ورکوي ، او ځنې داسی مذاهب هم شتـه چې د مذهب ویلو ورنــدي خو په خپـل واک او اقتدار کې ، پخپل نه اتکیدونکی ځواك او حکومت کې او د خپلو پیروانو پـه پټو سترګو تقلیـد او عقیدوی جوش کې تر پخوانیو مذهبونو پـه هیڅ ډول کم نـه دي ، دا هغه سیاسی نظامونـه او اقتصادی نظریات دي چـې اوس هم پدې خلک پداسی ډول ایمان راوړي ، څنګه یې چې پـه پخوانیـو مذاهبو او ادیانو ایمان راووړ ، دا د اوسني مهال ناسیونالیزم ، هیواد پرستي ، جمهوریت ، کمونیزم او سوسیالیزم او نور دي، دغه نوی مذهبونه پخپلې نابرابری، تنګ نظری او بې رحمی کې تر پخوانیو جاهلی مذاهبو هـم پرمخ تللی دي ، له کومی عقیدی یا ټولنیزی نظریې سره د اختلاف سزا اوس د پخوانیو مذاهبو د اختلاف له سزا نه څو چنده سخته ده ، اوس که د کوم ګونـد یا اصولو واك او اقتدار منځته راځي نو مخالف ګوند تـه‌یې د ژوندکولو حق نه ورکول کیږي ، او د خپل اختلاف له امله پرې سختی سزاګانی تیرول راځي ، اوسني دوه لوی نړیـوال جنګونــه د کـوم مذهبی اختلاف پراساس یا د کــوم مذهبی تحریک سـره د اختـلاف له امله پیښ شوی نـدي ، بلکه یواځـی د سیاسی اهـدافو د ټکر او خپلسریو پربنسټ پیښ شویـدي ، د اسپـانیې او چین کـورنی جنګونـــه (Civil arW) چې پــه شپـږمی عیسوي پیـړی کې د مسیحی نړی مذهبی کـورنی جنګونـه او د منځنیو پیړیو د کلیسا او علم او فن اخ وډب یې په وړاندی هیڅ دي ، د کوم مذهبی اختلاف پربنسټ نـه و ، خو یواځې د سیاسي اصولـو تـرمنځ اختـلاف او د اقتدار خوښو ډلو ترمنځ اخ وډب و .

اوس هم د اسلامی نړی پیغام او د واحد خدای (ج) عبادت او مطلق اطاعت ، د خدای (ج) د پیغمبرانو رسالت، په ځانګړې توګه د وروستی او ترټولو لوی پیغمبر حضرت محمد (ﷺ) رسالت او د آخــرت پرګروهه د ایمان راوړلو بلنه ده .

د دغه بلنی د منلو انعام او بدله به داوي ، چې دا نړی به له هغو تیارو چې له پیړیو راسی پکی لاس پښې وهـي ، د رنـا او روښنـایي لـوري تـه راووځي ، د خپل ځان په څېر انسانانو له بندګی به خلاص ، او د واحد خدای (ج) د بندګی نعمت به‌یې په برخه شی ، د ژوندانه له هغه اړتون «زندان» نه

نمونه ٔ ی از انجام بدفرجام اعتمادگاه کمونستها در افغانستان .

به راووځی ، چی له پیړیو راسی ېکی بندديٍ، د ژوند په پراخه ډګر او نړی په آزاده فضا کی بـه پل کیږدي ، د عقیدوی او سیاسی مذاهبو له ډلبندیو نه په خلاصون به د فطري دین الهی شریعت د عدالت ترسیورى لاندی ځای بیا مومي .

د دغه پیغام اړتیا او اهمیت، او همدارنګ د دغه پیغام لوړاوی او برتري چی څومره پراوسنی مهال واضح او ښکاره شویـده ، او څومره چی اوس پردغه پیغام پوهیدل آسان شویذي، دومره هیڅکله نه وو، اوس جاهلیت په عامه سطحه رسوا شویدی ، پټ او د تني عیبونـه یی ښکاره شویدي ، خلک له ژوندانه ستړی شوي او د دی مهال له بی خدایو نهیلی دي ، په نړی کی د مشرتابـه د اصولي بدلون ځانګړی وخت دی ، دا مهال چی ذ نړی پـه مشرتابـه کی کوم بدلونونه راغلی دي تردي زیات نه دي ، چی کله د یوی کشتی جاله وان په ډینګری وهلو وهلو روان وي، کله‌یی چی یو لاس ستړی شي بیا ډینګری په بل لاس کی ونیسي ، بیایی چی هغه لاس ستړی شي په بل کی یی نیسی ، له انګلستان نـه امریکا او له امریکا نـه روس ته د نړیـوالی لاربښوونی او واك او اقتدار د بدلون حقیقت تردی زیات نه دی ، چی د کشتی ډینګری له یوه لاس نـه پـه بل لاس کی واخستل شوه ، داد جاله وان بدلون یا د کشتی چلولو د اصولو بدلون او یایی د لوری بدلون ندی ، یواځی او یواځی د کیڼ اوښی لاس اوبه ده .

د انسانیت د مشکل حل یواځی او یواځی یو دی او هغه دا چی نړیوال قیادت او د ژوندانه د کشتی چلـول د دغو څیروونکیو او د بشریت پروینو سرو لاسونونـه واخستـل شي چی د بشریت کاروان یی دډوبولو لپاره تیار کړیدی .

او د هغو امانتدارو ، فرض پیژندونکیو، له خدایه ویریدونکیو او تجربه کارو په لاسو کی ورکړل شي ، چی د بشري کشتی د چلولو لپاره د «ازل» له ورځی جوړ شویـدي ، نتیجه ورکـوونکی او ګـټور انقلاب

يواځې دادی چې د نړۍ لارښوونه او واکوالي
د جاهليت له کمې نه چې انګلستان ، امريکا ، روس
او د هغوی انډيوالان ختيز او آسيايي هيوادونه دي
او د مشرتابه واګې يې د ملحدانو او ګنهګارانو پـه
لاسوکې دي تري واخستـل شي او د هغه است پـه
لاسوکې ورکـړل شي چـې قيادت او لارښوونه يې
د انسانيت لوی معمار رحمت عـالم سيد المرسلين
محمد رسول الله (ﷺ) په لاس کې ده ، چې د نړۍ
د نوی آبادی اوښيرازۍ او د انسانيت د بيا تاند والي
لپـاره محکم او واضح اصول لري ، او ايمـان يې نړۍ
د دې مهـال له جاهليت نـه داسی د علم او کـمال
لوری تـه رسوي څنګه يې چې ديارلس نيم سوه کاله
د مخه رسولی وه .

نوی ايمان :

خو د دغه لوی او عظيم الشان کار لپـاره د خپـل
ځان تياري او بخپل ځان کې د بدلون راوستلو ارتياده،
د دې لپاره لومړی تياری داده چې مسلمانان پراسلام
خپل ايمان نوی او تازه کړي ، د اسلامی نړۍ لپاره
د نوي دين، پيغمبر، شريعت او ښوونې هيڅ ضرورت
نشته ، اسلام د لمر په څيرنه کله زوړو او نه اوس
زوړ دی ، د رسـول الله (ﷺ) نبـوت همېشنی او
وروستی نبـوت دی ، د هغه (ﷺ) دين محفوظ دی
او تعليمات يې ژوندي دي، خو بې له شکه د اسلامی
نړۍ لپاره د نوي ايمان ارتياده ، د نويو فتنو ، نويو
ځواکـونو ، نويو ميلانونـو او نويو بلنـو مقابلـه
د کمزوري ايمان او ځانګړيو د ودونو او رواجونو
په وسيله کيدای نه شي ، لکه چې يو زوړ عمارت
نوی توپان او نوی سيلاب زغملای نه شي، دا ډول
د يوه بلونکی لپاره ضروري ده چې پرخپله بلنه پرشانه
تلونـکی عقيـده ولري ، پـه هغه کې دی د يو داسی
انسان ولوله او جذبه وي لکه پر يوه نوی عقيده يې
چې ايمان راوړی وي ، د يو داسی انسان جـوش او
تانـد والی دی پکې وي لکه نوی خزانـه يې چـې
مونـدلی وي ، يايې يو لـوی هيـواد موندلی وي ،
اسلامی نړۍ که پـه بشريت کې نوی روح او نوی
ژوند پيدا کـول غواړي او د نړۍ پر اوسی ماده
نمانځنې ، شک او نهيلی برياليتوب غواړي، نو بخپل
ځان کې دی نوی ايمانی روح تانـد يقين او نوې
ولوله او جذبه پيدا کړي .

**يکی از اعضای فلمبرداری حزب اسلامی افغانستان که باتلاش
خستگی ناپذيرش در قراودهات افغانستان چهرهٔ پليد کمونيزم
را بر جهان برملا ميسازد.**

محمد معروف «فروغگر»

باز تاب تعهد و هدفمندی در زنده‌گی افراد نهضت

باز تاب تعهد و هدفمندی در زندگی افراد نهضت

تعهــد اصطلاح وواژه یی است همه گیر و همه جانبه و مسلط برهمه قضایا و برداشتهای زنـدگی ؛ این واژه را نمیتوان در چهار چوبهٔ مراودات اجتماعی، از ملی تا بین‌المللی محصور کرد و جولا نگاه ضیقی که توسن اندیشه را در آن مجال تک و پو محدود است به آن باز نمود .

از آنجاییکه « تعهد » بحیث جزء سازنـدهٔ یک مکتب مطرح میگردد ، معنی آن وسیع تر از آن است کـه در مراودات اجتماعی استعمال میگردد ؛ زیـرا تعهــد مکتبی روی مواضع اصولی تاکتیک و استراتیژیک نهضت که خاسته از مکتب است استوار و برهمـه آن خواهشات و خواسته هـای انسانی که ناشی از مراودات اجتماعی مجتمع جاهلیت است بند و مهار میزند و حرکات افـراد نهضت را در چوکات مکتب وروند نهضت تنظیم و بسیج میسازد ، برای روشن شدن این موضوع ، بهتر است مثالی از یک فرد وابسته به نهضت وتجارژی بی‌هدف میآوریم: هنگامی کـه عضو متعهــد یک نهضت شب را پشت سر میگذارد ، بعـد از طلوع خورشید بـه چهار چوبـهٔ « تقسیم اوقات » روزمره ولی متحول خـود مراجعه میکند ، نحوهٔ کارش چنان است که طرق روا و حلال را برای رسیدن به اهداف فرعی که معمولاً هنگام نتیجه گیری برای و صول به هـدف اصلی و اساسی از آن کار گرفته میشود ـــ جستجو میکند ـــ میکوشد از راه های مشروع هدف مقدسش را دنبال کند و از راه های غیر مشروع جدا میپرهیزد ـــ با اشخاصی که ارتبـاط دارد کسانی هستند صاحب اندیشهٔ سیـال ، مفکورهٔ مکتبی، عملکردهای سازمانی و دنبال کننده‌گان هدف واحد ، بینش واحـد و جهانبینی و ایدیولوژی واحد ... زندگی او روی اصول و مقررات و قوانینی استوار است که اندکترین انحراف و لغزشی ضربـهٔ کاری بی برتنـه و پیکر شخصیت اسلامی او میزنـد ؛ زیرو کاملاً حسابی است و حرکات وسکناتش را طبق موازین فطرت عیار نموده و آگاهانه در مدار های گسترده و باز ورها و روشن و رهبری شدهٔ ان بـه سوی هدف ـــ به راه میافتد ـــ خستگی او در خـور استعـداد بشری است ؛ خلایی را بین کار و مأمـولش باقی نمیگذارد کـه حاکی از اهمال و فـرو گذاشت و غفلت او باشد ـــ اگر احیاناً در رفتارش انـدکی بطی میشود تقاضای فطرت انسانی است نـه کار به عمد و قصدی ؛ نمیگوییم که عضو منسوب بـه نهضت بـه اشتباهات و خطاهای دوچار نمی‌شود و گناه وعصیانی از او سر نمیزند و نه قـدرت و استعداد آن را داریم که فقط با مصرف کمی رنگ و کاغذ سند بـرا أت اعضـای نهضت اسلامی را بـه آنها تفویض دهیم ؛ بلکه مطلب ما در این جا واضح کردن مطلبی است که روال پلان شدهٔ اعضای نهضت را وانمود میسازد و آنها را یکسره از افراد بی هدف متمایز میسازد ... هم چنان او این طور هم نیست که تعهداتش را

پشت پازده بعد از مدتی التزام و پابندی چنان از آب بر آیـد که هویتش حتی در معایـیر خیلی دقیق نهضت قابل سنجش نباشد و قسمی در گستاخیهایش منهمک شود که آوان عدم تعهدش بروی لبخند تمساح زند .

افراد نهضت در پابندی با تعهدات شان نمونـه هستند و کسان دیگر جامعه را بالفعل به نهضت دعـوت میدهند ؛ آنهـا الگو (نمونــهٔ) مجسم تیوری نهضت در عمـل هستند ــ در پیشبرد امور پابنــد اوقـات رسمی و تشریفاتی نیستند ؛ بـه آنهـا وظیفـه منحیث حیات مطرح است نـه زندگی بحیث وظیفه !!! آنها در خـود میمیرند تا به دیگران زنـده شوند ــ در صف اول آزمون و از خود گذریهـا میایستند ــ اجری از کسی نمیخواهند و نه از ملام ملامتگری در هراس اند ــ خلاصه اینکه :

همهٔ حرکات و سکنات افراد نهضت بسوی نقطه‌یی توجیه و نشانه میرود که اماج و هدف خلقت انسان مؤمن است ؛ زیرا آنها میدانند که وجود شان عبث نیست ــ روی هدفی استوار است و روزی آمدنی است که در برابر خداوند دادگر قرار میگیرند ــ از ذره ، ذرهٔ اعمال شان باز پرسی صورت میگیرد ، درصورت کامیابی مکافات و در صورت ناکامی مجازات میشوند....

اما تجار بی هدف چنان نیست ؛ زیـرا او در گرمی بـازار تجارتش ، از خیانت ، دروغ ، اضافـه ستانی ، ربا، گران فروشی ، شکست بازار تجاران دیگر به هر قیمتی که میسر باشد و ... نمیپرهیزد ، از هر طریقی که ممکن است و از هر شیوه یی که میسر دست بـه دامان پول میزند ــ آبرو ، وقـار ، عـزت و شرف را نمیشناسد و فقط چون جعـل کثافت جو ــ در سرگین میلولـد و میغلتد و از دست میدهد و نابـود میشود !!!

او هدف مشخصی که بتواند شخصیتش را منحیث انسان تثبیت کند نمیشناسد ــ در هر قدمش هزار وسواسی است و به گفتهٔ عارفی در هر آستینش هـزار بتی ! جنون زده پیش میرود ، دیوانـه میمیرد و جن زده از قبر میخیزد ــ فرجام بد او گاه گاهی هم سفر ابدیت قـارون میشود و هم منـزل «شیخ برسیسا» و بلعم باعور او تعهد اولی را که همانا میثاق با خدا (جل جلاله) در روز «الست» است فراموش نموده و تعهد دومی و تجدید توبه را در شیرازهٔ زنـده‌گی اش خللی تلقی نموده هیچ وقعی بـه ورود آن نمیگذارد ـ نهضت که حیثیت قـوهٔ محرک ، جاذب و ادارهٔ یک جامعه را دارا است و تعهد در آن بحیث هسته انجام وظیفه میکند ــ در نزد او «مجتمعی» است از اشخاص بـه اصطلاح بیکار !!! و گاه و بگاه استدلال (!) میکنند که چند نفـری باهم جمع شده انـد به منظور تغییر نظام آیـا مضحک نیست ؟ اینها را کجا مجالی است که بتوانند در برابر نظام حاکم از خود مقاومت و ثبات نشان بدهند و ....

این است نقش تعهد در زنده‌گی افـراد جامعه که قطره‌یی از دریای آن ضمنی دو مثال ارائه گردید .

گفتیم که تعهد حیثیت هستهٔ نهضت را دارا است ؛ وضع این پدیـدهٔ معنوی ایجـاب میکند که پیشتر و بیشتر از همـه در راه تطبیق و قانـونمندی « فاستقم کما امرت » گام برداشت و بـه یکی از خصوصیتها و ویژه گیهای ایدیولوژی و جهانبینی اسلامی که «ثبات و همه گیری» است عمل کـرد و به ایـن حقیقت پی برد که در جهان واقع اگر اسلام هست منحیث کل است ــ قانون زنده‌گی سه بعدی (دنیا ، برزخ و آخرت) است و بجز انتخاب این شیوه پی منافع تنها چشم‌گیر و فریبای مادی تقلا و هوله کشیدن بمثابهٔ استدلال بالفعـل یهودی ها است که میگفتند برخی از کتاب را میپذیریم و بخشی از آن را طـرد میکنیم و این بخاطر آنکه آنها میخواستند همه چیز پیرامون

هستهٔ کام «ناکام» شان بچرخد ــ اگرچه (العیاذ بالله) فرمان خدا (ج) باشد ....

اجابت این امر که : «فاستقم کما امرت» = پس ثابت باش طوریکه بتو امر شده است ــ در آیهٔ دیگری از قرآن کریم چنین توضیح شده است ــ که موقعیت انسان را در رابطه با خدا و کاینات و پیمودن قوس صعودی استعلای کمال انسانیت ــ تشریح میکند :

«قل ان صلاتی ونسکی ومحیای ومماتی لله ربالعالمین وبذلك امرت وانا اول المسلمین» .

توضیح : هدف نهایی دین مقدس اسلام ارتباط نیکوی بنده با خدا (ج) وحصول رضای اوتعالی است در این شکی نیست که دین مقدس اسلام دارای اهداف دیگری نیز هست ؛ اهداف انسانی و اجتماعی ولی بعد از اندکی تأمل این اهداف را خدمتگزار هدف بزرگی که کسب رضای خداوند (ج) است میبابیم ، که این خود هدف اهداف است و غایهٔ غایات ـ

در دین مقدس اسلام نظام تشریع و معاملات است ؛ اما مقصود از آنها تنظیم زندگی مردم و در فرجام کار ، فراغت به شناخت خدا (ج) ، عبادت به او و تلاش در راه کسب رضای او تعالی است و در اسلام جهاد و قتال امت و لیکن غایهٔ آن : « حتی لا تکون فتنة ویکون الدین کله لله » میباشد ــ و در اسلام ترغیب به حرکت است و سعی در اطراف و اکناف زمین : اما غایهٔ این حرکت و تلاش قیام به شکر ان نعمت های خداوندی و ادای حق او است .

خلاصه هر آنچه در اسلام ؛ از جمله تشریع و توجیه و ارشاد است همه و همه برای آمادگی انسان جهت بندگی مخلصانه به خداوند بالا و برتر است ؛ زیرو روح اسلام و جوهرش توحید است و یگانه پرستی و یکتاستایی .

و معنی توحید این است که انسان رمز « لا اله الا الله » را دانسته و با او تعالی احدی را شریک نگرداند و همین است معنی «ایاك نعبد وایاك نستعین» آیتیکه هر مؤمن ــ روزمره کم از کم هفده مرتبه آن را ضمن قرا أت فاتحة الکتاب به پیشگاه پروردگارش تکرار میکند .

خداوند (ج) پیامبرش (حضرت محمد ﷺ) را در رابطه به این حقیقت مخاطب قرار داده میفرماید :

بگو ! (ای پیامبر «ﷺ») که به تحقیق پروردگار من مرا به راه راست هدایت نموده ؛

ــ به راهی ثابت و حنیف ملت و دین ابراهیم (ع) که او (ابراهیم) از مشرکان نبود ــ

ــ بگو ! (ای پیامبر «ﷺ») به تحقیق نماز من ، (حج) و قربانی من و زندگی من و مرگ من

ــ خاص برای پروردگار عالمیان است ، شریکی به او نیست ، و من به این امر (بزرگ) مأمور شده ام.

ــ و من از مسلمانان (تسلیم شونده‌گان) اولین ام .

بگو ! (ای پیامبر «ﷺ») آیا بجز خدا (ج) .

ــ خدای دیگری را میخواهید ؟ ؛ حال آنکه او تعالی پروردگار همه چیز است .

بدون تردید انسان تنها برای خوردن و نوشیدن و لهو و لعب آفریده نشده است که بعد از پیمودن این راه بمیرد ؛ طوریکه حیوانات میخورند و مینوشند و در فرجام کار بدون اینکه هدفی بر زنده‌گی شان مرتب شود میمیرند ــ قسمیکه قرآن از جماعتی چنین حکایت میکند : «یتمتعون ویأکلون کما تأکل الانعام» = بهره میبرند و میخورند طوری که چهار پایان میخورند ! روح سخن این است که خلقت انسان برای تحقق هدف خیلی برین صورت پذیرفته است . . .

میگویند که : احمق برای این زندگی میکند که

بخورد و عاقل میخورد که زیست کند ، اما در اینجا سوالی باقی میماند که اجابتی از آن حتمی به نظر میآید ؛ و آن اینکه :

و عاقل از برای چه زندگی میکند ؟ زندگی در ذات عاقل غایه‌یی نیست و فقط میتواند برای بقای ذات او ضمانتی باشد ولی نمیتواند هدفی را که انسان بخاطر آن زندگی میکند بر آورده سازد ، پس آن هدف چیست ؟

تا هنوز مادیون پیروز نشده اند به این سوال پاسخ کافی و جواب شافی یی تهیه ببینند ؛ اما مؤمنان میگویند : انسان زیست میکند تا پروردگارش را بشناسد ، به او عبادت کند و وظیفه خلافت او را در روی زمین بسر رساند .

قرآن این حقیقت را به «جلا» و «وضوح» خاصی بیان میکند که هدف خلقت جن و انسان ــ عبادت خداوند مالک الملک است :

« وما خلقت الجن والانس الا لیعبدون ، ما ارید منهم من رزق وما ارید ان یطعمون ان الله هو الرزاق ذوالقوة المتین » . (الذاریات : ٥٦-٥٨)

ترجمه : جن و انس را جز اینکه ما را عبادت کنند (به منظور هدف دیگری) نیافریدیم ، از ایشان رزق نمیخواهم و نه از ایشان میخواهم که طعام به من بدهند ؛ به تحقیق خداوند (ج) همان است رزق دهنده تر و صاحب قوت استوار .

با در نظر داشت این حقیقت که خلقت جن و انسان برای عبادت به خدا (ج) میباشد در خلقت عالم بالا و پایین و خلاصه ناموس هستی هدف دیگری بجز اینکه معرفت و شناخت او تعالی در آن نهفته باشد ــ چیزی دیگری نیست ــ که این معرفت باب مراد همهٔ هدایات و کلید درهای بستهٔ خیر کثیر است ؛ خداوند (ج) میفرماید :

الله الذی خلق سبع سموات ومن الارض مثلهن

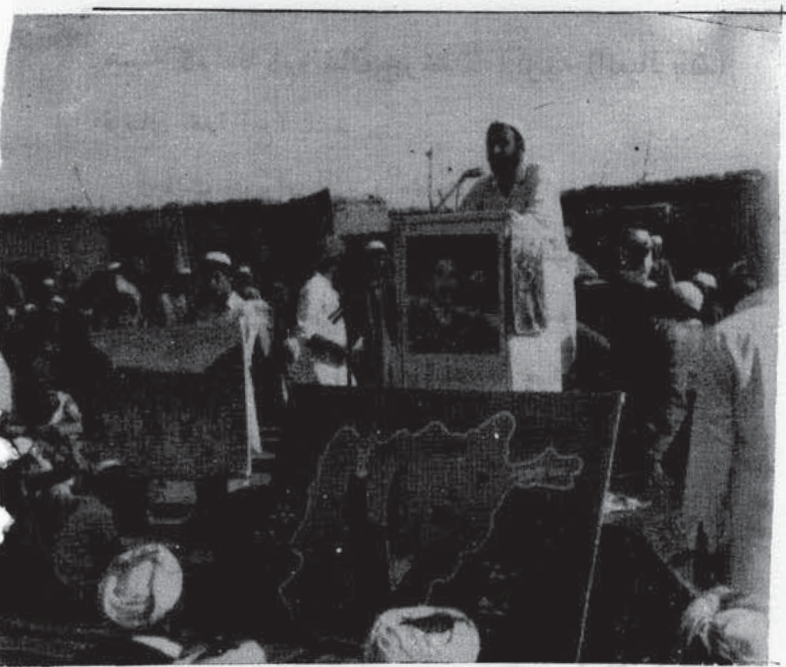

اجتماعی به مناسبت نکوهش هفتمین سال تجاوز روسها بر افغالستان در شهر کراچی - در عکس خالقی صاحب درحالت بیانیه دیده میشود . . .

یتنزل الامر بینهن لتعلموا ان الله علی کل شیء قدیر وان الله قداحاط بکل شیء علما .

(سوره لقمان ، آیه : ٢٠)

ترجمه : خدا (ج) ذاتی است که هفت آسمان را آفرید و از زمین نیز مانند آسمانها و فرو میفرستد بین آسمان و زمین امر و تدبیرش را ؛ تا بدانید که به تحقیق خداوند بر هر چیز قادر است و به تحقیق خداوند از لحاظ علم بر همه چیز احاطه دارد .

البته حقایقیکه در توضیح دو آیه یی از سورهٔ «الانعام» خاطر نشان شد اصولی را وانمود میسازد که مؤمن روی آنها با خدا (ج) تعهد میبندد و در چهار چوب یا چوکات نهضت به آن ها عمل میکند ــ در این جا به نکته یی تماس میگیریم که هدف تعهد را روشن میکند و انسان را از «کن مکن» و «کش مکش» و «برو نرو» ی واهیات فلسفیانه و حرکات نفس اماره بالسوء و وسوسه های شیطان خناس بیرون میکند .

تعهد به آن منظور صورت میگیرد که مؤمن

چنانکه معنی موجودیت او منحیث مؤمن هست در قبال کاینات و هستی و خدا و خویشتن و در فرجام کار در برابر نهضت، هدف وجود خویش را بشناسد، به مسیرش جهتی تعیین کند و به زندهگی اش طعم و لذتی ببخشد و بداند که او ذره‌یی پراگنده و سرگردان در فضا نیست؛ زندهگی اش را قیمت و معنی یی هست — او بدون رسالت به دنیا نیآمده است که «چون چار پایان بخورد و بنوشد و حساب نپذیرد.» و نه مخلوق است سردرگم و مجهول در تاریکیهای بی هدفی — مرد مؤمن متعهد چون کسانی نیست که با خدا (ج) — راه پرخاش در پیش گرفتند، از وجود او تعالی منکر شدند و یا شکی نسبت بموجودیت او در اذهان شان پیدا شد و ندانستند که: چرا پیدا شدند؟ چرا زندهگی میکنند؟ و چرا میمیرند؟!

هرگز!!!

مؤمن کورکورانه نمیزید = (نمیپذیرد، رد نمیکند، به قضاوت نمیپردازد و اقدام نمیکند.) — بدون هدف و تعیین مسیر آن حرکت نمیکند — تملق را نمیشناسد و پی لقمه نانی چون... پی هر کسی هوله نمیکشد؛ مستغنی است، مطابق با موازین هدایت پروردگارش حرکت میکند، خم و چم و کرشمه های مداهنت آمیز را نمیشناسد در هر امر بینه‌یی از شریعت اسلام میخواهد نه شواهدی از اقوال میانتهی ائمه نفاق و کفر و الحاد — بازگشتش را در نظر دارد و طبق تعهدی که با خدا (ج) در سایهٔ نهضت و بیعت بسته است پروگرامهای زندهگی فکری و عملی اش را تنظیم میکند — البته پیمودن این مراحل بعد از شناخت خدا (ج) و اقرار بوحدانیت او که شرط اول تعهد است شکل میگیرد و در انظار عامه تجسم مییابد.

او چون شاعری گمراهی نیست که میگوید:

لباس زندهگی را به تن کردم؛ ولی دربارهٔ آن با هیچ کسی مشوره نه نمودم — و بین افکار پریشان و ناهمگون سرگردان هستم! زود است که این جامه را از تنم بکشند؛ اما نمیدانم که برای چه به دنیا آمدم و فرارم بکدام سو است.

و یا گمراه دیگری که میگوید:

آمدم ولی نمیدانم که درکجا هستم! ولی من آمدم!!!

اما مؤمن علی رغم این گمگشتگی ها میداند که تعهد او به این آمدن آمدنها چیست؟ به کجا آمده است؟ برای چه آمده است؟ و فرارش بکدام سو است و قرارش در کدام جایگاه؛ به او کفایت میکند که از کتاب پروردگارش بیاموزد؛ جاییکه از ابراهیم (ع) حکایت مینماید:

«فانهم عدولی الارب العالمین
الذی خلقنی فهو یهدین
والذی هو یطعمنی ویسقین
واذا مرضت فهو یشفین
والذی یمیتنی ثم یحیین

ترجمه: پس به تحقیق آنها دشمن من اند (اشارهٔ ابراهیم (ع) به سوی بتها است) بجز پروردگار مخلوقات؛

ذاتیکه مرا پیدا کرد پس او مرا هدایت میکند .
کسیکه مرا روزی میبخشد و سیراب میکند .
و هنگامیکه مریض شوم پس او مرا شفا میبخشد.
و هستی بزرگی که مرا میمیراند و باز زنده میکند.

این است موقف مرد مؤمن و متعهد در برابر موجودیت ، هستی و هدف زندگی اش — میبینیم که او فرجه و شگاف را در زندگی اش نمییابد که تشویش کننده باشد و او را نسبت به موجودیت فعلی و آینده اش و کشمکشهایی که در جریان زندگی با او دست و پنجه نرم میکند در بحبوحهٔ شک و تردد قرار دهد . . . .

این حقیقت که افراد غیر متعهد ؛ اعم از کفار ، منافقین ، مردم بی بند و بار و شهوتر ان و مترف که زندگی را فقط در « بخور، بنوش و شهوت ران !» خلاصه میکنند و در راه اشباع غرایز حیوانی شان از هیچ چیزی پس نیستند — بما نشان میدهد که علت العلل این همه نا بسامانیهای شان عدم تعهد است و بس ؛ زیرا : تاریخ عملاً ثابت کرده است که افراد غیر متعهد همیشه دو چار تشویش و اضطراب و دو دلی و شک و تردید در زندگی هستند ، زندگی را از دریچهٔ زور و غلبه بررسی میکنند و وابستگی با قدرت و دستگاه جبروتی آن ....

مشاهده میکنیم عده‌یی را که هدف مشخص و معینی بر زندگی شان مرتب نیست ، هر سو میدوند ، تلاش میکنند ، له میزنند ، به هر دری سر میزنند و از هر خانه‌یی در ویزه میکنند که اگر گوهر مراد شان را به دست آرند — اما محال است ؛ زیرا آنها خدا (ج) را که حلال مشکلات است فراموش کرده اند و هدف زندگی شان را که تعهد به آن شکل میدهد گم کرده اند — پس ، لا محال عذاب میبینند و رنج میکشند و گاهی در پای «عمر» می افتند و گاهی در آستان «بکر» سر میسایند — لحظه‌یی فکر میکنند که « احمد » آزار نشود و لحظه‌یی دیگر در فکر آشتی « محمود » میافتند — گاهی از یکی سر میتکانند و گاهی هم از دیگری رضایت نشان میدهند — مسیر شان مسیرها است و توجیه شان توجیهات و هدف شان اهداف مختلف ؛ خلاصه اینکه در همه حال حیران و پریشان و سرگردان و در عین «سیری» در به در و خاک به سر ؛ حال تو بگو که از این چه بدتر عذاب که دمی هم انسان مطمئن زندگی نکند .

این خونریزیهای جنون انگیزی که امروز وجدان سالم انسانیت را بین آلام بی پایان قرار داده است ، محصول همین بی بند و باریهای تبار فرعون و نمرود و شداد است یا وارثان بنام مسلمان آنها !!! این جلادان تشنه بخون انسان که در ادوار مختلف تاریخ به چهره های مختلف و اعمال همسان عرض اندام کرده اند انگیزهٔ شرارتها و فساد آفرینی های شان جبران تلافی شکوک و تردد های شان در زندگی و عدم تعهد و نبودن ایمان شان در جهان اندیشه و خیال است ؛ همین انگیزه آنها را مجبور میکند که برای افزودن چند روز عمر شان بر جان ملتها بیفتند و عالم ، عالم را بخاک و خون بکشند .

*** امام سید ابو الاعلی مودودی (رح) اوصاف افراد متعهد را که سرانجام منجر میشود به یک انقلاب اسلامی قرار آتی توضیح و بیان میدارد :

الف :- اوصاف انفرادی :

«۱- فهم درست اسلام» .
«۲- ایمان ریشه دار و عمیق» .
«۳- تطابق در قول و عمل» .
«٤- دین از حیث هدف» .

ب :- اوصاف اجتماعی :

«۱- محبت و برادری» (ادامه دارد....)

د مولوی عبدالولی فیضان لیکنه

د یوه مبارز او مجاهد مسلمان صفتونه

۴۷- مجاهدین ټول یواځې په جهاد مصروف نشي بلکه د هر قوم او قبیلې نه یو وفـد د دین او علم د زده کړې لپاره ولیږي ـ ترڅو د دینی پوهی په زیور ځان ښایسته او سمبال کړی او بیا د خپلی ټولنی ، کلی ، کورنی ، جبهې او حوزی علمی تنده خړوبـه کـړی ترڅو د ټولنی معنوی او روحی اړخ کمزوری نشي ـ لکه چی خدای (ج) فرمایلی دی :

«وما کان المؤمنون لینفروا کافة ط فلو لا نفر من کل فرقـة منهم طائفـة لیتفقهوا فی الـدین ولینـذروا قومهم اذا رجعوا الیهم لعلهم یحذرون» .

(سوره التوبه ، آیه : ۱۲۲)

او مناسب نده د مؤمنانو لپاره چی ټول یوځـای د (جهاد لپاره) راووزی نو ولی ونه وتل له هر قوم نه یو ټولی د دی لپاره چی پوهه په دین کی حاصله کـړی او وویروی خپـل قوم کله چی بیرته ورتـــه را وګرځی ښایی چی دوی وویریږی .

په کومو ځایونو کی چی مجاهدین قدرت او تسلط لری د هغی سیمی ټول کارونه دوی رهبری کـوی او مجاهـدین د حکومت حیثیت لری نو ټولی چـاری

په علمی او حکیمانه طرز سره بایـد پرمخ بوزی لکه د شجاعت او د قربـانی غریزه چی لله الحمد په پوره توګه یې وده کړی همدا راز پوهنه روزنه او د خلکو اجتماعی راشه درشه د اسلام د مقدس دین د ارشاداتو سره سم کوم چی زموږ مسلمان ملت یې غوښتنه کوی او په لکهاوو زامن وروڼه یې پری قربانی کړی عیار شی او وده وکړی او خلک دا من، ورورۍ، برابری خوا خوږی احساس وکړی. خو دا هله تر سره کیدای شی چی زموږ ګران مجاهدین خصوصاً د دوی ځوانه طبقه د علم او پوهی په زیور سره مزین شی .

علم د خدای (ج) ازلی صفت دی چه په چا کی ـ پیدا شی هغه د کمال په لور روان وی او د خدای(ج) د صفتونـو وړانګی د هغوی پـــه وجـود کی انعـکاس پیدا کوی .

علم او پوهـــه پـه اسلام کی همداسی فـرض ده لکه چی جهـاد ، لمونځ ، روژه او زکات فرض دی

او د دی لپاره چی دا فرض ادا شی او دا نعمت مو په برخـه شوی وی او دا مسئوولیت سرتـه رسیدلی وی هیله ده چـه مجاهـدین په خپلو منځو کی علمی ،

د افغانستان د اسکیرلو مسلمانانو له زرگونو کورونو څخه د
یوه کور نمونه چې د کمونیزم سیلی پرې لگیدلی ده .

حلقې او وفدونه وارې یا خو د شرائطو دا مکان په صورت کې ورځنی مختصر او مسلسل پروگرام ولری چې د سهار د لمانځه څخه وروسته د تفسیر ، حدیث ، فقه ، سیرة النبی څخه څه ولولی اوتدریس شی همداسې د دې علومو د قرائت او تدریس لپاره د ماښام او یا ما خوستن له لمانځه څخه وروسته لنډ پروگرامونه ولری که څـه هم لږ وی خو چې دائمي وي نو د خدای (ج) مینه به یې نصیب شي لکه چې رسول الله (ﷺ) فرمایي : « احب الأعمال الی الله ادومه وان قل» خدای ته گران او منلی عملونه هغه دي چې تل وی که څـه هم لږ غونډی وی (نو پدی صورت کې به د زمانی د ظرفیت سره سم په هفته ، میاشت او کال کې د مجاهدینو لپاره د علم پوهی لویه سرمایه په لاس راشي).

او که د دائمي او مسلسل کار تربیتي شرائط برابر نـه وي نو بیا هم چې فرض نـه وي متروک شوی د مجاهدینو مشران باید په هفته یا دوه هفتو یا میاشت او کال کې یوځل دوه ځله د شپې لخوا دجمعي شپه یا د کال داسې نوری مذهبی ورځې لکه د روژې د میاشتې په مناسبت څــه لنډ او مؤثر پروگرامونه جوړ او ترا جراء لاندې ونیسی لکه چې د جهان ټولې اسلامی او غیر اسلامی ډلې د خپلو افرادو او کارکونکو دری ورځنی ، هفتگی جلسې ، کنفرانسونه میټنگونـه او سفرونـه لرې او اسلامی ډلې هـره د جمعې شپـه په میاشت کې دری ورځې دعوت او په کال کې ځلوښت ورځې تربیه یا هم د روژې مبارکه میاشت او د حج دری میاشتې یا خصوصاً د ذوالحجې لومړي لس ورځې د میلاد، هجرت، وفات، فتح مکه، معراج د قرآن نزول د خلفاؤو د شهادت او وفـات ورځې د خپلو افرادو او ځوان نسل لپاره د تربیې په شکل لمانځي .

پورتنی مبارک آیت شریف هم هغه وخت نـازل شو چې د تبوک متخلفینو تـه د عذاب اعلان وشو د رسول الله او مسلمانـانو پریکړه ورسره پیدل شوه ـ

او په جهاد کې شريکو خلکو ته خدای (ج) د اجرونو وعدې ورکړې ، د مسلمانانو سره د جهاد جذبــه هومره زياته شوه چې د جهاد غږ به پورته شو تولو د تللو اراده وکړه او د رسول الله (ﷺ) سره بــه څوک نه پاتې کيدل نو دوی تــه داسې درس ورکړ شو چې جهـاد او علم دواړه فـرض دي ځـکه چـه دواړه د خـدای د کلمې د لوړولـو لپاره دي يو په توره او بل په ژبه او قلم د هغه دفاع تبليغ او دين تشريح کوي ـ نو مسلمانان په هر يوه داسې مشغول لشي چې بل يې هيروي .

د پيغمبرانـو عليهم السلام يوه وظيفه خلکو تــه ښوونـه او روز نــه وه ترڅو دوی تــه د کتاب او د حکمت تعليم ورکړي ـ ويعلمهم الکتاب والحکمة او کـه اوس رسول الله (ﷺ) زموږ پــه مينځ کې نشته نو دا وظيفه د امت د علماوو په غاړه ده٠ چې د هغو د وراثت دعوه کوي .

پوهـه اصلاً د مشکلاتو لپاره د کلي حيثيت لري نو د علم په زده کړه مجاهد ځان پـه عبث او زياتې شيانو مصروف نـه بولي بلکه د شخصيت د تکميـل او د کړاوونو د پاي يواځنۍ لارئې گڼي .

زموږ سره پـه جنگ کې اختـه طرف (روسان) هم کوشش کوی د افغانستان نوی نسل پــه خپله ايډيالوژۍ تربيـه کړي وگورې چه د مملکت نـه مو په زرگونو هلکان ، نجوني روسيې تـه بيايې ترڅو هغوی هم د الحاد په پوچه مفکوره تربيه او د تل لپاره په افغانستان کې گوډاگيان ولری ـ بالمقابل زمـوږ تربيــه ډيره کمزوری او پـه ځنې سيمو کې ورته هيڅ توجه نده شوی . او بيا په کومو ځايونو کې چې محلي مدرسې جوړې شوی روسان هغه بمباروی مساجد چې د مسلمانانو د ديني او روحي تربيې ځايونه دی ورانوی لکه چــه د ١٣٦٣ کال پــه وروستيو ورځوکې روسانو د وردگو په اونغی د حسن بيک په يوه مسجد کې د لمر ختلو سـره سم چه د هلـکانو درسي ځـای ؤ بمبارد کـړ او ٣٠ ديـرش کســه ماشومان او د کلي امام د هلـکانو استاد (بنايسته خان) چې قرآن کريمو نــه يې په لاس او د زده کړې په حلقه پــه مسجد کې ناست ؤو د کلي د ديرشو نـورو سپين ږيرو تـور سرو او شيـدي خوړونکو ماشومانو پــه شمول شهيـدان کـړل او د قرآن کريم پاڼي په وينو ککړي دونو له شاخونو او لرو ځايونو څخه توټې توټې دغو ښو سره د څو ورځو په ترڅ کې را توليدلی دا ځـکه چې روسانو پـه لظامي او سياسي لحاظ سخت شکست خـوړلی دی نو اوس د نظم او تربيې ځايونه تر اور لاندې نيسي .

د منځنۍ آسيا محکومو اسلامي ملکونو د ازبکستان، تاجکستان او نـورو د اسلامي او عــزت نه ډک مقاومتونو د ناکامۍ ځينی علتونه ناپوهي او د هغوی د تربيې د منظم پروگرام نشتوالی وو .

غربيان او حتی نـور عـرضي اړخونـه هم چې کله زموږ روان اسلامي انقلاب د نړی د خلکو په اذهانو کې کمزوری معرفی کوی همدا وائی چې عشاير دی قبايـل دی نظم نشته وحدت نشته ، او رهـبر نشته پدی ډول غوارې زموږ د کاميابی په هکله د مجاهدينو او زمونږ د دوستانو روحيه ضعيفه کړی پداسې حال کې چې شپږ کاله مسلسله قرباني د دوی د دی ادعا عکس ثابتوی .

زموږ د دی ٠وجـوده وضعې د علتو څخه يو هم

زمونږ د دين او دنيا د علومو په نسبت ناپوهي وه دين خلکو ته د يو مکمل ټولنيز يواځيني د سعادت او آرامۍ قانون ونه ښودل شو او په هغه کې د کارګر - مزدور - غريب آمر او مامور وظائف لکه چې په اسلامي نصوصو او علمي کتابونو او ذخيرو کې راغلي ، نه ؤو تشريح شوي او د دې ترڅنګ ځنګ کمونيزم ، ظلم وحشت ، اختناق ، لوټماري غلامي او دا چې د انسان نه حيوان جوړوي ټوله آزادي او حقوق يې سلبوي او د ځوعياشو بې بندو بارو وحشي مغرورو انسانانو په لاس کې هر څه وي نور ملک ټول د غلامانو او حيواناتونه هم ټيټ حيثيت لري نه وو ورته واضح شوي - ترڅو چه نن غربيانو هم دا درک کړي چه يوازيني محکم او اوسپنيز حصار چه د کمونيزم په مخ کې سپر او ثبات ساتلی شي هغه اسلام دی نو ځکه يې د دوی په لاس ناستو حکومتونو ته اجازه ورکړي چې د اسلام تش په نامه چيغې ووهي. که نه نو اصولي خدايي نظام چې شرق او غربي استعماري دواړه قدرتونه ورته يو مثال دي دوی هم نشي زغملی .

او دوی پدی هکله زيارباسي چه خپله پوچه مفکوره زمونږ په مهاجرينو او بيا په مجاهدينو کې خوره کړي ترڅو د نوک ځاي پيدا او بياهم سوک خوندی کاندی.

د بله پلوه کمونيزم د مينونو او محاصرې حيثيت لري چې پکې راګير شوي قومونه او ملتونه خوشحاله او قانع ندي خو لدی طلسم، دوتلو چل ورته معلوم ندی. مګر زموږ په نظر کی لدی مکر او فريب چال او نيرنګ نه د خلاصون او نجات لار يواځې او يواځې په اسلام باندی پوهيدل او بيا په هغو عمل کول او خپل اسلامي جهاد د اسلام د ارشاداتو سره سم ادامه ورکول او د قلم ، کتاب او ټوپک نه په پوره او مناسبه توګه کار اخيستل دی . او که خدای کول د کمونيزم د جادو او ظلم تور جال په چې جنايتکار روس يو شمير هيوادونه پکی راګير کړي او د هر ډول انساني حقوقو څخه يې بې برخې شويدی د افغانستان قهرمان مجاهدين ټوټې ټوټې کړي ، اوس ځکه آسمان فضا او ټول ظروف شاهدي ورکوي او ورته سترګې په لارې دي د دې معاصرې ما ټول تر سلاح نه هم پوهې او هوشيارتيا ته پوره اړه لري .

هيله ده زمونږ مجاهدين ورته متوجه شي. د پورتني آيت شريف په اساس بايد ځيني جهاد او ځيني د علم په زده کړه مصروف او وخت په وخت د خپلې ټولنې علمي نيمګرتياوې پوره کړي .

شهيد ولي محمد خان د شنين د جبهې عمومي قوماندان .

بررسی یی پیرامون مسألهٔ (اختلاف)

ترجمهٔ ف ـ فاضل

و برای انکشاف اثرات هوی در هر اندیشهٔ راه های فراوانی وجود دارد که بعضی خارجی و برخی ذاتی اند .

الف ـ از راه های خارجی برای انکشاف نقش هوی در مسألهٔ اختلافی یکی هم تناقض آن اندیشه با نص صریح کتاب و سنت است ، و البته از کسیکه گمان دارد خواهان حاکمیت کتاب وسنت است هرگز انتظار تناقض با کتاب خدا و سنت پیامبر نمی‌رود .

و دیگر از اسبابیکه بما می‌نمایاند که این اندیشه زادهٔ هوی است ، تصادم آن با خواسته های عقل سلیم است که مردم حکمیت آنرا قبول نموده ـ اند ، پس اندیشه ایکه به عبادت غیر الله یا تحکیم غیر شریعت الهی در زندگی فرا می‌خواند یا مردم را به اباحت زنا ، خوب جلوه دادن دروغ ، تشویق به اسراف و تبذیر فرا می‌خواند جز اینکه منبع آن هوی باشد چیزی دیگری شده نمی‌تواند ، و جز کسیکه افسار و زمامش بدست ابلیس باشد دیگری چنین دعوتی نمی‌کند .

ب ـ اما راه های ذاتی که انسان کشف میکند که این اندیشه در آغوش نامیمون هوی رشد و نمو کرده بوسیله نوعی تأمل و تدبر در مصدر و منبع آن اندیشه امکان پذیر است . همچنان برای کشف آن می‌توان با خود اندیشه و سؤال کرد که چرا این نظر را پذیرفته است ، شرائط حاکم بر محیط بر او چه تاثیری روا داشته ، ایا او درین اندیشه ثبات خواهد داشت؟ و آیا کدام فشار ، از خارج براو وارد شده که مسیر او را بدون آگاهی و شعورش به این سو کشانیده ، سپس در ژرفای این اندیشه دقیق گردد اگر اندیشهٔ مزبور مضطرب بود و مذبذب معلوم می‌شد ، بداند که مولود هوی و نزغ ابلیس است که باید از خداوند سمیع و علیم پناه خواسته و او را ستایش و حمد گوید که حقیقت را قبل ازینکه هوی نفس قلاده تسلیم به گردنش نهد و زنجیر پیروی به پایش به او نمایانده است .

ج ـ خلافیکه انگیزه آن حقیقت خواهی است :

گاهی خلافی بوقوع می‌پیوندد بدون اینکه نفس در آن نقشی داشته باشد و یا هوی سلطانی این همان خلافیست که قوماندهٔ آن بدست حق بوده علم به آن و اداشته ، خرد تقاضا کرده و ایمان آنرا و جیبه دانسته است ، بناء مخالفت سنگر داران ایمان با اهل کفر ، شرک و نفاق خلافیت واجب و بر هیچ مسلمانی نمی‌سزد تا خود را از آن کناره گیرد یا برای نابودی آن کارو تلاش کند ، زیرا تا روپود این خلاف را ایمان و حق تشکیل میدهد، و اختلاف مسلمان با همه کافران و ملحدان مثل یهودیت ، نصرانیت و ثنیت ، کمونیزم و کپتیالیزم از همین قماش است ، اما اختلاف با آنها به این معنی نیست که دعوت اسلام را به آنها نرسانیم بلکه و جیبه هر مسلمان است که دعوت را پیشه ساخته و برای نابودی این خلاف که نابودی کفر ، شرک ، شقاق،

نفاق . بدکیشی ، الحاد ، بدعتها و ترویج همه اندیشه های مخالف ارزشهای انسانی است ، آنها را به ساحت ارجمند اسلام فرا خواند .

خلافیکه بین مدح وذم قرار دارد :

و این خلاف در امور فرعی است که احکام آن احتمالات متعددی دارد ، برخی ازین احتمالات بر برخی دیگر بوسیله یک سلسله مرجحات و اسباب رجحان و برتری دارد که انشاء الله بعدها آنرا ذکر خواهیم کرد ، مانند اختلاف علماء در اینکه خروج خون از زخم یاقی متعمد ناقض وضوء است ، یا اختلاف حکم قرائت در عقب امام ، خواندن بسمله قبل از سورۀ فاتحه «آمین» به جهر گفتن و یکسلسله مسائل دیگر . زیرا ممکن است که هوی با تقوی علم باظن ، راجح با مرجوح، مردود با مقبول خلط گردد ، و نجات و دوری ازین لغزشها جز در سایه پیروی قواعد و ضابطه های که در اختلافات حکم بوده و آنرا تنظیم می‌بخشد و مراعات یکسلسله آداب دیگر از راه دیگري امکان پذیر نیست، در غیر این صورت خلاف به شقاق ، تنازع و ناکامی منجر شده و هر دو گروه اختلافگر از مقام شامخ و مدارج تقوی به حضیض هوی سقوط می‌کند و انار شیزم و لجام گسیختگی حاکم شده شیطان (دشمن انسانیت) خوشحال میشود .

نظر علماء در مورد اختلاف :-

علی الرغم آنچه یاد آوری شد ، باید دانست که علماء مردم را از همه انواع اختلاف بر حذر داشته و بر اجتناب از آن تاکید داشته اند ، ابن مسعود ﷺ میگوید که : والخلاف شر» سبکی رحمة الله میگوید : ان الرحمة تقتضي عدم اختلاف ، زیرا خداوند گفته است که : و لکن اختلفوا فمنهم من آمن و منهم من کفر ، «بقره آیه ٥٣» و لا کن اختلاف کردند پس از ایشان کسی است که ایمان آورد و از ایشان کسی است که کافر شد .

و پیامبر ﷺ می‌فرماید : هلکت بنو اسرائیل بکثرة سؤالهم واختلافهم علی انبیائهم - بنی اسرائیل از کثرت سؤال کرد نشان و اختلاف با پیامبرانشان

هلاک و نابود شدند . که آیات و احادیث در این مورد زیاد وارد شده است .

سبکی رحمة الله‌علیه در تحت نوع سوم اختلاف (آنکه بین مدح وذم قرار دارد)- قسمی را ذکر میکند و میگوید :

اختلاف برسه قسم است :

١ - اختلاف در اصول که قرآن بدان اشاره کرده و در اینکه آن بدعت و گمراهی است شکی نیست .

٢ - اختلاف در آراء و جنگها که آن نیز حرام است زیرا مصالح امت اسلامی به هدر می‌رود.

٣ - اختلاف در فروع مانند اختلاف در حل و حرمت و امثال آن .

و آنچه بالای آن ترکیز دارد . این است که اتفاق در قسم سوم آن بهتر از اختلاف است و همچنان سبکی رحمه الله به کلام ابن حزم در رابطه به ذم اختلاف اشاره می‌فرماید زیرا ابن حزم رحمه‌الله اختلاف را با رحمت نقیض دانسته بلکه آنرا عذاب میداند .

برای فهمیدن ضررهای خطیر اختلاف همین کافی است که هارون علیه السلام آنرا خطر بزرگ و زیانمندتر از عبادت بت‌ها شمرده ، زیرا وقتیکه سامری گوساله طلائی را ساخت و خطاب به قومش گفت : هذا الهکم و اله موسی . (طه٨٨) این است معبود شما و معبود موسی .

هارون علیه السلام خاموشی اختیار کرد و انتظار قدوم برادرش‌موسی(ع)را کشید، زمانیکه موسی علیه السلام رسید قومش را مشغول پرستش گوساله یافت ، برادرش را شدیداً ملامت کرد اما هارون در جواب گفت: یا ابن أمي لا تأخذ بلحیتي و لا برأسي اني خشیت أن تقول فرقت بین بني اسرائیل و لم ترقب قولي . طه آیه ٩٤ ای پسر ما درم از ریشم میگرونه موی سرم را ، هر آئینه من ترسیدم که تو خواهی گفت ، جدائی انداختی میان بنی اسرائیل و انتظار نداشتی سخنم را .

بناء هارون از ترس فرقت و اختلاف در میان قومش در آن شرایطیکه دید مقاومت ، انکار ودوری از اوشان فائده‌یی ندارد، دست به عکس العملی نزد !!

فصل دوم

تاریخ اختلاف و تطور آن

اختلاف صحابه در عهد پیامبر ﷺ :

در دوران حیات سراسر افتخار برگزیده اسلام محمد ﷺ آنچه مایه اختلاف یاد شده باشد ، وجود نداشت ؛ زیرا پیامبر ﷺ مرجع همه مردم در حل قضایا و مشکلات محسوب می‌گردید و هر حادثه‌یی که رونما می شد به نزد حضرتش رجوع می‌کردند و پیامبر هم آنها را از هرگونه سرگردانی و حیرت زدگی نجات می بخشید و اگر صحابه رضوان الله علیهم در امری اختلاف میکردند نزد پیامبر میآمدند و پیامبر آنچه حق بود بر ایشان بیان و راه هدایت را روشن می ساخت، اما هرگه حادثه‌یی رونما می شد، و نسبت دوری از مدینه منوره (مرکز حکومت اسلامی) نمی‌توانستند قضیه را به پیامبر برسانند اختلافی میانشان بوقوع می پیوست ، مثل اختلاف در تفسیر آیات کتاب الله ، سنت پیامبر و تطبیق آن در واقعه پیش شده ، یا اینکه در مورد حکم قضیه ای نص نمی یافتند و اجتهاد هرکدام از دیگری فرق میکرد ، اما زمانیکه به مدینه میرسیدند و با پیامبر ﷺ دیدار می‌کردند برداشتهای خود را از نصوص و اجتهاد خود را در برابر قضایا تقدیم میکردند که پیامبر ﷺ یا آنها را تایید می‌کرد که بدینوسیله جزئی از سنت می شد ، یا اینکه وجه حق و صواب را در مورد بیان میداشت و همه در برابر حکم او اطمینان حاصل کرده و به آن تمسک میورزیدند و به این ترتیب اختلاف مرتفع میشد که می‌توان از جمله مثالهای ذیل را یاد آور شد :

۱- بخاری و مسلم روایت میکنند که پیامبر در غزوهٔ احزاب فرمودند : « لا يصلين أحد العصر الا في بني قريظة » بناء گروهی در نیمه راه بودند که عصر شد ، برخی از آنها گفتند تا به بنی قریظه نرسیم ، نماز عصر را نمی خوانیم ، برخی دیگر گفتند ، نه نماز را در راه می خوانیم ، بعداً این واقعه را به پیامبر اکرم ﷺ یاد آور شدند که هیچ کدام شان مورد خشم و اعتراض قرار نگرفتند .

ظاهر این حدیث شریف می رساند که صحابه رضوان الله علیهم در برابر ادای نماز عصر دو موقف اختیار کردند گروهی طوریکه منطقی‌ها میگویند ظاهر لفظ را گرفتند یا به اصطلاح اصولیون احناف به «عبارت النص» (و به تعبیر رقیقتر به حرفیت نص) عمل کردند و گروهی از نص معنی ویژه آنرا استنباط کردند (علت را استخراج کرده و حکم را منحصر شان شمردند) و عدم خشم واعتراض پیامبر و سکوت در برابر طرز تلقی هر دو گروه ، دلیل مشروعیت هر دو مذهب را میرساند .

بناء مسلمان می تواند به ظاهر نص عمل کند و همچنان حق دارد معانی‌یی که احتمال آن در نص وجود دارد استنباط نماید ، و کسیکه تلاش کرده و استنباط نموده هیچ ملامتی ندارد ، برعلاوه او حق چنین تلاشی را نیز دارد ، بناء گروه دوم پس از اجتهاد فهمیدند که هدف پیامبر ﷺ مبالغه در سرعت است ، از همینرو ادای نماز عصر را در نیمه راه قبل از رسیدن به بنی قریظه — ما دامیکه مانع رسیدن شان نشود — منافی فرمان پیامبر ندانستند ، شگفت اینکه ابن قیم رحمه الله درکتابش «اعلام الموقعین» اختلاف بعدی فقهاء را در مورد این قضیه بیان کرده که جماعه گفتند کار افضل را آنانی انجام دادند که نماز را در راه اداء کرده و در لبیک

گفتن امر پیامبر هم بر دیگران سبقت جستند وبرخی گفتند که :

عمل گروهی افضل است که نماز را در بنی قریظه ادا نموده اند .

اما من میگویم : در حادثه یی که پیامبر ﷺ آنرا فیصله کرده و هیچ کدام شان را سرزنش نفر موده ، سزاوار بود که نباید فقهای کرام در قضیه اینقدر عمیق می شدند و جرو بحث میکردند .

۲- و از همین مثالها یکی هم روایت ابو داؤد و حاکم از عمرو بن العاص است که گفت : در غزوهٔ ذات السلاسل محتلم شدم ، ترسیدم اگر غسل کنم خواهم مرد . بناء تیمم نموده و یا را نم را نماز جماعت دادم ، همراهانم بعد از باز گشت ، حکایت را به پیامبر ﷺ رساندند ، پیامبر فرمود : یا عمرو اصلیت بأصحابك وانت جنب ؟

ومن این آیه مبارکه را تلاوت کردم که : ولاتقتلوا انفسکم ان الله کان بکم رحیما» .

(سورة النساء ، آیه : ۲۹)

و مکشید خویشتن را ، هر آئینه خدا هست بر شما مهربان .

پس پیامبر ﷺ خندیدند و چیزی نگفتند .

تأویل و انواع آن :

ما نمی خواهیم درین جا همه اختلاف نظر هایی را که از طرف صحابه در عهد پیامبر ﷺ در رابطه به عمل به ظاهر نص و یا براساس تدبر ، پژوهش و استنباط معانی گونا گون ابراز گردیده یاد آور شویم زیرا انجام این کار در این مختصرنگنجیده و با یاد آوری آن مثنوی هفتاد من کاغذ میشود ، اما بطور خلاصه باید گفت که ، صحابه رضوان الله علیهم درک کرده بودند که دین بربنیادهای یسر و سهولت بنا شده و شریعت آسمانی اسلام هر دو روش را تأیید میدارد .

مجتهد ان حاذق و فقهای ما هر یکه در امور شریعت پژوهش و تحقیق دارند گاهی به ظاهر لفظ عمل کردند و احیانا به ما وراء ظاهر لفظ ، که بنام تأویل مشهور است ، بناء بهتر است که در این مورد کمی روشنی انداخته و بصورت مختصر انواع تأویل را با قوانینش بیان داریم .

۱- تأویل قریب :

این نوع تأویل چنان است که معرفت آن با تأمل اندک امکان پذیر بوده و لفظ ، آن احتمال را نیز داشته باشد مثلاً صدقه کردن مال یتیم ، یا بخشیدن و تلف کردن آنرا مساوی با خوردن آن قراردادن ،

کورونه بې رنګ شوی او د خدای(ج) په لاره کې ي د هجرت لاره غوره کړې ده .

یا اولی از تحریمیکه فرموده خدا بدان دلالت دارد ، خداوند میفرماید :

«ان الذین یأکلون أموال الیتامی ظلماً انما یأکلون فی بطونهم نارا». (سورة النساء ، آیه : ۱۰)

و هرآئینه آنانکه میخورند مال یتیمان را ناحق جز این نیست که میخورند در شکمهای خویش آتش را .

و مثال دیگر تأویل قریب یکی هم ، بول کردن در یک ظرف و سپس ریختن آن در آب را کد را مساوی قرار دادن با حکم بول مستقیم در آب است. زیرا پیامبر ﷺ فرمودهٔ اند : «لا یبولن احدکم فی الماء الدائم ثم یغتسل فیه» نباید هیچ کدام تان بول کند در آب ایستاده و سپس در آن غسل نماید ، به این اعتبار که هر دو عمل سبب کثافت و تلوث آب شده و هر دو یک حکم دارد .

۲- تأویل بعید :

برای رسیدن به تأویل بعید و معرفت آن نیاز به تأمل بیشتر بوده و لفظ احتمال آنرا هم باید داشته باشد ، مثل استنباط عبدالله بن عباس رضی الله عنهما که اقل مدت بار داری شش ساه است ، او این مسئله را از این دو قول خداوند استنباط کرده که :

«وحمله وفصاله ثلاثون شهرا». (احقاف ، آیه ۱۵)

و مدت حمل او و جدا کردن او از شیرسی ماه است.

با این قول خداوند که : «والوالدات یرضعن اولادهن حولین کاملین لمن أراد أن یتم الرضاعة» . و ما در ان شیر دهند ، فرزندان شان را دو سال کامل برای کسیکه می خواهد تمام کند مدت شیر دادن را .

و هم چنان است استدلال شافعی به این قول خداوند که اجماع حجت است، زیرا خداوند میفرماید که : «ومن یشاقق الرسول من بعد ما تبین له الهدی ویتبع غیرسبیل المؤمنین نوله ما تولی ونصله جهنم وساءت مصیرا». (سورة النساء ، آیه ۱۱۵)

و هر که مخالفت کند با پیغمبر ، پس از آنکه معلوم شد بوی راه راست ، و پیروی کند راهی را که خلاف راه مسلمانان است ، حواله کنیم او را به آن طرف که اختیار کرده و در اریمش بدوزخ و بدمرجع است دوزخ .

وهمچنان است استدلال اصولیون در رابطه به حجت بودن و دلیل شرعی بودن قیاس به این آیه مبارکه که

(ادامه دارد)

منیب

اسلامي حکومت او اهلیت

د حکومت تاریخچه د قرآن له نظره

که مونږ او تاسي قراني هداياتو ته په غور او دقت سره و گورو نو په واضح ډول سره به دا حقیقت څرګند شي چي د انسانانو له پیدا ینبت څخه مخکی پیریان د ځمکي پرمخ موجود وه لکه چي قرآن کریم فرمائي:

والجان خلقنه من قبل من نار السموم.

(سورة الحجر - ۲۷)

او جان (چي د پیریانو پلار دی) پیدا کړی وه مونږ مخکي د انسانانوځنی د سوزونکی او رڅخه خدای(ج) هغوی ته د ځمکي حکومت او تصرف ورکړی و چه څوزره کاله ئی د ځمکي پرمخ د حکومت سلسله جاري وه.

د الله(ج) لـه لوری ورتـه هدايات او احکام را لیږل شوي ؤ د دی لپاره چي خپل معیشت او معاملات د الهي احکامو په رڼاکي سرته ورسوی لکه چي قرانکریم په دي هکله داسي ارشاد فرمائي:

یمعشرالجن والانس الم یأتکم رسل منکم یقصون علیکم آیتی و ینذرونکم لقاء یومکم هذا.

(سورة الانعام - ۱۲۹)

ای ټولیه د پیریانو او انسانانو ایا نه ؤ راغلی تاسوتـه پیغمبران د جنس ستاسو څخه چي بیانول به دوی په تاسو ایتونه زمونږ او ویرولی تاسي له مخامخ کیدو د دی ورځي نه د ضحاک(رح) تابعي د سوال او ځواب له مخي په پیریانوکی د نبوت سلسله ثابتیږی له هغه څخه چاپو ښتنه وکړه چي ایا زمونږ لـه نبی(ص) څخه مخکی پـه پیریانوکی نبی(ص) تیرشوی هغـه پـه ځوابکی ورته پورتني آیت تلاوت کړو او وی فرمایل:

بذلک رسلاً من الجن و رسلاً من الانس.

همدارنګه تفسیر بیضاوی لیکی

و تعلق بظاهره قوم و قالوا بعث الی کل من الثقلین رسل من جنسهم.

تفسیر مدارک د همدغه آیت په تفسیرکی لیکی:

و علیه ظاهر نص، لیکن جمهور علماً په دی خبره قایل ندی چي په پیریانوکی پیغمبران تیرشوی خو په دی خبره ټول متفق دی چي د خدای (ج) لـه خوا ورته احکام رالیږل شویدی او له احکامو سره د ځمکي حکومت او تصرف ضروری او لازمی شرط وی ځکه چي حکومت پـه اصلی معناؤکی همدغی تـه وايي چي پرژوندیو امراً او نهیاً حکم نافذکړای شي او پیریان په احکامو مکلف شوی وه نو د ځمکي تصرف او حکومت هم د همدوی پلاس کی وه.

اما کله چي د دی په عوض خپل معیشت‌معاملات او عبادات د الهي احکامو پـه رڼاکي سرتـه ورسوی ده پرعکس ظلم بربریت سرکشي او وحشت فساد او معصیت‌ئی شروع کړل کله چي د هغوی ظلم، سرکشي او فساد لـه حده زیات شونو پـه دغـه علت د لوی خدای(ج) له عذاب سره مخامخ شول، ځینی پیریان دښتو اوځنګلو تـه وشړل شو او پـه غرونو، درو او جزیروکی خواره واره شول ابلیس چي د دی پیریانو یو لوی عابد او عالم وه د پیریانو پـه فسادکی ئی

خپله بې طرف او بې ګناهي ښکاره کړه او د پرښتو په سپارښت له هغوی سره محفوظ پاتې شو او په دې تمه او هیله وه چې وروسته تردې به د ټولو شړل شو او پیریانو پرځای زه د ټولې ځمکې والي او متصرف، و تاکل شم په عبادت او ریاضت کې ئې ډیر زیار یو ست اوتل به د ځمکې د حکومت او خلافت په تصور کې دوب تللی و.

خوکله چې د ابلیس د تصور پرخلاف د خدای تعالی اراده د آدم(ع) د خلافت په باب ظاهره شوه‌نو ابلیس مایوس شو او د خپل ریاکارانه عبادت په بې ځایه تللو باندې له اندازې زیات خپه شو او د حسد او کینې په جوش کې ئې هغه کارو نه وکړل چې په طاقت او توان‌کې ئې وو او په لتیجه‌کې ملعون شو‌نو په دې ترتیب د پیریانو خلافت او حکومت پای ته ورسیده او د دغه کار لپاره خدای (ج) یو بل مخلوق بنی‌آدم انتخاب کړو خدای(ج) د هغه د خلافت واقعه د لومړی ځل د پاره داسې بیانوی

و اذ قال ربک للملئکة انی جاعل فی‌الارض خلیفه.

ترجمه : او یاد کړه (ای محمده) هغه وخت چې ستارب ملایکوته وویل چې بیشکه زه ګرځونکی (پیدا کونکی) یم په ځمکه کې خلیفه لره.

کله چې د آدم (ع) خلافت لوی خدای (ج) ملایکوته معرفی کړو ځرنګه چې ملایکو د پیریانو حالات لیدلی وه چه هغوی ظلم کونکی او وینې تویو ونکی وه او په نورو فسادونو او معصیتونو باندې اخته وه نو بنی آدم‌ئې هم هغسې اټکل کړ.

د تعجب او استفادې په طریقه نه د کوم اعتراض په توګه ئې پوښتنه وکړه

قالوا اتجعل فیها من یفسد فیها و یسفک الدماء و نحن نسبح بحمدک و نقدس لک.

ترجمه : نو وویل ملایکو ایاګرځوی په ځمکه کې هغه څوک چې فساد به کوی په دې ځمکه کې او په ناحقه سره به وینې تویوی حال دا چه مونږ تسبیح وایو سره د ثنا صفت ستا او نسبت د پاکۍ بیانوو تاته.

خدای (ج) د ملایکو په ځواب کې داسې و فرمایل :

انی اعلم ما لا تعلمون.

الله (ج) و فرمایل بیشکه زه پوهیږم په هغه اسرارو چې تاسې پرې نه پوهیږئ.

په دې اساس د خلافت او حکومت لړی له پیریانو څخه آدم(ع) ته را نقل شوه او دغه لړی تر او سه پورې روانه ده.

لکه چې الکامل لابن الاثیر تاریخ ابن جریر اول ټوک صفحه ۷۶ څخه تر ۸۱ صفحې پورې د دې خبرې تائید او وضاحت کړی. چې د آدم(ع) له نبوت سره ملک الارض یعنې د ځمکې حکومت هم ؤ او د هغه‌تر وفات وروسته دغه ریاست (ملک‌الارض) د هغه ځوی حضرت شیث علیه‌السلام‌ته او د حضرت شیث(ع) ورسته د هغې اولادې حضرت انوش(ع) ته و سپارل شو).

د پورتنی تحقیق له مخې دا په ډاګه شوه‌کوم وخت چې خلافت او د ځمکې تصرف له پیریانو څخه بنی آدم ته را نقل او آدم(ع) د دغه‌کار د پاره منتخب شو نو د خلافت لړی هم د آدم(ع) څخه شروع تر حضرت محمد (ص) چې تر ټولو ورستنی پیغمبر دی رارسیږی، دا چې نبوت په حضرت محمد (ص) باندې ختمیږی نو په دغه اساس دا ستره دنده د حضرت محمد(ص) امت ته سپارل کیږی چې حضرت ابوبکر صدیق(رض)، حضرت عمر(رض)، حضرت عثمان(رض)، حضرت علی (رض) د هغې ارزنده او ژوندی مثالو نه دی.

عبدالحی «شیدا»

انگیزه های دعوت اسلامی

تعالی دعوت عالم باشند.

شروط دعوت:

شرطهای دعوت قرار ذیل اند:

(۱) صبر، (۲) ایثار، (۳) تقوی، (٤) احسان.

۱- مسألهٔ مبرهن و آفتابی است که عناصر داعی درامتداد راه پرخار دعوت به مصائب و مشکلات متنوع و گوناگون مواجه میشوند، ولی آنچه که عنصر داعی را در امر سبقت جستن به پیروزی‌های هدفمندانه دست یاب می‌کند صبر است، صبر صفتی است که خداوند(ج) به‌عناصر مؤمن اعانت کرده است، معنی‌آن خود داری و اجتناب از عجله و تحمل بارسنگین کارها. مقاومت و پرتوانی در برابر شداید مبارزه بادشواری‌ها، مخالفت‌ها و قیام‌ها. توأم باثبات و حوصله، مردانگی و فرار از عقب نشینی و ارتجاع.

آنانیکه در دعوت خویش احیاناً بطور عاجل به نتیجه یی‌دست نمی یابند، و شاهد پیروزی را به آغوش نمی کشند، از شکست ها و نقصان ها در سیر کوره راه دعوت هراسان نمیشوند، و در طریق نیل بهدف از خطرات باکی ندارند و پیوسته به نیروی مساعی خویش می‌افزایند و خطوط سازنده فکری شانرا مطلع تسلی‌بخش قرآنی (اصبروا و صابرو) ترسیم میکند.

سرانجام مقطع امید آفرین و امانت ان الله مع الصابرین چشمان منتظر شانرا که الگوئی مقاومت بوده است فروغ خارقهٔ می‌بخشد و در پرتو آن بمعراج هدف سمند گزین میشوند.

۲- ایثار: اصل دوومیکه در زمرهٔ شروط دعوت شامل است، ایثار میباشد ایثار به‌مفهوم خود گذری و فدا کاری، جانفشانی و پشتکار تاوهلهٔ مرگ و شهادت، انتخاب مسیر قربانی، و گذشتن از فراز همه بزرگی‌ها و امتیازات مادی و دنیوی است.

کلمهٔ داعی به‌کسانی اطلاق میشود که باوجود داشتن همه امکانات مطلوب معنوی و صفات خجسته و حسنهٔ باطنی و اعمال نکو و شایستهٔ اسلامی دارای خاصیت و ماهیت حمیدهٔ ایثارگری باشند.

زیرا قرآن کریم درهرجا که سخن از ایشان رفته به تأیید آنانی پرداخته است که در مقدمهٔ محراب قربانی و خودگذری سنگر همیشگی دارند، و از این آزمونگاه بخاطر اقتدار و سلطهٔ هدف شلیک می‌کنند. در جوامع امروزی کمتر آنانیرا سراغ کرده میتوانیم که در برابر نیازمندی های مادی، و خواسته های مبتذل غریزی و وجاهت سرتسلیم فرو نکرده باشند، زیرا ضرورت های طبیعی قهراً انسان ها را نا توکل به محضر طمع و احتیاج میکشاند و احتیاج مندی‌ها و استمطاع اسباب ذلت و تحقیر را فراهم می کند. آنجا است که انسان محکوم به زندان هوی و نفس بهیمی، به آستانه حقارت بار و ذلت آفرین طمع و تسلیم، پناه میبرد، و مشرکانه دست پای خواهشات را سجده مینماید و برطبق گواهی آیهٔ بینهٔ «الهه هواه» نفس خویش را بخدایی میپذیرد،

و عنان حاکمیت و تسخیر سرزمین وجود خویش را رضا کارانه بدست آن می سپارد و یا جو ناساعد و مختنق حاکم برجامعه و موجودیت شرایط ناسالم ایشانرا از دعوت الی الله و جهاد فی سبیل الله باز داشته، مرتجعانه در صدد گرفتن موقف و استحصال نام و نشان و قدرت میشوند، وبرعکس عناصر مؤمن برفرق همه نیاز مندی ها و حوایج پا گذاشته منفعت اجتماع و اسلام را بر خواست و ایجابات شخصی ترجیح میدهند، راه صعب العبور دعوت و جهاد را باهمه هست و بود بغرنجش با جبین‌گشاده میپذیرند، دراین راه باقبول قربانی، شهادت، فدای مال و جان به مقابله و مقاومت می پردازند ، از استقبال تلفات و دشواری‌ها، بروز حوادث و پیش آمد شرایط ناساعد متوحش و مضطرب نشده هماهنگ با تسریع دعوت از خم و پیچ حوادث و دشواری ها مردانه وارعبور مینمایند . و در جهت رشد و سلامتی دعوت و پخش و اشاعهٔ آرمان نهضت از جلال با هیچ طاغوتی دریغ نورزیده به پیش میروند تا شرایط مطمئن تر وآراسته تر ایجاد نمایند و میستیزند تا اقتضای زمانه را بکام دعوت خویش متغیر سازند.

۳- تقوی: شرط اساسی‌یی که مقتضای یک داعی اسلامی است و داعی را با پیراستگی های بندهگی بخدا آراسته میکند تقوی و پرهیزگاری است و حقیقت تقوی نام آن کیفیت نفس است که از خدا ترسی و احساس مسئوولیت ها بمیان می آید .

عناصر متقی و داعی کسانی هستند که قلوب شان مملوء از ترس خدا(ج) بوده و در برابر مسئوولیت های الهی با خضوع و خشوع منتظر تهیه جواب میباشند، آنها در اطاعت از اوامر و نواهی الهی مکلفیت داشته باضمیر بیدار به کشتن نفس به جدل میپردازند و تنها در ممنوعات صریح بلکه در امور مشتبه نیز از گرفتاری خود بخود و اتفاقی احساس تشویش و ناراحتی می کنند.

تزکیه و پاکیزهگی خاصه کسانی است که مسیر دعوت الی‌الله را انتخاب می‌کنند، و در این راه تجاوز از حدود خداوند راعوامل محکومیت ومرگ وزوال پنداشته بمجرد اصابت باچنین تخلفی فوراً سر تا پای وجود شان بلرزه در می‌آید و عطش‌زده دامن ندامت بکف میگیرند.

در دائره تقوی آنانی شمولیت میورزند که در محافظه و امانت داری حقوق الله و حقوق‌العباد خوگری جاودانه و ممارست خوی و عادت همیشگی داشته و در رعایت اصول اخلاق، و طرز تفکر عالم درهمه جنبه های زندگی اهتمام جدی به خرچ میدهند.

حقیقتی‌که شامل بخش‌های متعدد بندگی خدا ست، در جوانب مختلف امر بالمعروف و نهی عن المنکر تمثیل میشود ، وشامل ارگانهای دسته بندی‌شدهٔ اجزاء خوف از خدا(ج) اطاعت، عدالت، امانت داری، سپاس و شکران ، انجام فرایض ، سنن ، مستحبات وغیره ، تعاون و یاری ـ دستگیری مظلومین و مقابله بازورگویان، همنوائی باعناصر محروم و ستمکش، اعم از کودکان پدر مرده و بیوه زنان برهنه پای و انفاق با مساکین و فقراء است.

یعنی اسلام بصورت همه جانبه در عقیدهٔ عناصر داعی و متقی در جذبات و رجحانات برتری و فزونی او، در مذاق و ذوق طبیعت او و در تقسیم اوقات او ، در صرف نیروهای او ، در مسیر مساعی او ، در طرز زندگی و معیشت او ، در صرف عائدات او، و در همه ابعاد حیات دنیوی و اجتماعی او دخالت مستقیم دارد. بقای نهضت‌های اسلامی را نیز دواصل ضمانت میکند:

یکی نظم مستحکم و پلانگذاری پایه‌دار و دیگر تربیه عالی مفکوره وی و اخلاق که هر دو در بخش اخلاق و تیوری شامل است و منحیث صنوف مکتب تقوی معرفی و تصدیق شده اند.

٤- احسان : احسان که یکی از پایـه های متین و استوار اسلام است از صدر اسلام تاکنون در میان امت مسلم جریان داشته و منحیث قواعـد هماهنگ بافرایض و سنن تبارز کرده است، معنی واقعی این اصطلاح، نکوکاری و تحسین بوده در حقیقت علاقه مفرط قلبی ، محبت سرشار و عمیق ، وفاداری راستی ، فداکاری و جان نثاری درجهت الله ورسول و دین است که مسلمان را بمقامات و قله های مرتفع و شامخ فنا فی‌الاسلام رهبری می‌کنند . تطور اساسی احسان محبت و علاقـه است با پروردگار که ایشانرا در جهت کسب خوشنودی، خداوند(ج) تشویق و آماده میسازد.

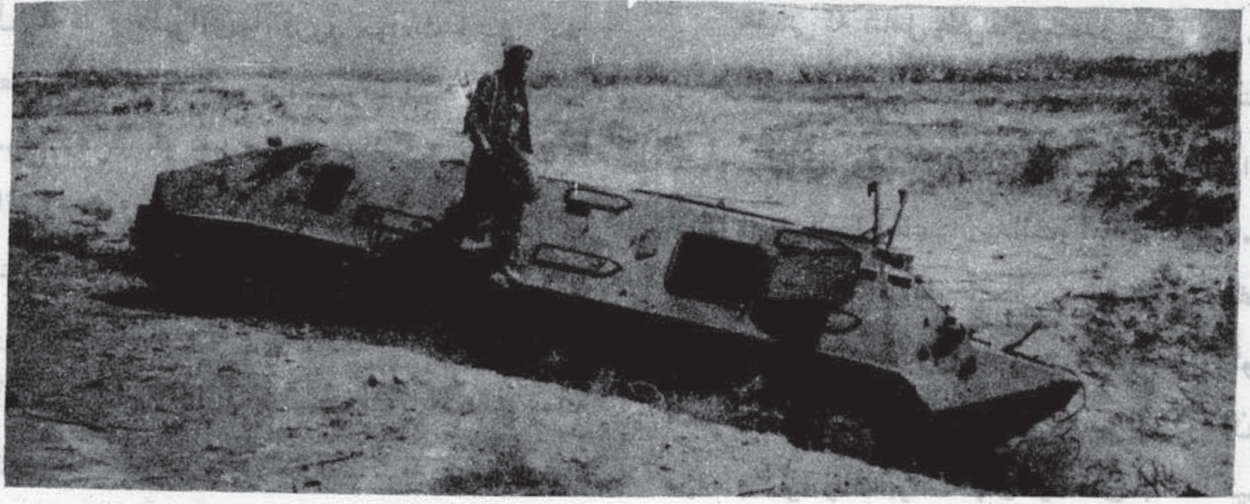

روزی پیامبر گرامی اسلام در انجمن صحابی نشسته بودند، اتفاقاً مردی پرصلابت و سفیـد جامـهٔ وارد مجلس شد، صحاب پیامبر(ص) را باسرگیجی کامل نظریات مختلفی‌پیدا شده از صورت وسیرت وپاکیزه‌گی‌این مرد اکثراً گمان می‌کردند که از جای نزدیکی آمده و مهمان آشنا است، و بعضی‌ها نسبت عدم تعارف فکر می‌کردند بیگانـه است ولی بهرصورت این مرد خوش سلیقه و مهذب به مجرد دخول در حلقهٔ مجلس همکنار باپیامبرگرامی اسلام می نشینند و سر صحبت را باصورت و سیمای آشنا میگشایند و در سلسله ارزیابی و پرسان و تعالیم خویش از حضرت محمد(ص). می پرسد که و مالاحسان، ! ؟ پیامبرگرامی میفرمایند : ان تعبـدو الله کانک تـراه فان لم تکن تراه فانـه یراک. و بعد این مرد میگوید که (صدقت) یعنی توراست مگفتی ، صحابی فکر میکردند که این مرد از نادانی بخاطرتفسیر و استحصال امور شرعی وارد مجلس شده است، چنانکه از فحوای استفسار این مرد هم چنین بر می آید که او خود نمی داند ولی زمانیکـه پیـامبر(ص) جواب میداد و او (صدقت) میگفت. باز صحابی فکر میکردند که او خود عالم‌است، وقتیکه دریچه صحبت بند میگردد و مرد سفید جامه از انجمن مرخص میشود، پیامبر(ص) بـه صحابی می گوید که این مرد جبرئیل امین است ، و بخاطر انجام رسالت دعوت و تعلیم به شما اینجا آمده بود بلی موضوعات و محتویات ارزیابی و پرسان آن مرد سایل و متجسس را مسایل مهم و وارزندهٔ اسلامی تشکیل میداد و پرسان ها و استفسارش ـ لحظـه به لحظه به اقتضای یکدیگر پیوسته در تلاش بود تا از جریانات و کوایف دین حق اهل انجمن را تعلیم کند ، او در سلسله اصرارش بـه پیامبر گرامی اسلام. از اسلام و ایمان می پرسد و احسان را نیز، در این بخش همأنگ با این دو اصل دیگر مطالعه می‌کند. راستی احسان در رعایت قوانین و دساتیر خدا(ج) مسأله عمده و پرارجی است، که یکجا با ایمان و اسلام در تغیر و تبدل حالت و مزاج و هوای انسانی تأثیر سازنده و مستقل دارد .

(ادامه دارد)

د انقلاب گرنگسی

اشک تابلوی زندهٔ و گویای میناتور عکس العمل منفی احساسات سرکوب شدهٔ انسان است که در هر قطرهٔ آن جهانی از یأس ، دنیای از حسرت و کهکشانی از آرزو های گمگشته بشر نهفته و مضمر میباشد . . . .

اشک اگر از یکسو بر دل غالب میاید و بر چشمان هجوم میآورد و از آشیانه انتظار فرو سقوط میکند ـ از سوی دیگر ، غلتیده ، غلتیده رنجهای بی پایان ابنای آدم را رو به تحلیل مینهد .

اشک از همه بیشتر توشهٔ زنده گی عبادی مسلمان است و رهگشای پرواز بال کشادهٔ دعای مؤمن بسوی پروردگارش ، چقدر بزرگ است قطره اشکیکه به خاطر رضای خدا ، احیای است مسلمه ، تزکیهٔ نفس، سیال ساختن مجاهدت و ریاضت و تصمیم قاطع در راه جهاد و نیل به اهداف برین ریخته شود . . .

این مقدمهٔ بی سر و پایی بود که خواستم خوانندهٔ ارجمند را قبل از زمزمهٔ شعر بلند بالای «تارشی» به هستی بزرگ اشک که در نهانخانه های ضمیر انسان نهفته است اگاه سازم ـ جهت تجسم واقعیت اشک ، شعر استاد تارشی را حتما بخوانید تا میدان بزرگ اشک را به یک نگاهی بپیمایید و جهانی از جهان اشک بررخ تان باز شود .

میدان اشک

گر چه از سرچشمه دلهای تنگ آید برون
لیک تا عرش‌خداوندی بود میدان اشک

می سزد گردیده گردد بحر بی پایان اشک
خانهٔ هستی شود ویرانه از طغیان اشک

صد سحر دارد به دامن اشک شبهای نیاز
بعد ازین شب تا سحر دست من و دامان اشک

اشک اگر نبود ندارد زندگی هرگز فروغ
می رسد پایان حیات شمع با پایان اشک

کاخ استعمار سرخ و قصر جاه و اختلاف
باد یا رب یک بیک ویرانه از طوفان اشک

هر که خواهد سرد سازد خون جو شان جهاد | غرقه اش کن یا رب اندر چشمهٔ جوشان اشک

همچو آن طفلی که جوید مادر مقتول خود | می دود بر چهرهٔ من طفل سرگردان اشک

بر گل زخم که افشانم چو شبنم اشک خویش | تا بهار درد روید زین همه باران اشک

سینهٔ ما چیست؟ یک آتش فشان داغ آه | دیدهٔ ما چیست؟ یک گوهر فشان کان اشک

داغ دل، سوز جگر، فریاد درد انگیز و درد | در بیابان غم اند این جمله از یاران اشک

گر چه از سرچشمهٔ دلهای تنگ آید برون | لیک تا عرش خداوندی بود میدان اشک

چون فتد بر چهرهٔ آغشته با خون یتیم | درد و غم را رنگ دیگر می دهد جریان اشک

چون بریزد بر سر قبر شهیدان وفا | جان برویاند ز خاک هر قطرهٔ غلطان اشک

عاقبت آید بکف انگشتر فتح و ظفر | زین همه یا قوت خون و گوهر تابان اشک

از سپاه خون به خاک افتد سپاه سرخ روس | باز گردد راه آزادی ز سر بازان اشک

درمیان خانهٔ آتش بروی فرش خون

ملت مظلوم افغان را نگر مهمان اشک

از الحاج عبدالاحد تارشی

وینمه

امان الله «نصرت»

له هند وکش نه تر خیبره شنې جنډې وینمه
دښتې ډاگونه د غلیم په وینو سرې وینمه
د قهرمان کونړ په غیرکې سره یوځونه وسول
په بریکوټ او په اسمارکې یې ټانکونه وسول
په سرو لمبوکې د دښمن خپې اولا سونه وسول
د خاور ولاندې یې جنگي عصرې وسلې وینمه
په قندهارکې پر غلیم داور باران جوړ شوی
هرات اوبلخ کې لوی قیامت په سورشیطان جوړشوی
له گران هیوادنه د روسانو قبرستان جوړ شوی
په میگ او جیټ باندې ئې بلې سرې لمبې وینمه
گوری پکتیا کې د دښمن د لاس وسلې پاتې شوی
د چالا سونه، ککرې او د چا خپې پاتې شوی
په هر قدم ترې دباروتو خزان پاتې شوی
خوست او ځدران کې یې د سرو قافلې وینمه

مسلم است ته پیغام

ای زما مسلم امته درته وایمه ء رازونه   لېږ د خدای (ج) لپاره واوره د درد من زړه فریادونه
ورته څیر شه درته وایم   د بې وزلو پیغاسونه

★ ★ ★

دا حدیث د مصطفی ﷺ دی   مسلم واړه یو بدن دیء
د لویدیز که د ختیز دی   که افغان که دختن دی
ستا وطن زما وطن دی   زما مرگ ستا ځنکدن دی

★ ★ ★

د نیکونو لار وه بیله   موږ په بله لار روان یو
چې دا هسې یو خوا شینی   چې دا هسې پریشان یو
خدایه څه کانې راوشوی   سر په خوشې بیابان یو

★ ★ ★

گیله نشته ده له چاله   هر څه کړی مو په ځان دی
چا د غرب لوری ته مخ کړ   څوک د روس په خواروان دی
هغه ټول دی تباه شوی   مخالف چې د قرآن دی

★ ★ ★

په فتنو کې ئې اخته کړو   تمدن کې ئې فساد دی
که د غرب پانگه والی ده   که د سره کمون الحاد دی
څوک د هغه څوک د دې دی   خلاص‌تری‌وایه‌کوم هیواددی؟

★ ★ ★

غوږ دولیسه لېږ ماته   ای زما مسلم امته
د تاریخ په پړاوو کې   د نړی شان او عزته
لوږ نشان دؤ گټلی   ستاره دوه او چته

★ ★ ★

ته د څکی خلیفه وې   هغه دور د یادیږی ؟!
اوس د نورو پرې زورې دې   پکې نور کاروانه کیږی
ستا په لویه سرداری کې   د باطل بیرغ رپیږی

★ ★ ★

خلافت دوایه څه شو ؟!   د «خالد» ورزن بابا اولاده !
د پردو ترزامه لاندې   ولې ښکلې «کریمیا» ده ؟
تالـه چانـه دې پـوښتلی   د «خیوا» ځکه د چا ده ؟!

★ ★ ★

د «تاشکند» مدرسی نشته   کوم دی. هغه جوماتونه ؟
د «طارق» میراث د څه کړ ؟   چا پرې وکړل چپاوونه ؟
د «موسی» وپارنې وسوی   چې پرې وشول برغلونه

★ ★ ★

خلافت شو درې وړې   «ترکیه» ذرې ذرې شوه
د « ایوب » د توری وپار ؤ   د غدار په لاس اسیرې شوه
آ پېراخـه ښکلې ځمکه   د «نفاق» په تورو پرې شوه

★ ★ ★

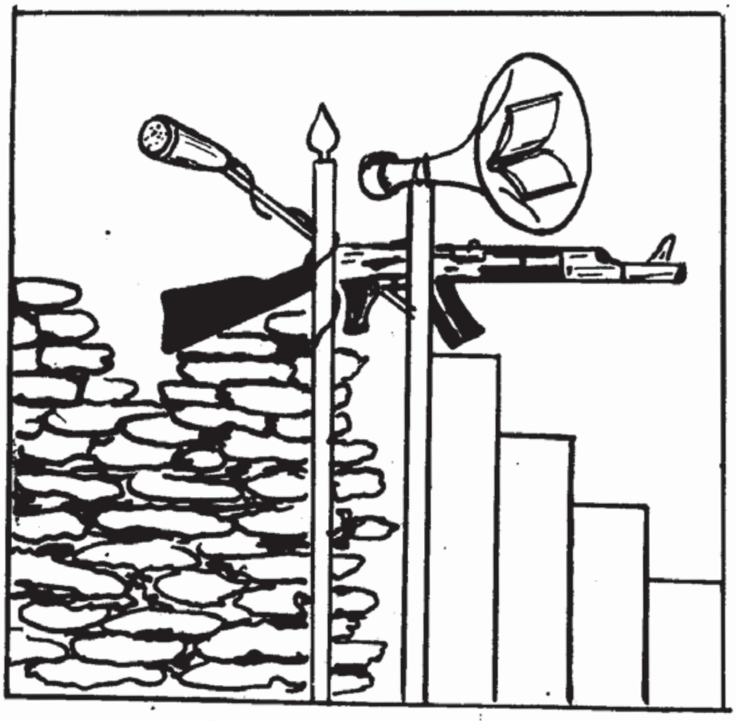

یهودیانو سر اوچت کړ   د «خیبر» فاتح ئې هیر دی
مسلمان له غمه ژاړی   د «عزت» دورئې تیر دی
خپل دردونه درته شمارم   له زړگی می غم چار پیر دی

★ ★ ★

«موناکو» شه درنه پاته   «وانکان» د په اور پوری
لا تر اوسه‌ئې بې خوده   د «عشرت» په میدان ښوری
دا د شرنگـه لوریږی   ورور د وژنې ورته گوری

★ ★ ★

دغه چادر بانـدی کړی   د مرگ پشان افسون دی
نـه د توره ښوانې شته   نه غیرت ستا د پرون دی
غوره کړی دی بې شکه   یو غلام شانې ژوندون دی

★ ★ ★

په اوروکی لو لپه شو   آسمانی ښکلی قرآن مو
را نسکور شولو په ځمکه   و یاړ او فخر د جهان مو
له کمون نه په ژړا دی   لر او ښځې ماشومان مو

★ ★ ★

ستا د سر دعوه ئې وکړه   پرونی ذلیل غلام ستا
د پردو تیری روان دی   د اسلام په ننگ او نام ستا
د ستم سیلیء چلیږی   په خواره ټبر او قام ستا

★ ★ ★

ستا آبرو چې پایمالیږی   راته وایه ناست په څه ئې ؟
ته د غم په خوب ویده‌یی   ته ویده یې . ته ویده یې
چې په ملک د څه تیریږی . ته له حاله خبر نه یې

★ ★ ★

«اندلس»ئې درنه خپل کړ   په تگړ هرگړ پردیو
د کومک چیغې ئې وکړې   آ سرتیرو سر لنگیالو
نه ویده وی خبر نه شوی   د خپل ورور له اسویلو

★ ★ ★

د علوموخزانه چی هغه ښکلی «بخارا» وه
د پوهنی ـــ پلوشوئی رونه کړی چی «آسیا» وه
د قطبی خرس له ستمه دوی ژړل او ستا خنداوه

* * *

« فلسطین » شودرنه پاته یهودیان پکی اوسیږی
څڅکه تنګه شوه پری توله تیت پرک دی نه تولیږی
« ایتوپیا » شوه لوتی لوتی لوړی تندی پری تیریږی

* * *

ستا بدن توټه توټه شو له «یمن تر البانیا نه»
ته د غم په خوب ویده یې خبر له یې له جهانه
چه څه وشول ؟ او څه کیږی؟ سرداری دی شوله ورانه

* * *

ته د مرګ په خوب ویده ئی هلته څه حال د «لبنان» دی
د کفارو لهٔ ستم نه په ویر ډوب «افغانستان» دی
که خدای (ج) مکړه بری‌یوسی سبا تا ته در روان دی

* * *

لږ خو پام وکړه دی لور ته راشه وګوره څه حال دی
بوری وراری راته ژاړی د بی وزلو غالمغال دی
د سرو وینو په جهو کی دا زمونږه اوم کال دی

* * *

قتل عام دی پیل شوی د مظلومو ـــ افغانانو
د سرو وینو رود روان دی د بی وزلو ـــ انسانانو
نن بیا موږ سبا پرتاسو د نړیء ـــ مسلمانانو

* * *

لږ مو غوږو نیسی دلته ترانه واوری غمجنه
په داګونو کی خواره مو مظلومان دی بی وطنه
ګرنګونو کی پراته مو شهیدان دی بی کفنه

* * *

د بهار خبری نشته دلته سر او کال خزان دی
هغه ښکلی باغ او بڼ مو د ظالم په بمو وران دی
بس وژل ترل ورانی ده اعدامونه دی زندان دی

* * *

په وطن کی مو جوړ شوی د قطبی بیرو غوبل دی
مدرسی مو شوی ویجاړی جماتونو مو اوربل دی
خزانی مو شولی لوټی چی راغلی ورته غل دی

* * *

دلته پروت مظلوم ملت دی د بمونو پری در زاده
کونډی بوری یتیمان دی بس ژړا او واویلا ده
چی ته ناست ئی ورته غلیء دا په کوم کتاب روا ده ؟

* * *

د ملت ساتنه فرض ده اسلام واړه یو ملت دی
د ورورۍ لاسوله راکړی چی په دی کی مو عزت دی
زموږ بری ستاسو بری دی زموږ عظمت ستاسی‌عظمت دی

* * *

راځی ټول سره یو لاس شو ټول یو موټی او یوصف شو
د دښمن قوت کړو ختم ورته واړه یو طرف شو
ځان ځانی مو نوری بس دی ځی روان په یوه هدف شو

* * *

را ژوندی کړو په نړی کی هغه تیر برم او شان بیا
بشریت ته نجات ورکړو کړو چپه داړه ماران بیا
را ژندی کړو په میړانه د «عمر رض» هغه دوران بیا

* * *

نړیء بیرته کړو را خپله د ظالم بی دین له واکه
بیا بوتان د عصر مات کړو توله خاوره کړو تری پاکه
د تیری لاسونه پری کړو له دی «تور» او «سور»ښکیلاکه

* * *

چی هم موږ شوتل سوکاله هم به خدای(ج) را له رضا وی
«سوله» «امن» به وی دلته نه به «جنګ» نه به «دعوا»وی
د ستم تیاری به نوری د اسلام په نور رڼاوی

* * *

بیا به هلته خوشحالی وی
ای زما مسلم امته

د تاریخ ، په پراوو کی د نړیـ شان او عـــزته
ای خوره وره تبره پرونـیـه لوی قوته

* * *

« شفیقی »

گریستم

شبها بـه یـاد نـام عـزیزان گریستم
با ناله های زار و پریشان گریستم

شبها گذشت و قصهٔ شبها چه سان گذشت ؟!   در حسرت شبینـه چـو بـاران گـریستم
عمریست کـه آیینـهٔ آ مـال دل من -   انـدوده غـم اخـتری ، نـالان گـریـستم
یـا رب زغم و سوگ و عـزا داری یـاران   نـاسـوده دمی خـون بـهاران گـریـستم
هر مرد مک دیدهٔ من دیدهٔ جهانی . . . .   بـا یـاد و بـود کابـهٔ حـرمـان گریستم -
پیغـام شفق پیک دل انگیز زنـدگی است   من بـا پیام داشته ، دوچندان گریستم :
زیرا : حکایتی ز لب خون چکان او   هم قصهٔ من ، غصهٔ من ، (جان) گریستم
رفتـند زمـا خیل عـزیزان راستین   در مرثیـهٔ خـون شـهیدان گـریستم
خون میچکد سپهر ، کـویر است در سکوت   بـر این همـه بیـدادی دوران گریستم
نـایـد صـدای یـکدلی زین دهر نـا بکار   از جـور و جفا هـای مسلمان (!) گریستم
زین خـانهٔ پر خـون و فسون زمانه هـا -   مـاتمـکـدهٔ دیـده بـه دا مـان گـریـستم
اسلامیـان خمـوش ز فریـاد دل من   از اجنبی چـه گلـه ؟ زخفگان گریستم
ای رهگـذر بیـاودمی حـال مابین !   کـز آه یتـیم و غـم هجـران گریـستم
صد بـارو هزار با روبسی چند هزار بار   بر کلبه هـای سوخته و ویران گـریستم
چند صد هـزار پـاسـدار صلـح وامنیت   - در خون غنوده ، رشک گلستان گـریستم
از سازمان صلـح (!)چه امید هموطن :   (بـرخیـل کسـان حملـهٔ گـرگان) ، گـریستم
فـرمـودهٔ اقبـال : (کـفن د زد کان چنـد)   ای وای ز نـا دـردهٔ دز دان گـریـستم
امید منی نسل جـوان جـاهـد مؤمن   بـر بیخبری هـای تـو یـکسان گریستم
پیروزی مـا در رقـم وحـدت شما است   از تـفرقـهٔ جمـع مسلمـان گـریستم
یـا رب دعـای مـاپـذیر کار مـا بساز   از صبح تـا به شـام غریبـان گریستم

فروغگر دو شنبه ۲۳ ذی حجة الحرام ۱۴۰۵
اشرفیه کالونی پشاور . . .

محمد نسیم (نعیم زی)

دا هغه غیور ؤلس دی

دا هغه غیور ؤلس دی چی جهان ئی لړزولی
د ایمان په قوی ځواک ئی د وارسا پکت پرزولی

دا هغه غیور ؤلس دی هر مؤمن پری افتخار کړی
د جهان واړه ملکونه ئی په توره ټول اقرار کړی
چی سلام ورتـه تر او سه پلویان د استعمار کړی

د هر عصر په تاریخ کی ئی ځلاند نوم دی ګټلی
د ایمان په قوی ځواک ئی د وارسا پکت پرزولی

د تاریخ پاڼی و ګوری اسکنـدر ورتـه اتیار ږدی
په شیرپورکی مکناټن د اکبر خان په لاس ګوزارخوری
براېډن تنها یوازی سخت ټپی تر ننګر هار ځی

دا یوځل نـه پـه ځوځله ئی دښمن دی شرمولی
د ایمان په قوی ځواک ئی د وارسا پکت پرزولی

دا هغه بت شکنان دی چی په هندکی ئی حق خپور کړ
کندهارکی میر ویس خان ګورګین ته جوړ محفل دګور کړ
یا میوندکی ایوب خان پـه فرنګیانو بل سور اور کړ

د نړی لوی شکیلاک ګرئی په سرو، وینولمبولی
د ایمان په قوی ځواک ئی د وارسا پکت پرزولی

دا دښمن د اسارت دی، دا سر مشق د آزادی دی
دا ملا تړ د محرومانو ، کلک په ضد د غلامی دی
تل خپلوا که اوسیدلی ، فکر خیال ئی اسلامی دی

دی ؤلس له هرچا وړاندی د طاغوت کور نړولی
د ایمان په قوی ځواک ئی د وارسا پکت پرزولی

نن هم دا غیوږ ؤلس دی چی د روس سره په جنګ دی
هر ډګرئی د خلقی ، پرچم ، دهری په وینو رنګ دی
اوس جهان ټول پری خبر دی چی دهری لشکر په تنګ دی

ګوره هر ځای کی (نسیمه) شین بیرغ ئی رپولی
د ایمان په قوی ځواک ئی د وارسا پکت پرزولی

محمد زبیر «شفیق»

زوی می خیر دی چی شهید شو همدائی غوبنتل‌خدای (ج) ورکړل ، خو چی دورس تانګونه روغ پاتی نه شی . .

ترخه مسکا

لنډ داستان

خوب می لیده ، ښه می په یاد نه دی چی څه ډول ؤ ، خو ډیر پکی ژاکراروم ، په دی کی یو درونډ غږ راویښن کړم ، په خپله بستره کی لک کیناستم ، سترګی می ومښلی اوچی ومی غږولی دسپوږمی روښانه شغلوله دریځی نه دکوټی غولی څه ناڅه روښانه کړی ؤ ېڅه شپه وه ساات ته می وکتل تیک دولس بجی وی .

په دی کی یی د ملک صابر په « لا اله الا الله محمد رسول الله » کلمی ویلو هغه ته ور پام شو چی په خوب وړی لهجه‌یی کرار کرار ویله ، بیایی ماته وکتل او ویی‌ویل:

... غږدی واورید ؟!

ما ورته وویل : هو وامی ورید خو . . .

څو ما خبره کوله ده بیا راته وویل :

څه فکرکوی چی د څه شی ؤ ؟!

ما ورته وویل .

والله زه نه پوهیږم چی د څه شی غږ ؤ ستا په خیال څه ډول درځی ؟

ملک صیب را ته وویل :

زه هم نه پوهیږم ویده وم د غږ سره سم وویریدم او راویښ شوم ، کله می چی سرله برستنی را پورته کړ تا ته می پام شو چی په خپل ځای کی ناست وی ...

بیایی زیاته کړه :

ته هم ګومان کوم چی په همدغه غږ راویښ شوی ؟

ما ورته ویل : هو ! ملک صیب زما هم نا کراره خوب په دغه درز کی په ویښه بدل شو .

ملک صابر له ځایه پاځید ښه وغځید ورو ورو د کوټی د دروازی په لوری روان شو او وی ویل :

ته ودریږه زور وره یوزل خو د بام سرته وخیژم چی څه خبره ده؟

سبابه موږ دلته ناست وو دکوږ کوه «د کفر قوا» په تر موږ بره تللی وی .

ما ورته وویل : هو ملک صیب، ښه وایی غږ بی څه نه نه ؤ ، که څه هم پیره داران شته که څه ضروری خبره وی احوال را کوی خو بیا هم احتیاط ښه دی . . . هغه می خبری تولی نه وی اوریدلی چی له کوټی ووت .

ښه د رنګ وروسته هغه بیرته کوټی ته راغی او را تەوی ویل :

خدای (ج) دی خیر پیښوی ، څه خو می تر نظر را نه غلل خود نری شال په‌کرار شرهار کی می یوه د ژړا غوندی انګازه تر غوږو کیده نه پوهیږم څه به ؤ ؟!

بیایی د تیلو څراغ را واخست بل یی کړ او وی ویل :

خوب خو مو هسی کنه‌کړ شو لږ په رڼا کی خوکینو ،

ما ورته وویل : هو تر یوه ساته باید د مرکز د احوال په انتظار کې وو ، که څه خبره وي خامخا به قوماندان صیب څوک راولیږي .

ملک صیب زما په خبره د تائید سرو خو ځاوه یوه شیبه دواړه چوپ شوو ، د چرچری یو رنگ غږ د شپې سکوت ما تاوه او په غوږو کې ئې عجیبه شانې انگازه کوله ...

ملک صیب مخ را واړاوه را ته وي ویل :

هو رښتیا که د چای مای زړه ته کیږي څه تکلیف خو نشته په تناره کې گرمي او به شته ، ما ورته وویل :

نه ، اوس د چای وخت نه دی او نه مې شوق ته کیږي ، یوځل مې د تیرې ورځې د غونډې خبرې او پیښې سترگو ته ودریدې یوه شیبه فکر یو ورم ، بې اختیاره مې ترخولې ووتل : خدای (ج) د خیر ورپیښوی .

ملک صیب په وارخطا لهجه وویل :

آمین د خدای (ج) خیر ورپیښوی مگر چا ته ؟

څه خبره ده ؟! ماته هم ووایه !

ما ورته وویل : ملک صیب ! ولی پرون د پام نه ؤ حمایت الله او جمیل ماما قوماندان صیب ته ویل چې د شپې خامخا موږ پرسرک مینونه ږدو ؟

زما د دې خبرو سره د ملک صابر خوله وازه پاتې شوه سترگې ئې رډې را ته ونیولې تا به ویل چې سابې وختله ورو ورو ئې په سترگو کې اوښکې ډنډې شوې او دچراغ په کمزورې رڼا کې به وځلیدلې ، سوړ او سیلی یې وکیښو بیایې سترگې ښکته واچولې په داسې حال کې چې د خپلو پښو په گوتوئی وارخطالوبې کولې وویل :

هو ! والله خدای (ج) د خیر ورپیښوی ، حمایت الله دوی په دغه کار کې نابلده هم وو ، خامخا داد مین د چاودلو غږؤ خدای(ج) دې خیر ورپیښوی. . . خدای (ج) دې په یوه هم د گل وارنه کوی...

هغه دم په دم دعاگانې کولې او ما به آمین ورسره غبرگول .

که به مو په یوه او بل احتمال اندیښنې کولې چې که دا کار شوی وای حتماً به اوس احوال راته ... خو زړونه مو نه صبریدل ، شپه وه ، د پیښې حال مو هم نه شوای معلومولای حیران پاتې وو .

په هر صورت شپه تیره شوه ، د سهار له لمانځه او چای خوړلو وروسته زه او ملک صیب د مرکز په لوری روان شو ، له کلی نه لا ډیرنه وولړی شوی چې په پوری لاره مو دوه تنه مجاهدین ولیدل چې په بیړه د کلی پرخوا روان دي ، ملک صیب ، غږ وربانلدی وکړ چې چیرته روان یاستي خیرت خو به وي ؟!

د هغوی چې پرموږ سترگې ونښتې سمدستي ئې بې لارې په پتیو کې راوگرځاستل چې را ننه شول ما په بیړه بیړه ترې وپوښتل : له کومه ځایه وي ؟! خیر خو به وي ؟!

بې له درنگه ئې وویل: له مرکزه راغلو ، حمایت الله شهید شوی دی...

ملک صیب ئې خبره ورپرې کړه او وې ویل :

تازه گل ماما او جمیل ماما څنگه دی ؟

یوه تن وویل : هغه هم ژوبل دی خو دومره نه ، ژوندی دی ، موږ خولیدلی هم نه دی ډاکټر صیب ورغلی ؤ ... دوی هم بیرته د مرکز په لوری راسره روان شول، ما مجاهدینو ته مخ ورواړاوه و مې ویل :

په کیسه څنگه وه ؟

یوه را ته وویل : «خدای (ج) خبر دی موږ نه وو ورسره خو د شپې یو غټ غږ پورته شو سهار له مرکز نه قوماندان صیب احوال رالیږلی ؤ چې مرکز ته راشی موږ چې «هلته» ورغلو قوماندان صیب را ته وویل چې په منلو به . . . او ملک صیب راولی حمایت الله شهید شویدی ، او موږ هم سمدستي په تاسې پسې راغلو .

په همدغه غم او ویر کې وو چې مرکز ته ورسیدو،گڼ شمیر مجاهدین او د سیمې خلک را غونډ ووا دهر چا په تندي کې د غم څپو غوتې

ژهلی ، د ځنو ځنو باړخوګانې او سترګی له ژړانه لانده ښکاریدل ، په ګنه ګونه کی د جوماتت خوا ته ولاړو، د جومات په مخه کی یوکټ ایښی ؤ سره روجایی ورباندی غوړیدلی وه ... زه او ملک صابر ورغلو روجایی موپورته کړه ، په یوه ډیری ه لوکو او وینو لړلیو غوښومو سترګی ولګیدی ...

هو ! حمایت الله د خدای (ج) د دښمنانو د مقابلی لپاره مینو نه اینبودل ، هغه د اسلام د حریم ساتنه کواله ، هغه د دښمن د جاسوسانو له نظره پټ په توره شپه کی د هغوی د ټانګونو پرلارو کی مینونه اینبودل ...

حمایت‌الله د شپی تر دولسو بجو پوری څلور مینو نه کیښودل نورئی د بالټیو او لینونو سره پرشاوړل چی په بل ځای کی ئی کیږدی ...خویو درز شو او ورسره سم د حمایت الله د بدن هډوکی او غوښی یوی او بلی خوا ته سره تیت شول . . .

جمیل ماما او تازه ګل ماما هم لرڅه ژوبل شول، خو د حمایت الله ښکلی بدن داسی ټوټه ټوټه شو چی اټکل یی نه کیده، یوازی نیم سراو مخ او نیمه پښه‌ئی ترپنډی کوزه لږ څه روغ پاتی وو ... او دهغه بدن اوس زموږ په مخکی د غوښو او هډوکو د ډیری په څیر پرکټ پروت ؤ .

د نهولسو بجو په شاوخوا کی د حمایت الله جنازه د هغه‌د کلی اورمړو» په لوری پورته شنوه ، له ټولو سره دا غم بل ملګری شو چی خدایه ! یو څو داسی ګران مجاهد رانه ولاړه بل‌به‌ئی اوس د مور څه حال وی ؟ څه به کوی ؟ ښایی ډیری بدی ورځی وکړی ...

چی‌کلی ته ورلنډیدو هر چا ځان له جنازی‌شاته یوست چی دحمایت‌الله د غمځپلی مور فریادوانه وری ، ما له ناکامه زړه را غوندڅ کړی.ؤ له ځان سره می ویل چی : که هرڅو رابانـدی سخته تمامیږی هم بایـد د حمایت الله مور ته د زړه تسلی ورکړم ... نورو مجاهدینو ته می‌هم ویل چی ځان ویستل په دردنه خوری ، راځی د صبر تلقین ورتـه وکـړو ، تسلی ورکـړو ... جنـازه د لـویی بـدرګـی تـرمخ روانــه وه اوکلی ته نـږدی کیدو د اور مړو د کلی په مخه کی ډیرماشومان ، تورسری او سپین‌ږیری ښکاریدل ... که چی موږ وررسیدو یوه تن‌یوی بوډی سپین سری ته وویل :

موری صبر وکړه ، د خدای(ج) امر دړباندی شویدی ، په بی‌صبری او ژړا هیڅ هم نه شی‌کولی، بیا هر یوه په وار وار همداسی ورته‌وویل: زه پوه شوم چی دا د حمایت الله مور ده نومی په خپل وار همداسی ورته وویل چی صبروکړه‌خدای(ج) بهٔی په دنیا او آخرت بدله‌درکړی سپین سری بوډی چی رښتیا هم د حمایت الله مور وه زموږ د اټکل پرخلاف په ډیر ډاډه زړه او آرامه لهجه وویل :

د خدای (ج) امر می په سترګو منلی ، د رب په قضا زما رضا ده ، زه می د زوی شهادت نه خرا پوم، خو یواری‌یی راوښیی !

له ناکامه کټ په ځمکه کیښود شو او سپین سری مورد خپل زوی په ګډو وډوهډوکواوټکو سروغوښو سترګی خښی کړی ...

په وچو سترګوئی څو سلګی‌وکړی او وی ویل :

زویه ! ترټوټی ټوټی وجود دی قربان شم ، په ځوانـه ځوانی را نه ولاړی ، شهادت دی مبارک شـه ، خدای (ج) دی جنت‌فردوس‌درکړی.

هغه ... هو ! سپین سری مور د زوی د بدن پرټوټو دژړا پرځای دعا ګانی‌کولی... سریی پورتـه کړ او ترخه مسکائی په خوله راغله ، موږ ته‌یی وکتل بیایی وویل : زوی می خیردی چی شهید شوهمدائی‌غوښتل خدای(ج) ورکړل ، خو چی دورس ټانګونه روغ پاتی نه شی ... «پای»

* * *

د افتخار احمد لیکنه
د رحمانی ژباړه

د اخوان المسلمون نړیوال تحریک

پس منظر :

د مصر د خپلواکۍ په جګړه کې چې په ۱۸۸۲ میلادي کال د بریتانوي استعماري لښکرو او مصري قواوو ترمنځ ونښته ، د «احمد اعرابي پاشا» ترقوماندې لاندې مصري پوځ د «الکبیر» نومي کوتل په سیمه کې سخته ماتې وخوړه . دغه ماتې د یوه لوی ملي ماتم حیثیت درلود ، ځکه چې د هغې په نتیجه کې مصري ملت تر ډیري مودې پورې د سکوت په حال کې پروت و ان تردې چې د مصر خلکو د تنظیمونو او تحریکونو له نامه نه هم کرکه کوله . حقیقت دادی چې د احمد اعرابي پاشا ماتې نه یوازې دا چې په مصریانو کې د خپلواکۍ د اظهار فکر مړ کړ بلکې تر ډیره حده پورې یې د جهاد روحیه هم مړه کړیوه، له ماتې نه یو کال وروسته بریتانوي ځواکونو مصر ترپوره قبضې لاندې کړ ، پداسې حال کې چې څوکاله مخکې غتو قدرتونو په لندن کې پریکړه کړیوه چې مصر دې د پادشاه ترتش په نامه واک لاندې یو خپلواک او خود مختار هیواد وی ، بریتانیا هم دغه خبر په خاص ډول تسلیم کړیوه چې د لندن معاهدې ته به په درنه سترګه ګوری او د مصر د سالمیت او پایښت لپاره به هیڅ ډول خطر نه پیدا کوی . په همدې اساس د بریتانیا په واسطه د مصر اشغال له بین المللی اخلاق او حقوق اصولونه ښکاره تیری و ، خو پوښتنه داده چې آیا بریتانیا ګوا له دې هم کومو بین المللی اصولو ته غاړه ایښې وه؟! د نړی د ملتونو پیښې لیک ثابته کړې او پدې شاهد دی چې بریتانیا یوازینی هیواد دی چې د اتلسمې او نولسمې پیړی په اوږدو کې یې له هر چا زیات نړیوال قوانین مات کړیدی . د بریتانیا بل تیری داو چې د احمد اعرابي پاشا له ماتې وروسته کله چې د فرانسې صدر اعظم «ډوکلر» د انګلیس د بهرنیو چارو وزارت له سکرتر (ګرینول) نه د مصر په باره کې د بریتانیا د راتلونکو پلانونو پوښتنه وکړه ، نو ګرینول په ځواب کې وویل چې د مصر اشغال موقتي شکل لری او ترهغه پوری به دوام وکړی ترڅو د مصرداخلی حالات عادي شوی نه وی[۱]. له بلې خوا د بریتانیا صدر اعظم ګلیډسټون په پارلمان کې خپلو مخالفینو ته په خطاب کې داسې وویل : «پرمصر باندې به موږ کله هم داسې قبضه ونه کړو ، ترهغه چې د ملک حالات ښه شی او د خدیو اقتدار خپل حال ته راشی نو موږ به خپل پوځونه بیرته راوغواړو»[۲].

ګلادستون د پارلمان په وړاندې د خپل ځان پاکول اصلاً یو فریب او دوکه وه ، د بریتانیا د هغو وخت تګ لاره «لارډ ډفرن»[۳] په خپلوټکو کې داسې بیانوی :

«مریانو ته د فولادي لاسونو ضرورت دی نه چې

دستوری حکومت»(۴) په ۱۸۸٤م کال کې د فرانسې د صدراعظم دوکلر د غوښتنې په اساس بریتانیا وعده وکړه چې په ۱۸۸۸م کال به خپلې لښکرې له مصر نه وباسي ، خو پردې وعده که هم وفا ونه شوه . آن تردې چې په ۱۹۰٤ع کال فرانسه هم چوپ شوه ، او دواړو هیوادونو د یوې معاهدې په ترڅ کې پریکړه وکړه چې بریتانیا به پرمراکش باندې د فرانسې قبضه تسلیموي او فرانسه به پرمصرباندې د بریتانیا اشغال(۵) .

د مصر له اشغال نه ۳۰ کاله تیر شوي وو چې نړۍ په یوه لویه جګړه کې ونښته ، د دې جګړې زیان مسلمانانو ته ورسید ؛ د مسلمانانو د اتحاد نښان ټوټې ټوټې شو، خلافت رنګ شو، سلطان عبدالحمید د خپلو او پردو پواسطه رسوا او ذلیل شو . له جګړې وروسته د بریتانیا صدر اعظم «لاید جارج» اعلان وکړ چې «مصر د بریتانیا ترحمایه لاندې هیواد دی .

د دې سره یوځای جامعه ملل هم د مصریانو پرغلامۍ باندې د تصدیق مهرولګاوه ، ګواکې د بریتانیا دغه غیرقانوني اقدام د نړیوالې مؤسسې په واسطه رسمیت پیدا کړ . بریتانیا په نړیواله سطحه له خپل حیثیت ټینګولو وروسته ، د مصر داخلي وضعې ته متوجه شو او رشدي پاشا یې د صدر اعظم په حیث وټاکه ، دا داسې وخت وچې په مصریانو کې ملي او وطني احساسات یوځل بیا را ژوندي شوي و ، او په سینوکې یې د خپلواکۍ هیلو ټوپونه وهل. دې ټولو ثابتوله چې مصریان او مصري ملت د غلامۍ کړې نورې نشي زغملای . د سیاسي علوموپوه سهني نیلتن په ۱۹۱۳ کال کې په خپل (مصري د تلو راتلو په حال) نومې کتاب کې لیکلي چې - «موږ په مصرکې په هر چا نه یوګران ، امکان لري چې ځینې له موږ نه ویریږي او بې شکه چې زیات یې زموږ درناوی کوي ، خو زما یقین دی چې ډیرلږ خلک موږ غواړي»(۶).

«الحزب الوطنی» په مصر کې یوازینی ګوند وچې د خپلو رهبرانو لکه مصطفی کامل پاشا (۱۸۷٤-۱۹۰۸) او محمد فرید بک یې تر مشرتا به لاندې د خپل وطن د خپلواکۍ لپاره جنګیده ، د دې ګوند شعارو : مصر د مصریانو دی . مصطفی کامل پاشا په خپل وخت کې تر آخرینې حد پورې هڅه او هاند کاوه او د مصریانو د ملي احساساتو په ژوندي کولو کې یې هیڅ کمی ونه کړ ، هغه به ویل :- که چیرې ټوله مصریان د مصرې تمدن اساس کینږدي نو په راتلونکې کې به دغه تمدن رامنځ ته نشي ، ترڅو چې بزګران ، تجاران ، استادان ، شاګردان په لنډ ډول هر مصري تبعه په دې ونه پوهیږي چې انسان د فطري او غیر محسوسو حقوقو درلودونکی دی او د یوې آلې په شان د استعمالولو لپاره نه دی پیدا شوی بلکې دغه باید یو عزتمن او عاقلانه ژوند وکړي .... : د وطن مینه ډیر عالي فکر دی چې د هغې پواسطه روح تقویه کیږي..... کوم قوم چې خپلواک نه وي داسې حیثیت لري چې اصل موجود نه دی . د وطن مینه ده چې د ملتونو په رګونو کې د غیرت مینه زغلوي او د وطن مینه ده چې هر ذی روح ته ژوند وربښي»(۷).

د مصطفی کامل پاشا ځوانمرګی او د محمد فرید بک بې د بې تدبیریو په وجه الحزب الوطنی ډیرژر د مصر له سیاسي ډګر نه ووت . له دې وروسته د آزادۍ ډیوه چې مصطفی کامل پاشا بله کړیوه یوځل بیا د محمد عبده د شاګرد سعد زاغلول(۸) پواسطه بله کړی شوه او د مصرخپلواکۍ غوښتونکي یې د «وفد» تر بیرغ لاندې را ټول کړل ، د وفد ګوند د خلکو په زړونو کې ډیر ژر ځای ونیو . د دغه ګوند ځینې مشران لکه سعد زاغلول ، علي شاربي

پاشا ، عبدالعزیز فاطمی د مصر د آزادی غوښتلو
په خاطر د بریتانیا د لوی کمشنر سره خبری اتری
وکړی خو د خپلواکی دغه غوښتنه رد شوه ، ! وفد
گوند هم په ټول هیواد کی لویې مظاهړی پیل کړی،
حکومت سعد زاغلول او د هغه ملگری ونیول او په
مالتا کی نظر بند شول . ملت هم د خپلو رهبرانو
د نظربندی په وجه د ملک په گوټ گوټ کی بغاوتونه
شروع کړ، په ځای ځای کی لاری بندی کړی شوی ،
اورگاډی په رڼا ورځ لوټ شول ، انگریزی افسران
ووژل شول، یوازی په قاهره کی په سلگونو حکومتی

که څه هم سیاسی ډگر نشنلستانو په لاس کی نیولی
وو ، خو هغه اخلاقی او فکری روزنه چی د خپلواکی
گټلو لپاره د ملت لپاره ضرور وه ، وفد په هغی کی
بیخی ناکام و ، او د مصرمات په عام ډول د فکری
سکوت سره لاس او گریبان و ، د الازهر علماوو هم
د دی جمود په له منځه وړلو کی هیڅ ونه کړل ،
په دی ډگر کی که چیری د سید جمال الدین افغانی
خدمتونه یاد نه کړو نو د هغه په حق کی به مو
ظلم کړی وی . سید جمال الدین لومړنی مفکرو -
چی په همدغه جنجالی اوگډوډ حالت کی یی د اسلامی

د افغانستان د اسکیرلو مسلمانانو له زرگونو کورونو څخه د
یوه کور نمونه چی د کمونیزم سیلی پری لگیدلی ده .

مانیو ته اوروا چول شو او یا لوټ کړی شول لنډه
دا چی په ټول ملک کی بی امنی او بی نظمی خوره
شوه ، قانون او مقررات نه وو ، آن تردی چی
د بریتانیا پارلمان هم پردی مسئله باندی د بحث
په ترڅ کی اعتراف وکړ چی « ټول مصر بغاوت
کړی»(٩). پوځ په ډیر مشکل سره حالات په کنترول
کی راوستل. دا هغه وخت وچی انگریزانو د لومړی
ځل لپاره د ملیت او وطنیت په نامه را پاڅیدلی
سیاسی تحریک زور اندازه کړ . په ډیر افسوس سره
باید یاد کړو چی له لومړی نړیوال جگړی وروسته

نړی د یووالی چیغه پورته او د اسلامی خلافت
د ژوندی کیدو شعارونه ورکړل ، ولی له مصر نه
د هغه دایستلو په وجه دغه شعارونه او ناري چوپي
شوی . که څه هم د هغه شاگردانو محمد عبده او
رشید رضا په گډه سره هڅه وکړه چی د هغه ځای
ډک کړی ، خو ناکام شول .

حقیقت دا دی چی مصری ملت په هغه وخت کی
په ذهنی او فکری لحاظ شنډ شوی وه بی حیایی او
فحشا د ثقافت او فرهنگ په جامه کی په زیاته پیمانه
خپریدل ، قمار ، شراب ، وژل او لوټل ورځی

کارونه گرزیدلی و ـ له یوی خوا انگریزانو او یهودیانو د خپلو گډو پلانو له مخی یو شمیرځوانان په مصری جامه کی روزلی وو ترڅو په ملتکی اخلاق تباهی راولی . همداسی هم شول . له بل پلوه دترکی په لار الحاد او زندقه د نشنلزم په جامه کی مصرته را داخل شول . د مصر دینی او اخلاق نوامیسو د زړو نکلونو رنگ غوره کړ او ورو ورو له منځه وړل کیدل . یا په بل عبارت د دی سیاسی مریتوب په دوران کی له مصر نه د اخلاقوجنازه بار شوه .

په داسی یو وحشتناک او غم انگیز حالت کی یوه داسی تحریک ته ضرورت وو چی پههغه کی داصلاح تولی خرا وی موجودي وی ، او وکولای شی له یوی خوا د ملت او نشنلزم په نامه راپورته شوو تحریکونو سره مقابله وکړی او له بل پلوه په دغه گډوډ حالت کی ملت په اخلاقی او فکری ډول وروزی او په فطری لارهبی برابر کړی .

په اسماعلیه کی یو ځوان «حسن البنأ» د مصر دغی وضعی په ډیر تشویش او فکر کی ډوب کړی او حالاتیی تر ژوری مطالعی لاندی نیولی وو.نوموړی ځوان د خپلی زمانی حالت داسی بیانوی :

«د شهوت او فکری خوړتیا بازار سخت تود و او د اسلام ښکلی او لوړ مانځ د کمزوری په لور روان او د له منځه تللو په حال کی و ، د دی حالت په لیدلو سره د هغه کال د روژی نیمایی میاشت ویده نه شوم ، د سختی پریشانی او فکر وهلو په وجه می خوب ورک شو . ما د مثبت او عملی کار پروگرام جوړولو او په زړه کی می ویل چی زه ، دغه اسلامی مشران د هغو د مسئولیتونو لپاره ځنگه راپاخولی‌شم؟ زه هغوی ولی نه دعوتوم چی یو بل تهلاس ورکړی او د دغه تور توپان مخه ونیسی، که هغوی زما بلنه ومنی ډیر ښه او که نه نو زما لار به بله وی . د دی کار لپاره می‌کلکه ملاوتړله او عملی گامونه می پورته کړل»(١٠) هغه زیاتوی :

«له دی وروسته په نورو اسلامی هیوادوکی ځینی داسی نوری پیښی و شوی چی زما احساساتیی ژوندی کړل او د عملی کار پیل کولو سخت ضرورت می احساسا وه . زه لازم چی خلکو ته د حالاتو د پوره نخچی رسمولو احساس ورکولو وروسته دعمل ضرورت دی او ضرورت دیء چی هغوی ته شعور ورکړو او په چټکتیا سره کار پیل شی» .

په همدی اساس حسن البنأ په ١٩٢٧ع کال کی د مصر د جیدو عالمانو سره لیده کاته پیل کړل . پدی علماو کی ، شیخ احمد عسکریه ، شیخ حسن عبدالمجید ، حسن افندی ، احمد افندی امین ، محمد بشیر محمد سلیم عطیه ، کمال افندی ، ابراهیم افندی، عبدالفتاح، سید افندی، محمدافندی الشرنوی. د قاهری د حصانی بهانی او سلفیه جامعی شیخ احمد الکبیر ، محمد خضر الحسنین ، استاد محمد احمد غراری ، احمد تیمور باشا او عبدالعزیز پاشا سرهیی وکتل او هغوییی د راتلونکو خطرونو نه پوره خبر کړل ، هغوی تهیی احساس ورکړ چی ملت ته باید فکری لارښود نه وشی . شیخ د دی لیدوکاتو داسی بیان کوی :

«ما له یو شمیر قومی او دینی رهبرانو سرهدعملی کار او کوښښ د ضرورت په هکله خبری اتری وکړی ، ځینوی زه بیخی ناهیلی کړم، ځینو بیا روحیه راکړه ، او ځینو د چوپتیا مشوره راکوله ، خو ماچی دعملی کارکومه نتیجه غوښتله چا ترینه گوښه نه شوای کړی . دلته که چیری د احمد تیمور پاشا یادونه و نه کړم ډیره بی وفایی به وی . ما چی که هغه ولید ، د غیرت او همت یوه مجسمه وه او دعزم او شجاعت سمبول که چی د ملت د حالاتو په هکله له نوموړی سره غږیدم ، په هغه کی می پوره ذکاوت، ځیرکتیا ، استعداد او لیاقت احساساوه ، او د عمل لپارهیی پوره تیاری ښوده الله تعالی دی پرهغه‌رحمت وکړی او اجر جزیل دی ورکړی .

له دی نه وروسته د اخلاص او محبت ضرورت و چی د هغی پواسطه هماهنگی رامنځ ته شی . د دی لپاره زه خپلو دوستانو ته متوجه شوم او ډیر ښه ملګری می پیدا کړل د هغی جملی نه زما د فکر او عمل نژدی ملګری او دردمندان احمد افندی‌عسکری مرحوم ، شیخ حامد عسکریه ، شیخ احمد عبدالحمید او ځینی نور وو ، موږ په ګډه تړون وکړ چی ټول به د یوه هدف او مقصد لپاره پرله‌پسی‌کارکوو ترڅو چی عام نظر د اسلامی نړی نقطه نظر لورته متوجه او مایل شی . خدای (ج) ته پته ده چی موږ به د دی حالاتو ، د ژوند مختلفو اړخونو او لوړو ژورو په هکله فکرکولو په وجه څومره شپی بیداری کړی یوی ، د ناروغتیا و علتونه مو تشخیص کړل ، د علاج تدبیرونه مو ولټول آن تردی چی د ډیر اغیز په وجه موژړل» .

د سخت تعجب خبره خو دا وه چی موږ په څومره اخلاص او مینه سره د دی کار لپاره ملاتړلی وه خو نور په ډیر غفلت او له دین نه بی پروا په نیشوکی ډوب په قهوه خانو او شراب خانو کی‌چکری وهی . له دی نه زیاته د حیرانتیا خبره داده چی پدی کی ځینی داسی هم شته چی ظاهراً مهذب او ښکلی دی او دا ورته لازمه وه چی د ملت په اصلاح کی زیار او کوښښ وکړی او پرځپلو اوږو دغه کار واخلی ولی بدبختانه چی دی کار ته‌یی شا اړولی ده . دا زموږ له ټولو نه لویه او خطرناکه بیماری ده چی‌نه د مرض احساس را سره شته او نه د هغه د علاج فکر ، په هر صورت موږ به د دی بیماریو علاج کوو او موږ د همدی خرابیو لپاره ځان وقف‌کړیدی»[١١].

د ۱۹۲۸ع کال د مارچ په میاشت کی حسن البنأ د خپلو اوو ملګرو هر یوه (حافظ عبدالحمید احمد الحضری ، فواد ابراهیم ، عبدالرحمن حسب الله ، اسماعیل عز اوزکی (المغربی) سره د خپل پروګرام د عملی‌کولو په خاطر په اسمعیلیه کی د هغه په‌کور کی غونډه وکړه او له شیخ نه یی و پوښتل :

«موږ ستاسو وینا واوریده ، هغه زموږ په زړونو کی نقش شوه او پرموږیی ډیره اغیزه وکړه ، خوموږ نه پوهیږو چی د مسلمانانو د ګټو او اسلام د عزت عملی لاره څه ده ؟ له موجوده ژوند دود نه موږ بیزاره یو ، دا دی خواری او سپکی ژوند دی . تاسو و فرمایل چی د ملک په د ننه کی مسلمانان او عربان کوم مقام نه لری ، عزت ، مرتبه او وقار ورته نه دی پاتی ، هغوی یوازی د پردو غلامانو اومزدورانو حیثیت لری . زموږ سره یوازی تودی وینی شته چی په رګونو کی چلیږی او غیرت تولید وی، دا ځانونه مو د ایمان او شرف نه ډک دی، دا یو څوپیسی دی چی موږ د خپل اولاد له ګیدی ګرزولی او راوړی مودی ـ څنګه چی تاسو د کار طریقه پیژنی موږ پری نه پوهیږو ، دین ، ملت او وطن ته د خدمت لاره چی تاسو ته معلومه ده موږ ته نه ده معلومه . موږ د دی په خاطر تن دلته راغلی یو چی خپله هر څه شتمنی تاسو ته وړاندی کړو او د الله په حضور کی مو خپل مسئولیت اذا کړی وی ، موږ څه کولای شو د دی مسئولیت ستاسو پر غاړه دی . هغه ټولی چی په اخلاص د خدای (ج) سره عهد وکړی چی د هغه د دین لپاره به ژوند کوی او د دین په لاره کی مری ، یوازی د خدای رضایی هدف وی ، همدا ټولی بریالی کیږی که څه هم د هغه شمیر لږ او وسائل کم وی»[١٢] .

شیخ د دوی د خبرو په ځواب کی وویل :

«خدای تعالی دی ستاسو زیار قبول کړی‌اوستاسو په نیکو ارادو کی دی برکت واچوی اوموږ ټولو ته دی د نیک او صالح عمل توفیق را په برخه کړی چی له یوی خوا د هغه (ج) رضا حاصله کړو او له بل پلوه خلکو ته ګټه ورسوو ، زموږ وظیفه هڅه اوهاند دی ، بری مو د خدای (ج) په واک او

ذمه داری راځي چې له الله تعالی سره تعهد وکړو چې موږ به د اسلامي دعوت سپاهيان وو ، پدې بلنې او دعوت کې د ملت او وطن سوکالي او نيکمرغي نغښتې ده»(۱۳) .

دی ځلکو د «اخوان المسلمون» په نامه د يو اسلامي تحريک اعلان وکړ او حسن البنأ يې خپل امير و ټاکه .

۱- وګوري : دی ليکی ، ماډران هستري آف دی کنټريز ۲۳۲ مخ

۲- وګوري : حريري ميورائس ګورنمنټ اينډ پالټکس آف دی مډل ايسټ ٥٦ مخ

۳- نوموړی د هغه تحقيقاتي کميسون غړی وچی د اعرابي پاشا له بغاوت وروسته په ۱۸۸۲ع کې د برېټانيا له خوا مصر ته وليږل شو . د کميسون هدف د بغاوت د عواملو او سببونو پيدا کول وو .

٤- وګوري : دی لټکی ماډرن هستري آف دی عرب کنټريز ۲۳۱ مخ

٥- وګوري : دی لټکی ماډرن هستري آف دی عرب کنټريز ۲۳٤ مخ

٦- وګوري - استاړډلو تهراف جديد دنياى اسلام ۲۱٦ مخ

۷- وګوري - استارډلو تهراف جديد دنياى اسلام ۲۱۳ مخ

۸- په مصر کې د لومړی منظم ګوند (وفد) مشر او د هيواد لومړنی دستوري صدر اعظم

۹- د مصرپه تاريخ کې د برېټانيا په خلاف د عوامو دغه هڅه او هاند د ۱۹۱۹ع خپلواکي جګړې په نوم مشهور شوی دی ، په مصر کې داسي توکي نه وچې د برېټانيا په خلاف يې کرکه نوی اظهار کړی

۱۰- د ۱۹٦۷ چراغ راه مجله اخوان المسلمون د معروف شيرازي ژباړه ٦۳ مخ .

۱۱- وګوري ، مصر له عمرو بن العاص نه ترجمال ناصر پورې ، د سيد نصير احمد ليکنه ۱٤٤ مخ .

۱۲-۱۳- د حسن البناء ډايري د خليل احمد حامدي ليکنه ۲۵۹-۲٦۰ مخ .

مونږ د سره پوځ ...

دی . ترکومه ځايه چې په مستقيم ډول د اسلحې رسولو تعلق دی دا يو فريب او دوکه ده دا د يوه داسې ذهن خبره ده چې نه يواځې دا چې هغه د افغانستان له جغرافيائي حالاتو ، خبر نه دی بلکې د افغانستان د جهاد عموميت او وسعت په باره کې هم د دوی علم صفر دی . په عملي توګه داسي کيدل له سره ممکن نه دی او نه په آينده کې داسي کيدای شي .

ځما په خيال دا ټولې پروپګنډې د کمونستانو د تاکتيک يو مهم عنصر دی هغوی د جهاد په باب د شک او شبهو ايجاد او پدې شبهو کې د اصل مسئلې پټول غواړي .

ځما آخرنۍ پوښتنه د اوه چې له ايران سره ستاسو اړيکي څنګه دي تاسو په ايران کې د خپل تنظيم دفترونه ولې وتړل ؟

حکمتيار صاحب د دې پوښتنې ځواب داړنګ را کړ ، ځمونږ پوره اوږد د سرحد ايران سره تړل شويدی او هلته تقريباً ۱۵ لکه مهاجرين دي چې په مختلفو کارونو کې مشغول دي ، ځيني داسي عوامل دي چې زه ورته اشاره نه شم کولای صرف دو مره وايم چې کله مونږ دا محسوسه کړه چې په ايران کې د خپلو مهاجرينو په خاطر خپله خدمت نه شو کولی نوموږ خپل دفترونه وتړل ، کله چې موږ پوه شولو چې اوس موږ په ايران کې په فعال او مؤثري طريقې سره د خپلو خلکو خدمت کولی شو نو دوهم ځلي آخر د دفترونو خلاصولو ته چمتو کيږو .

ربښتيني اتلان

معمولاً يو متفکر يا يو د «صومعي عابد» نشي کولای د يوه نظامي تورځن په څېر د دښمن په وړاندې راوپاڅي ، او د جنګ په ډګر کې هيښنده نبوغ او اتلي وښيي .

خو حذيفه (رضي الله عنه) داسي نه ؤ ، هغه له تفکراتو او د علمي حقايقو کشف ته له پام سره سره د جنګ په ډګر کې هم يو زړور جنګيالی ميړه ګڼل کېده ، هغه د عبادت په محراب او د حکمت او تفکر په عالم کې بيساری ؤ .

د جنګ په ډګر او سربښندنه کې هم يو پياوړی او تکړه وګړی شمېرل کېده .

استاد محمد آصف «صميم»

حضرت حذيفه (رضي الله عنه) د دوه مخي او نفاق دښمن

پر هغه ورځ د «مدائن» خلکو ډله ډله د وخت د خليفه له خوا د هغوی ښارته د نوي راليږلي والي هر کلي کاوه .

څومره به چي خلک وړاندي تلل ، د نوي والي د ليدو شوق او زوږ بهٔ يې په زړونو کې په‌څپو کېدو .

د خلکو د شوق مارغه ، د پيغمبر اکرم (ﷺ) د يار ستر سړي (حذيفه رضي الله عنه) چي د تقوا ، پاک لمني او سترو قهرمانيو په باب يې د عراق په فتوحاتو کې ډېر څه اورېدلي وؤ ، و زرونه غوړول .

د نوي والي په ليدو کې د خلکو انتظار ډېر اوږد نشو او له يوه نوراني سړي سره مخ شول چي پر يوه خره ، چي زړه کته پرې پرته وه سپور ؤ او پښې يې دواړو خواوته ځوړندې وې په لاس کې يې يوتيکلې ډوډۍ وه ، چي له مالګي سره يې خوړه .

خلکو ته چي راورسېد ، ويې پېژانده چي نوی والي «حذيفه بن يمان» دی ، نږدې يې هوش له سره الوتی ؤ .

دوی څه شی اريان کړي وؤ ، آيا د مدائن خلکو له يوه مسلمان والي نه ، بېله دې څه بل انتظار درلود ؟

هغوی په حقه وو ؛ ځکه د دوی پرخاوره د ايراني سلاطينو پر وخت ؤ او که تری مخکې ، داسي درانه او سپېڅلي واليان بې سابقې وه .

حذيفه رضي الله عنه د ښار لورته و خوځېد ، خلک ورته را تاو، پلي روان شول، حذيفه رضي الله عنه چي وليدل، خلکو د ګوتي د غمي په څېر په منځکې راګير کړيدی او په دې تمه دي چي څه تری واوري ، په يوه ځير من نظريې له سترګو تير کړل ؛ ويې ويل : «له فتنې نه ډډه وکړی» .

هغوی وویل : «له فتنې نه موخه مطلب دی» ؟

وي ویل ! «مقصدمې دوخت له واکمنو او آمرانو سره سازښ او د هغوی بیځایه خوشامندي دي . هسې نه‌چې والي یا امیر ته ورشي او دروغ‌خبری‌یې تصدیق کړي ، او یايي په یوه داسې صنعت وستايي چې پکې نه وي ؟

دا خبری او دا چلند یو په زړه پوری او اریانوونکې پیل ؤ .

خلک د نوي والي له دې خبری داسې پوهشول، چې هغه تر هرڅه زیات له دوه مخی او نفاق نه کرکه کوي ، او تر ټولو بدو صفتونو زیات له همدې صفته بیزاره دی .

دا اتکل د نوي والي د شخصیت یو زورور ښکارندوی او د راتلونکې واکمنې او حکومت دچلند څرګندوی ګڼل کیده .

له هغې ورځې چې حذیفه(رض) دنیا ته راغلی ؤ ، خته‌يې له نفاق او دوه مخی نه له کرکې سره اښکل شوی وه .

حذیفه رض له یوه زورور فکري څواک نه برخمن ؤ ، چې د هغې په رڼا کې‌يې نفاق او دوه مخی ژرپیژندله او د وګړيو د ریاکارانه پردوترشایه رابرسیرولـه .

حذیفه رض له پلار او ورور صفوان سره د رسول الله ﷺ په مجلس مشرف شو ، او دري وارو اسلام ومانه ، له همغې ورځې اسلام د ده میړنی خوی و بریښنا وه او سپیځلتیایې وروبښله او دغه سپیځلی لوښه (خصلت)يې تر ځوا زیات د زړه په تل کې پیاوړی کړه ، ځکه هغه د یوه داسې دین پیروشوی ؤ ، چې غښتلی ، سپیځلی ، ننګ ښښونکی او ولاړ دین ؤ ، داسې یو دین چې ویره، نفاق اودروغ پکې سخت غندل کیده

له بلې خوا هغه د یوه داسې پیغمبر (ﷺ) په لاس و روزل شو چې هرڅه‌يې د سپیڅلو پشان رالـه او څرګند ؤ، او د ژوند، افکارو او روحیاتو یواړخ‌يې هم له پیروانو پټ نه ؤ . هغه د یوه داسې پیغمبر په مکتب کې ادب زده کړ چې رښتینی او امین ؤ ، د حق پیاوړی ملاتړ کوونکی ورته ګران او له ریاکارو اوتکمارونه بیزار ؤ .

نو د حذیفه رض د دې خوی د سمسورتیا او پالنې لپاره بل هیڅ محیط د اسلام د محیط او پیغمبر ﷺ د مکتب او د غورو او پیاړیو یارانو له ټولنې نه‌ئې مساعد نه ؤ .

د اسلامی ښوونو په رڼا کې د حذیفه رض غوریدلی استعداد او هوښ ډیره ښه وده وکړه او د څیرو او فکرونو په پیژنګلو کې‌يې تخصص ترلاسه کړ ، ان چې په یوه کتویی د خلکو بشری لوستی او ډیر ژر‌يې په پټو مقاصدو پوهیده .

هغه په دې لړکې دومره پرمختګ کړی ؤ چې د وخت خلیفه د وګړیو د روحیې په پیژندنه او مهمو څوکیو په ټاکنه کې يې د هغه له هوښیاری له مرسته غوښته .

هغه د خپلې روښن بینې او دور اندیشی په رڼا کې دا حقیقت پیژندلی ؤ چې په ژوند کې د نیکی او ښیګړی لاری هغه چاته چې غواړی نیکی وکړی څرګندی دي ، څه چې پټ اوتیاره دی ، «بدی» ده . له دې لامله هر هوښیار ته پکار دی چې دبدی په باب هوښیار اوسي او رابرسیره يې کړي .

په دې توګه حذیفه رض خپل پام د «بدی» او «بدکارانو» او نفاق او «منافقانو» په لو راړوی او وايي :

خلکو د نیکو په باب له پیغمبر (ﷺ) نه پوښتنه کوله اوما د بدیو ؛ ځکه ویریدم چی‌وی نکړم .

حذیفه وايي : یوه ورځ مې پوښتنه وکړه :

یا رسول الله ما په جاهلیت کې بدو وضع لرله ، دا

دی اوس پاک خدای پـه اسلام سره ، چی د ټولو ښیګړو سرچینه ده ، را ته هدایت وکړ ، بیا بـه هم شر او بدی وی ؟

هــو :

په شر او بدی پسی به (بیا) نیکی وی ؟

ــ: هو ؛ خو خیر و شر به دواړه سره اغږلی‌وی.

ــ: څنګه ؟

ــ: یوه ډله به زما له لاری واوړی ، او بله به غوره کړی ، نه به هغوی ته په نیکی امر او له بد و نهی کوی . . .

ــ: په دی نیکی پسی به بیا بدی راشی ؟

ــ: هو ! ځینی کسان بـه خلک بیلاری کړی او یوی داسی لاری ته بهیی و بلی ، چی پای یی دوزخ ده ، هر څوک چی د هغوی بلنه ومنی ، پـر دوزخ به واوړی .

ــ: که زه ژوندی پاتی شوم، او دا وضع می‌ولیده، بیاڅه وکړم ؟

ــ: له اسلامی ټولنی او مخکښو نه مه لری وځه، او د مفاسدو په سمون کی ورسره مرستند وی‌او سه .

ــ: که اسلامی ټولنه او مسلمان لارښود نـه وُ ، بیـا . . . ؟

ــ: په دی ترڅ (صورت) کی درتـه له ټولو ډلو اوګوندونـو نـه لـری وتـل ښکار دی ، که په دی بیلتا نه سره په تنګسه کی هم ولویږی .

د حذیفه (رضی الله عنه) وینا مو واوریده ، چی وایی :

«خلکوله رسول الله نه د ښیګړو پوښتنه‌کوله اوما د بدیو ؛ ځکه ویریدم ، چی وین نکړم» ؟

حذیفه رضی الله عنه په ژوند کی ډیر سترګور او ځیرک و ، د همدی بصیرت په رڼا کی‌یی همیشه د فتنو اوخطرله ځایونو ځان ساته ، او نوروته‌یی هم‌ښودنه کوله ، هغه د همدغی ورکـړی او سـوهبت پـه رڼا ‌کی یـو وګړیوه ، ځیرک او د زمانی له دودسره بلدوْ ، هغه

مسایل او ربـړی په یوه فلسفی دودپه عقـل او فکر سره څیړلی ، ویل بهیی :

«خدای (ج) محمد (صلی الله علیه وسلم) په پیغمبری غوره کړ، او محمد صلی الله علیه وسلم خلک له بیلاری وژغورل ، او ایمـان او هدایت‌یی د کفـر پرځـای راووست ، مسلمانانـویی بلنه و منله ، او بیلاری (خلک) د حق پر لار روان شول ، او د باطل لاروی هلاک او پو پناه شول .

د نبوت بهیر ترسره شو ، د خلافت وار راغی ، خو لږ موده وروسته به خلافت په پاچایی واوړی او د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) لار به هیره شی .

ځینی کسان به هم په زړونو ، هم په لاس اوژبه له دی کار (د رسول الله د لاری لـه پریښودو) سره مخالفت وکړی ، د حق لاروی به همدوی وی .

ځینی به‌لاسونه راکاږی او یواځی په زړه‌او ژبه به مخالفت وکړی ، دوی د حق پریوه برخه سترګی پټی کړی او یواځی د نیم حق ملاتړیی کړی دی .

یو شمیر نوربه یواځی په زړه مخالفت وکـړی، او په لاس اوژبه به هیڅ مخالفت ونکـړی ، دوی د حق پردوو برخو پټی ایښی دی .

یوه بله ډله به نه‌په زړه مخالفت وکړی اونه‌په‌لاس اوژبه ، دوی مـړ ژوانـدی دی ، چـی له ژونـد یو سره اوسی» .

حذیفه رضی الله عنه به د «زړونـو» د بیلاری او هدایت‌په باب ویل :

«زړونه څلور ډوله دی :

۱ـ هغه زړونه چی تیاری او تورتم پـردی پوښلی وی ، دا د کافرو زړونه دی .

۲ـ هغه زړونـه چی یو غولـوونکی پوښ پرخپور وی ، خو د ننه فاسد وی ، دا د منافقانو زړونه‌دی.

۳ـ بی پوښه او بی پردی زړونه چی د هدایت په وړانګو روښانه دی ، دا د مؤمنانو زړونه دیْ .

٤ـ هغه زړونه چی کفر او ایمان پکی غبرګ اغږل

شوی وی ، او ایمان چی د هغی ونی په څیر دی چی په پاکو اوبو وده کوی ، او کفر د هغه ناسور پشان دی ، چی وینی اوزوی تری روانی وی. په داسی زړونو کی د هدایت رڼا او به د کفر له وینو او زویو سره په جګړه وی ، چی هر یو برشی نښې یی را برسیری شی» .

حذیفه (رض) بدی ښې پیژندی ، او ورسره په مبارزه کی یی مقاومت او ټینګار کاوه ، ژبه او وینا یی لږه ستغه وه .

هغه په نره دا مفهوم په ډاګه کاوه ، ویل یی :

د رسول الله ﷺ مجلس ته لاړم ، وسی ویل :

یا رسول الله ! زما ژبه د کورنی له غړیو سره لږ سپوره ده ، ویریږم چی دا می د دوزخ پراور وانه روی .

پیغمبر را ته و فرمایل : ولی ښښنه نه غواړی ؟ او استغفار نه وایی ؟

له همغی راسی د ورځی سل ځله استغفار کوم[1]

هو حذیفه د دوه مخی او نفاق دښمن او د یو رنګی او څرګندتیا (صراحت) کلک ملګری و .

۱- استغفار او ښښنه غوښتنه کولای شی له ناوړه چارونه روحی لار اواره کړی ، اوکنه یواځی د خولی استغفار سیی نه دی ، او رښتینی توبه د بدو چارو په تکرارولو نه په ځان ژغورنه کی پوخ هوډ او اراده ده .

ژباړه

پلارئی په احد جنګ کی د مشرک په ګومان د مسلمانانو له لاسه ووژل شو .

حذیفه (رض) په جنګ کی ناڅا په له پلار سره مخ شو ، او د مسلمانانو د تورو ګوزارونه یی پری ولیدل، چغه یی کړه : پلاره ! پلاره ! دا خو زما پلار دی خو ارمان چی کار له کاره تیرو .

مسلمانانو چی و پیژانده ، ډیر خواشینی شول ، حذیفه (رض) په زغم او مهربانی مخ ورواړاوه ، ویی ویل : «له خدایه غواړم ، چی و موبښی؛ ځکه هغه ارحم الراحمین دی» .

دایی وویل او له واره له مشرکانو سره په جهاد کی د ګډون لپاره د جبهې په سرکی روان شو .

جنګ پای شو ، رسول الله (ﷺ) تری خبر کړای شو ، هغوی (ﷺ) امر وکړ چی د حذیفه (رض) د پلار (حسیل بن جابر) وینی بیه دی له بیت‌المال نه ورکړای شی : خو حذیفه (رض) یی له منلو نه ښښنه و غوښته ، او د صدق په توګه یی وویشله او په دی کار سره یی تر پخوا زیاته د رسول الله ﷺ مینه له ځان سره پیدا کړه .

د حذیفه (رض) ایمان او دینی مینی هیڅکله هم ډیری وړی کمزوری او نیمګړتیا هم اغیزه نه دی کړی ، او نه همدی لامله پرستونزو برلاس شو .

په خندق جنګ کی چی د کفارو او د هغوی د یهودی پلویانو لښکر ماته وکړه ، رسول اکرم ﷺ د دښمن د کمپوتو د وروستیو بهلونو او نوی دریځ په باب خبریدل غوښتل .

پر هغه شپه تپه تیاره او هیبتناکه شپه وه ، سخت باد لګیده ، د باد غرهار دومره سخت و ، چی سړی فکر کاوه ، ګوندی غرونه را نړیږی .

د کفارو پلاس د مدینی د اوږدی کلابندی ، او د جنګ او مقاومت لامله د مدینی چاپیریال او شاوخوا هرڅوک په ویره کی اچاوه ، له بلی خوالوږی او د شومی کمښت د پیغمبر ﷺ ملګری له پښو غورځو لی وو .

په داسی شرائطو کی چا زړه کولای شو چی په داسی هیبتناکو خطرو کی په پټه د دښمن کمپونو کی ځان د هغوی لیکو ته ورسوی، چی ځان خبر او د دښمن د سنګر دی لوړی لاس خبرونه ترلاسه کړی ؟

د پیغمبر (ﷺ) له خوا چې کوم اتـل د دې کار ترسره کولو ته غوره شو ، هغه حذیفه بن یمان و .

هو رسول الله (ﷺ) دا کار د حذیفه (ﷺ)پرغاړه واچاوه ، حذیفه رضی الله عنه دا کیسه داسې کوي :

نه مې شـول کـولای ، چې د رسول الله (ﷺ) امر پرځای نکړم .

د حـذیفـه (رضی الله عنه) مطلب دا دی ، چې ده تـه د ورسپارل شوی مأموریت له پای نـه اندیښمن و . او د دې مأموریت په ترسره کولو کې د لوړی ، سړو او له نورو ستونزو او هغو خندونونه چې اریانوونکې و ، هغه د دوو کمپونو ترمنځ لارو وهله او کلابندي‌یې ماته کړه ، سختې سیلۍ د مشرکانـو لښکرو اوروتـه مړه کړی وو ، له تورتم نه په استفاده د دښمن کمپ ته ورننووت او ځان یې د جنګیالیو د لیکـو منځ ته ور ورساوه .

ابو سفیان د مشرکانـو ستر بولند وی (عمومی قوماندان) ډاریـده ، چې د مسلمانانـو کوم تـولـۍ د شپې په تورتم کې را باندې یرغل رانه وړي ، نو خپل پوځیان‌یې له خطره پوه کړل ، او په جګ اوازیې په ډاګه کړه :

«ای د قـریشو ډلې : هـر یو پـه هر ځای کې چې یاستې و ګوریء ، چې څنګ ته مو څوک دی ؟ هر څوک دی د تـرڅنګ ناست سـړی لاس په لاس کې ونیسی او نوم دې‌یې ویوښتی» .

حذیفه (رضی الله عنه) چې له لومړی سره یې د ابو سفیان خبری اوریـدی ، وایي : «له واره مې د خپل څنګ سړی ته وویل : څوک یې ؟ هغه ځان راوښود (!)

حذیفه (رضی الله عنه) په دې سملاسی او ماهرانه نوښت او نقشه ځان د دښمن په منځ کې وژغوره .

ابو سفیان بیا وویل :

«ای د قریشو ډلې ! دلته نور د پاتې کیدوشان نشته ، اسونه او اوښان مو ووژل شول .

«بني قريظه» پرخپله خبره و نه دریـدل[۱] او له څه نه چې د هغوی (مسلمانانو) له لوری ویـریـدو ، را باندی راغلل سیلی او توپان څه راته پریښودل ، دیګونه او لوښې مود سخت بادله لاسه پرځمکه نه

خو وي نشول کولای چې دا نقشه انځور کړي ، او له مشرکانو سره‌یې کړې تړون بـربنډ شو ، او د رسول الله ﷺ لخوا مجازات شول . ژباړه تینګیږي ، د اور لمبه نـه پایي ، کیـږدی او خیمې سونړیږي ، هن ! پاڅئ ، له دې سیمې ولیږدیء ، دا دی زه و لاړم . . .» !

دایي وویل او پر خپل اوښ سپور شـو اولاړ ، لښکریې هم ورپسې شو .

حذیفه (رضی الله عنه) وایي : که رسول اکرم ﷺ سپارښت نه وای کړی ، چې څوک مـه وژنه ؛ په یوه غشی مې د ابو سفیان کار کاوه .

حذیفه (رضی الله عنه) راستون شو او د قریشو د ماتې زیری‌یې پر پیغمبر (ﷺ) وکړ ..

هر څـوک چې د حـذیفه (رضی الله عنه) لـه روحيې سره بلد شي ، او له پوهې او د حقایقو په ترلاسه کولـو سره د هغه له مینې نه خبر شي ، ګرد سره به تری د جنګ په ډګر کې د اتلی او قهرمانی تمه ونه کړي؛ خو حذیفه(رضی الله عنه) عملاً دا انګیرنې بیخي دروغ کړې .

د تعامل له مخې ، یو متفکر یا د «صومعې یوعابد» نشي کولای ، د یوه پوځي پـه څیر تـوره راواخلي او پر دښمن ورشي ، او د جنګ په ډګر کې نبوغ او اتلی وښیی .

۱- بنی قریظه قبیله د مدینې استوزن وو ، سره له دې چې د مخه‌یې له پیغمبر ﷺ سره د نه تیری تړون کړی و ، له احزاب (خنـدق) جنګ نـه مخکې‌یې له مشرکانو سره تړه کړی وه ، چې که پر مدینه له بهر نه بریدو شي ، بنی قـریظه به هم له د ننه نه د مسلمانانو مخنیوی کوی .

خو حذیفه (رض) داسې نه و، هغه سره له دې چې د علمي حقایقو برسیرونی او کشف ته‌يي پام و، د جنګ په ډګر کې هم یو زړه ورجنګیالی ګڼل کیده. په دې لړکې به همدومره بس وي، چې پوه شو.

هغه د اسلام د لښکر له هغو دریسو یا پنځو مخکښو تورځنو او اتلانو په لړکې و، چې د عراق په فتوحاتو کې‌يي ګډون درلود، او په «**همدان**»، «**ري**» او «**دینور**» کې‌يي د اسلام لښکر د ده له برکته بری وګاټه.

د «**نهاوند**» په ستر جنګ کې چې د اسلام لښکر د ایران له یو نیم لک پوځ سره مخامخ و، د وخت خلیفه «**نعمان بن مقرن**» په د رستیزوالی (عمومي قوماندانی) و ټاکه او حذیفه (رض) ته‌يي ولیکل چې له لښکر سره له کوفې نه د «نعمان» ملګری شه.

خلیفه د یوه لیک په ترڅ کې د اسلام سپاهیانو ته ولیکل:

«ټول مسلمانان چې را ټول شول، هر بولندوی دې د خپل ټولي او پوځ سره پاتې شي، او د قواوو لوی درستیز دې له «**نعمان بن مقرن**» سره وي، که نعمان ووژل شو، د بولی (قوماندی) بیرغ دې «**حذیفه**» پراوژه کړي، که هغه هم ووژل شي. «**جریر بن عبدالله**» دې يي پرځای ودریږي.

خلیفه په همدې توګه اوولس کسه د قوماندانی لپاره یو په بل پسې وټاکل،

دوه لښکرې سره مخ شوې، ایراني پوځ یو نیم لک کسه و، او د اسلام لښکرایله دیرش زروته رسیده، داسې بیساري جنګ ونښت، چې د سختي، توندي او د دواړو خواوو د مقاومت له پلوه دتاریخ په ډیرو سختو جنګو کې راځي.

«نعمان بن مقرن» د اسلامي ځواکونو بولندوی شهادت ته ورسید؛ خو لدې نه مخکې چې د مسلمانانو د قوماندی بیرغ‌يي له لاسه ولویږي؛ نوی قوماندان ونیو، او په ډیره میړانه او ځانتیرید نه‌يي پراوړه کښېږ، نوی بولندوی بیله «حذیفه» بل څوک نه و.

«حذیفه» له واره بیرغ پر اوږه کړ، او توصیه‌يي وکړه، چې د جنګ ترپایه دې په لښکر کې د نعمان د شهادت خبر خپور نشي. له واره‌يي د نعمان ورور «نعیم بن مقرن» وغوښت، او د درناوی له مخې‌يي د قوماندانی بیرغ وروسپاره.

حذیفه (رض) دا هر څه په روان جنګ کې په ډیره اریانوونکې چټکي ترسره کړل. بیا په چغه په ډیره بیړه ایرانی لښکر ته ورستون شو او کوکه‌يي کړه:

الله اکبر، صدق وعده.

الله اکبر، نصر جنده(۱).

بیايي داس واګې د اسلام د لښکر په لورتاوی کړې او غبرګي وکړ:

«ای د محمد (ص) پیروانو! دا دې جنت ځان ستاسې هرکلي ته تیاروي، تلوار وکړئ او جنت نور انتظار ته مه پریږدئ!

ای د بدر میدان جنګیالیو! بیړه وکړئ، ای د خندق، احد او تبوک جنګ اتلـو! وراندې د دښمن په لور».

حذیفه (رض) که په دې پاروونکیو شعارونو سره د اسلام د لښکرو زوړ او حماسي زیاتي نکړې، نو د هغوی ولولې خوبي کمیدوته پرینښودي.

او آخر جنګ د ایراني لښکر په پوره بیساري ماتې او تیښته پای شو.

هو حذیفه (رض) یو داسې تکړه او بیساري میړه و، چې په هر ورسپارل کیدونکي کار او هره عملي کیدونکې مشوره کې به‌يي، خپل نبوغ اوورتیا ښوده.

هغه چې څنګه عبادت په محراب، او تفکر اوحکمت په عالم کې بیساري و، همداسې د جنګ په ډګر

۱- لوی خدای د مسلمانانو د بری په باب خپله

وعده رښتینې کړه او د خدای لمانځونکی لښکر سرښندنه وکړه .

او سرښندنه کی هم وتلی او بیساری وګړی ګډل کیده.

حذیفه (رض) په اسلامی تاریخ کی یو بل ستر نقش هم لرلی دی ، چی تراوسه یې نښې پاتې دی . او هغه د اسلامی لښکر د غونډی او جرګه ځای په توګه د «کوفی» ټاکل وو .

خبره له دی ځایه پیل شوه ، چی د «مداین» ترسوبې وروسته .

مسلمانان ـ چی لښکرې لا پرځای و . سخت اندیښمن شول ، حضرت عمر (رضی الله عنه) «سعد بن ابی وقاص» (رض) ته ولیکل چی د مسلمانانو د لښکر لپاره یو بل مناسب ځای پیدا کړی اوله واره له «مداین» نه ولیږدی .

د مناسب ځای د پیدا کولو لپاره «حذیفه (رض)» مأمور شو . «حذیفه (رض)» له «سلمان بن زیاد» سره د «غونډی» لپاره د مناسب ځای په لټه کی شو .

په لټه کی و چی شګلنې کوفی ته ورسیدل ، د حذیفه (رض) په دماغ د عافیت او سلامتی وږمی . ولګیدی ، او خپل ملګری ته یې وویل :

«انشاء الله چی بل پړاو به همدلته وی» .

په دی توګه د «کوفی» ښار بنسټ د حذیفه (رض) په لاس کیښود شو . او د سهال په تیریدویو ودان او ګڼ ښار شو .

د کوفی حالت د مسلمانو له ورتګ سره واووښت رنځوران روغ شول کمزوریو او بیوزلیو وګړیو توښه او څواک پیدا کړ ، او پاکه وینه یې په رګو کی وچلیده .

حذیفه (رض) ډیر هوښیار او د ډیری پوهی څښتن و ، همیشه به یې مسلمانانو ته ویل :

«په تاسی کی غوره هغه څوک نه دی ، چی دنیا د آخرت لپاره پریږدی او نه هغه څوک دی چی اخرت دنیا ته د رسیدو لپاره له لاسه ورکړی، بلکی د غوره ایمان څښتن هغه څوک دی ، چی هم له دی او هم له هغی (جهانه) ګټور وی» .

د هجرت د شپږ دیر شم کال یوه ورځ وه ، چی حذیفه (رض) له دنیا نه سترګی پټی کړی .

د ژوند وروستی شپې یې تیرولی ، چی یوڅو دوستان یې پوښتنې ته ورغلل ، حذیفه (رض) تری پوښتنه وکړه .

کفن مو را ته راوړی دی ؟

ویل : هو .

ویل : ویې ګورم .

کفن یې چی وروښوده ، ګوری چی یونوی اوښکلی توکر دی ، د وروستی ځل لپاره یې یوه شوخه موسکا پرشونډو خوره شوه و یې ویل :

«دا کفن زما په درد نه لګی ، ما ته بس دوه سپین توکران پکار دی چی بدن می پټ کړی ، ځکه ډیر وخت نه دی پاتی چی په قبر کی راته تردی ښې یا ناښې جامې راواغوندی» .

دایې وویل او خبرې یې په خوله کی ماتې شوی ، پاتی خبرې یې تر شونډو لاندی زمزمه کولی ، او چی ناستو ورته غوږ ونیو ، دا ټکي یې واوریدل :

«آفرین بر مرګ» .

داسې دوست دی ، چی په شور او شوق راغلی دی بریالی دی نشم که به پښیمانه شم . . . !»

بیایې روح چی د جهان له ځلانده ، پرهیزګارو ، سترو او ورسره نوموړ کی ارواګانو یوو ، د خدای ، لوری ته لاړ .

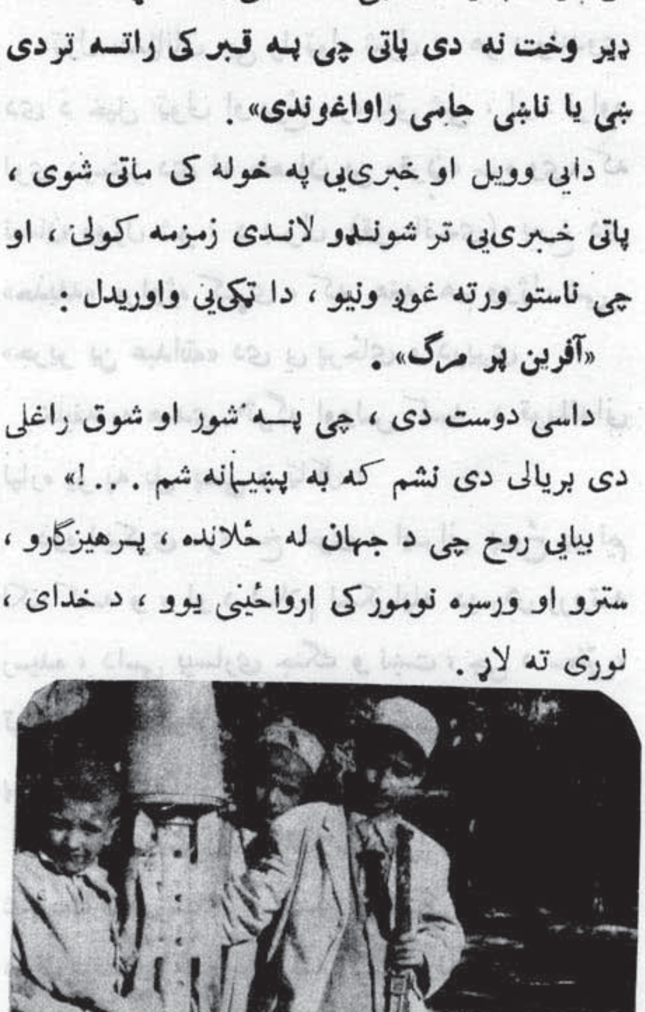

مصاحبه

نسل جدیدی در سینهٔ داغ انقلاب اسلامی افغانستان پرورش می یابند :

همهٔ نیروهای متعهد و انقلابی ملت مظلوم ما افغانستان ماموریت دارند تا در راه پرورش این نسل بالنده و سازندگان جامعه آیندهٔ اسلامی پربها ترین منابع شان را بکار اندازند . ادارهٔ مجله شفق ارگان نشراتی حزب اسلامی افغانستان بمنظور خدمت به معلمان و متعلمین متعهد و مهاجر کشور عزیز ما افغانستان و بخاطر جستجوی طرق بهتر تعلیمی و تربیتی اطفال که جزء برنامه های انقلاب فرهنگی اسلامی ما بحساب میآید با دو تن از استادان محترم مدرسهٔ نعمان ابن شبیر (رح) مربوط حزب اسلامی افغانستان واقع درکرم ایجنسی هر یک برادر عبدالحنان صدیقی و محترم لعل محمدکوچی مصاحبه بعمل آورده اند که اینک خلاصهٔ متن آن تقدیم می گردد :

سوال : لطفاً ضمن معرفی خودتان درباره نقش تعلیم و تربیه میان اطفال مهاجرین و مجاهدین روشنی اندازید . اگر ممکن باشد پاسخ را با مشورهٔ همدیگر ترتیب داده یک نفر تان ارائه فرمایند . عبدالحنان صدیقی : اینجانب عبدالحنان صدیقی و لعل محمد کوچی معلمین مدرسه نعمان ابن سبیر (رح) مربوط حزب اسلامی افغانستان کمپ بوشره کرم ایجنسی : در جواب سوال شما باید عرض کنیم که تعلیم و تربیه یکی از ضرورت های اصالت فرهنگی هر ملت بحساب میآید مخصوصاً در جامعه آوارهٔ ما که با بی رحمی از میهن اجدادی خود جدا به سر میبریم نقش تعین کنندهٔی را دارا است .

برای اینکه از یک طریق بتوانیم اطفال و نوجوانان خود را از وضع جهادی ملت ما مطلع تاریخ و از

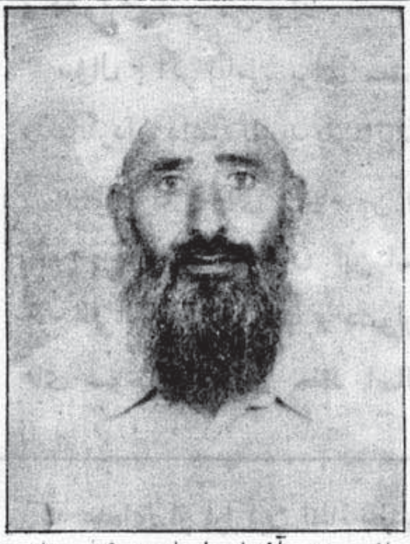

جانبی هم آنها را با در نظر داشت موازین فرهنگ اصیل اسلامی که خواستهٔ انقلاب اسلامی ما میباشد تربیه بینمایم تعلیم و تربیه بحیث اصل بسضروری تلقی می گردد .

سوال : قراریکه اطلاع دارید چندی قبل سیمینار تربیوی ومعلوماتی معلمین تمام مدارس مربوط حزب اسلامی افغانستان از طرف کمیسیون ارشاد و فرهنگ و کمیسیون تعلیم و تربیه حزب اسلامی افغانستان دایر گردیده بود لطفاً نظرتان را در این باره بیان کنید .

جواب : عبدالحنان صدیقی : ما معلمین مدرسهٔ نعمان ابن شبیر (رح) نیز در این سیمینار اشتراک ورزیده بودیم یقیناً دایر گردانیدن چنین سیمینارها وکنفرانسها برای پیشبرد امور تعلیمی وتربیتی و برای تبادله تجارب میان استادان مختلف و هم آهنگی پروگرام های درسی رول مهمی را بازی مینماید اما اگر در سیمینار ها و کنفراس های آینده بیشتر برمسایل سیستم تعلیمی وتربیتی معاصر بحث صورت گیرد و ضمناً استادان تجارب خویش را طی ایراد مقاله ها و مضامین ابراز بدارند انشاء الله مفیدیت های مزیدی در برخواهد داشت .

سؤال : لطفاً در مورد تعلیم و تربیه اطفالی که هنوز مهاجرنشده‌اند و در مناطق آزاد شده زیر عملیات

وحشیانه دشمنان اسلام و میهن زندگی بسر میبرند اگر نظرتان را ابراز بدارید خوش خواهیم شد.

جواب : عبدالحنان صدیقی : این یک واقعیت است که عدهٔ زیادی از فرزندان میهن‌عزیز ما افغانستان تا هنوز در مناطق آزاد شده زندگی بسر میبرند و گه گاهی مورد حملات هوائی دشمنان قرار می‌گیرند به نظر ما باید جبهات مجاهدین و مسئولین مناطق آزاد شده برای با سواد ساختن مجاهدین و پیشبرد امور تعلیمی اطفال باشنده مناطق مذکور توجه جدی داشته باشند.

سوال : لطفاً اگر درباره مشکلات تان گفتگوی دارید صفحه مجله در اختیار شما است.

لعل محمد کوچی : اگرچه مشکلات ما زیاد بوده اما بطور عموم مکاتب کرم‌ایجنسی از ناحیه خیمه، تعمیر، مواد و وسایل لازم در مشکلات

و دشواری بسر می برند.

سؤال : اگر پیامی برای معلمین و شاگردان داشته باشید بفرمائید :

عبدالحنان صدیقی : پیام من به تمام معلمین و شاگردان این است که علی‌الرغم مشکلات و دشواری های موجود برای حفظ اصالت فرهنگ اسلامی و بمنظورسهم‌گیری درجهاد علیه دشمنان اسلام‌عالیترین رسالت‌شان را ادا نمایند. و وظیفه پیشبرد امور تعلیمی و تربیتی‌راجزء سهم جهاد تلقی کنند.

لعل محمد کوچی : من نیز از عموم معلمین و شاگردان می طلبم تا با همکاری مهاجرین و مجاهدین محترم در راه تعلیم و تربیهٔ اطفال از هیچگونه سعی دریغ نه ورزند ضمناً از مهاجرین و مجاهدین نیز تقاضا دارم تاتبلیغات دشمنان‌راخنثی نموده مسئوولیت‌های الهی‌شان را درک نمایند. والسلام

عوامل ایجاد مشکلات • • •

عبارت از نیابت و جانشینی شارع بزرگ به منظور حفاظت دین و سیاست امور دنیا یی مردم از طریق دین می باشد.

ابن خلدون دررابطه با این مسئله که چگونه نقش قیادت و رهبری تضعیف می شود و رهبر و قائد از میان صفوف و مردم محجور می گردد. مبحث مستقلی را اختصاص داده است.

به عقیده وی‌گاهی اتفاق می‌افتد که عده‌ای از اراکین نظام حاشیه نشینان رهبر، و نمک پرورده‌گان وی به فکر رهبری وامارت‌میشوند، و با طرح پروگرام منتظمی امیر و رهبر را از متن جامعه و از میان صفوف منظمات اجتماعی محجور می سازند.

یادداشت :

باید به خواننده‌گان ارجمند عرض نمود که دراین شمارهٔ مجله نظر به بعضی مشکلات نتوانستیم، بقیهٔ مضامین تجلی ایمان درقول وعمل نوشتهٔ برادر حکمتیار ونظری برجنبه‌های صلیبی ترجمهٔ برادر نثاراحمد فوزی را به دست نشر بسپاریم، خورسندیم که منتظر شمارهٔ آینده باشید با احترام

(اداره)

یادواره یی از شهدای راستین

مولوی صاحب غلام حضرت شهید ، دانشمند خدا جویی که لحظه یی هم در راه دفاع از اسلام شانه خالی نکرد

مولوی صاحب غلام حضرت جهان بین بود و سرشناس و در پهلوی آن از تبحر دانش و عشق خدا پرستی سرشار، باداشتن این صفات و انگیزه‌ها، از روزی که مسئوولیتش را در قبال اسلام و مردمش درک کرد، آرام نگرفت ـ در زمان ظاهر خان و داؤد خان و بعد از آنها، مردم را به مبارزه علیه فساد و کفر و الحاد مردانه دعوت نموده و در سال ۱۳۵۲ شرعاً وارد نهضت اسلامی افغانستان شد.... شمول وی در نهضت

اسلامی کشور مصادف بود با آغاز تدریس وی در دهکدهٔ زیبای جلریز ولایت میدان ـ مولوی صاحب باپشتکار جدی و تلاش خسته گی ناپذیرعهدهٔ تدریس را به پیش میبرد و طالبان مبتدی و منتهی را از داشته ها و اندوخته های اسلامی اش سیراب مینمود ـ بعد از مدت پنج سال تدریس اوضاع افغانستان دگرگون شد و بهار کشور زیبای ما را باد های تند خزان ، شگفت اینکه درشگوفایی بهار مورد برهم زنی قرار داد، کوه های غم بر ملت مظلوم و بیچارهٔ ما فرود آمد و هنوز از آشیانهٔ شان نو بال و پر کشیده بودند که تحویل کرگس

جیفه خور استعمار سرخ شدند.

در سال ۱۳۵۸ هش مردم علیه نوکران اجنبی شوریدند و انقلاب اسلامی افغانستان عام شد - در همین جریان مولوی صاحب غلام حضرت که روابط قبلی نیز با مردم مؤمن و مبارز منطقه داشت - مردم را برقیام علیه طاغوت وقت دعوت نمود و جهاد مسلحانه را آغاز کرد - در اندک زمانی بانیروی ایمان و دستیاری مجاهدان سربکف منطقـه علاقـه داری جلریز را از لوث کفار و کاسه لیسان آنها پاک کرد و تقریباً مدت شش سال را در منطقهٔ آزاد دور از سایـهٔ شوم کفار مصروف جهاد علمی و مسلح بود - وی سرانجام بتاریخ ۲۲-۵- ۱۳۶۴ طی توطیهٔ گماشتگان روس با هفت تن سرگروپان ورزیده اش بـه شهادت رسید و بدین ترتیب دفتر زندگی موقتش ناتمام و به جوار ایزد متعال پیوست.

انا لله وانا الیه راجعون.

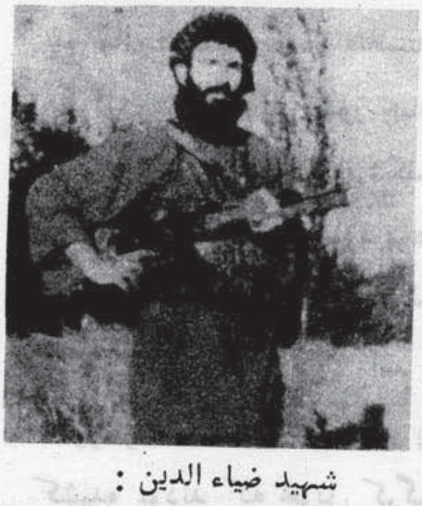

شهید ضیاء الدین :

شهید برادر ضیاء الـدین فرزند نظام الدین در سال ۱۳۳۰ در قلعه حاجی غفار علاقداری جلریز ولایت وردک دریک فامیل متدین چشم به جهان باز کرد.

بعد از کودتای هفت ثور کمر همت به جهاد مسلحانه بست و مدتی را در ولایت «فراه» درپهلوی سنگر نشینان راه حق به جهاد پرداخت و بعـد از مـدتی وارد زاده گاهٔ اصلی اش گردیده بالاخره بتاریخ ۶۴/۵/۲۲ ازطرف نوکران استعمار جام شهادت را نوشید.

انا لله و انا الیه راجعون

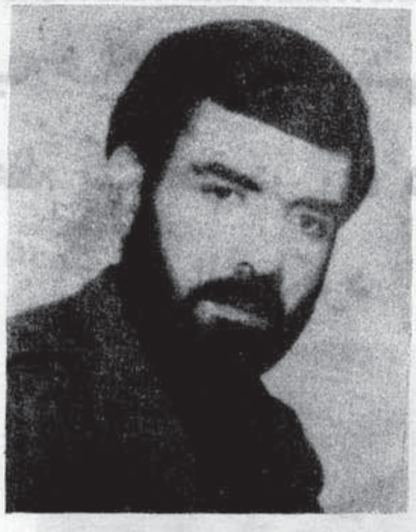

شهید غلام غوث .

شهید برادر غلام غوث فرزند حاجی احمد جان در سال ۱۳۲۹ در یک خانواده متدین در قلعه ملک علاقـداری جلریـز ولایت وردگ دیده به دنیا کشود. بعد از سپری نمودن ایام کودکی شامل مکتب گردیده تحصیلات خویش را تا صنف ۹ ادامه داد، بعداً شغل تجارت را پیشه کرد. بعـد از کودتای ثـور به جهـاد مسلحـانـه پـرداخت و بتـاریخ ۲۲-۵-۱۳۶٤ از طرف خصم بزدل و سفاک با هفت تن از همسنگرانش جام‌شهادت را نوشید.

انا لله و انا الیه راجعون

شهید عبدالصبور :

شهید عبدالصبور فرزند عبدالغفار در جلریـز ولایت وردگ چشم بجهان کشود. بعد از سپری شدن ایام طفولیت شامل مکتب گردیده بعد از فراغت صنف ۱۲ بحیث مامور در ولایت بـا میان مقرر گردید. در هنگامیکه کودتای ثور بوقوع پیوست وظیفه را ترک گفته رهسپار دیار هجرت گردید. و بالآخره بتاریخ ۱۳۶۳/۲۶ به عمر ۳۲ سالگی جام شهادت را نوشید.

انا لله و انا الیه راجعون

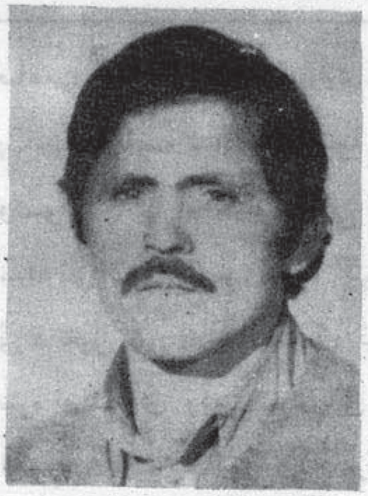

. شهید محمد یار

شهید محمد یار فرزند عبدالنبی در سال ۱۳۳۹ در قلعه شارخ علاقداری چلریز ولایت وردک چشم بدنیا کشود و در اوایل سرطان ۱۳۶۳ به درجه رفیع شهادت نائل آمد.

روحش شاد باد

پنج تن شهید :

فرزند گرانقدر اسلام برادر شهید بسم الله جان ولد شیرین جان مسکونه ولسوالی ازره ولایت لوگر که از مدت سه سال به این طرف در سنگرهای خونین در حوزه احد مصروف جهاد مسلحانه بوده بالاخره بتاریخ ١٤-٧-١٣٦٤ به اثر انفلاق مرمی راکت به چهار تن از همسنگرانش هر یک شهید

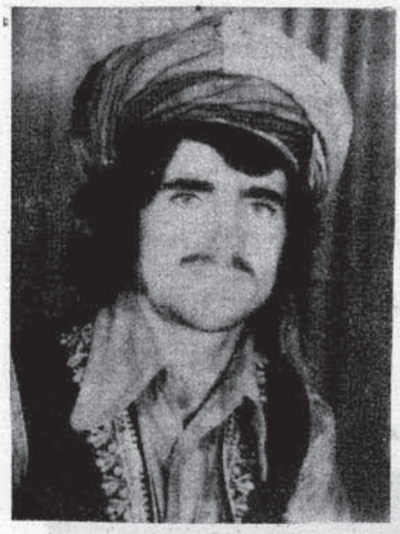

خلیل خان فرزند حاجی دوست محمد شهید لعل محمد ولد شیر محمد، شهید حضرت علی ولد لعل گل و شهید حیات خان بمقام والای شهادت نائل گردید.

انا لله وانا الیه راجعون

شهید سید رحمن

شهید سید رحمن مشهور به برکت فرزند ولی محمد مسکونه ولایت لوگر ولسوالی محمد آغه قریه سرخ آب در سال ۱۳۲۷ هـ ش چشم به این جهان

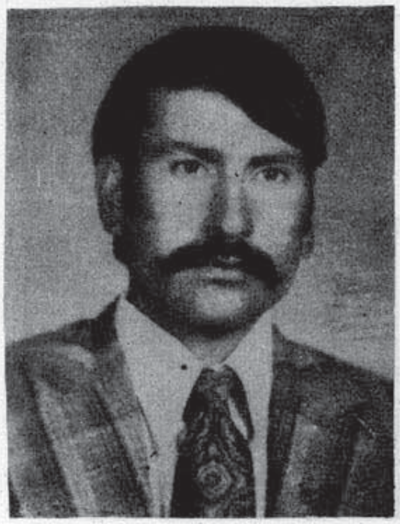

پرآشوب گشود درهفت سالگی شامل مکتب سرخ آب شد بعد از فراغت از مکتب متوسطه سرخ آب نسبت مریضی به تحصیل خود ادامه داده نتوانست وبه دهقانی در زمین های خود مصروف شد. باروی کار آمدن دز دان خلق و پرچم درسال ۱۳۵۷ برادرش محمد شریف از طرف دولت ملحد شهید شد وی از آغاز جهاد مسلحانه دست به اسلحه برد وبه جهاد علیه طواغیت زمان پرداخت سرانجام این برادر مظلوم بتاریخ ۲۰-۶-۱۳۶۳ ازطرف روسها در خانه خود محاصره وبعداً بادوتن همسنگراش هریک طلا کاکا ولعل گل به شهادت رسید واجساد مبارکشان از طرف دشمن دستها طعمه حریق گردید.

(انا لله وانا الیه راجعون ٥)

شهید ورور جگتوران عیسی خان

شهید عیسی خان به ۱۳۲۹ کال کی د پکتیا ولایت د یحیی

خپلو علاقه داری په غیبو خیلو
نومی کلی کی فانی نړی ته دژوند
سترگی وغړولی د ابتدایی اومنځنیو
زده کړو وروسته په ۱۳۴۳ هـ ش
کال په حربی ښوونځی کی شامل
شو په ۱۳۵۲ هـ ش کال له حربی
پو هنځی نه په عالی درجه فارغ
او بیر ته پکی د استاد په حیث
مقرر شو ، د ثور د ننگینی کودتا
په را منځ ته کیدو سره د شهید
عیسی خان مسؤلیتونه لا درانه
او په ۱۳۵۹ کال کی ئی د اسلامی
حزب له مجاهدینو سره اړیکی
ټینگی کړی ، هماغه ؤ چی د
کریملین د تبالی ځلمو تر ځارنی
لاندی راغی او په ۱۳۶۰ کال
د پلچرخی د جیل تورو خونو ته
وروستل شو له شپږ میاشتی بند
څخه وروسته د خدای(ج) په
فضل بیرته خو شی شو او په
۱۳۶۱ کال له څو پا یو دمخابری
د ستگاه سره د پغمان د ولسوالی
له مجاهدینو سره یو ځای شو ،

شو ،وده وروسته خپل ولایت ته
ولاړ او په عملی سنگر کی ئی د
روسی یرغلگرو پر ضد په وسله
وال جهاد لاس پوری کړ د خپل
شهامت او جرئت له امله په
همدی کال د پکتیکا ولایت دنظامی
مسؤل په حیث او په ۱۳۵۲
کال کی د پکتیکا د ولایت د عمومی
قرار گاه د نظامی مسؤل او کفیل
په صفت د ندی اجرا کولی په
پای ۱۳۶۳ کال د روسی یرغلگرو د
یوی پر اخی حملی په ترځ کی
د دری ورځی مقاومت نه وروسته
د دشمن د مرمیو تر هدف لاندی
راغی او خپل روح ئی د خدای(ج)
ته وسپارله (روح ئی د ښاد او یا
د ئی د تازه وی) .

انا لله وانا الیه راجعون

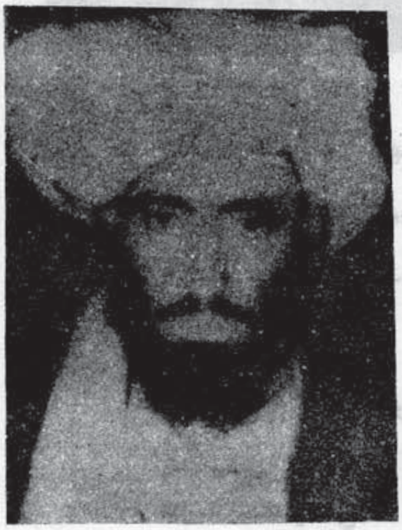

شهید قاضی جمعه خان

د شهیدانو د ویاړلی کاروان
یو بل نومیالی ملگری هم شهید
قاضی صاحب جمعه خان دمولوی
صاحب عبدالکریم خان زوی د
پکتیکا ولایت د و از یخوا د
ولسوالی د بهرام خیلو د کلی او
سیدونکی دی ، لومړی زده کړه
ئی د خپل کلی په جومات کی تر
سره او لوړی زده کړی ئی د
اکوړه خټک په مدرسه که سرته
و رسولی ، د ثور د کر غیړنی
کودتا د بری سره سم شهید ور ور
د اسلام او مسلمانانو خدمت ته
ملا وتړ له او خلک ئی د خلقیانو
له شو مو او پلیدو پلانو او
نقشو څخه خبرول په ۱۳۵۹
کال د وازیخواد اسلامی جبهی د
جوړیدو سره سم شهید قاضی
صاحب نور هم په خپله اسلامی
د نده کی فعال شو په ۱۳۶۲
کال کی د البدر د جبهی د مرستیال
او په همدي کال کی د عمومی
قرار گاه د جوړیدو سره سم
نو موړی ور ور د قرار گاه د قاضی
په صفت خپل فعالیت ته دوام
ور کاوه شهید ور ور د جهاد په
امور و کی ستومانی او تنبلی نه
پیژند له او په ډیر جدیت ئی
خپلو ور سپارل شو یو مسولیتونو
ته او ږه ور کړی وه هما غه ؤ
چی د ۱۳۶۳ کال د میزان په
میاشت کی د کفر او کمونیزم
د لښکرو سره په مخامخ نښته
کی د یولس ساعته پرله پسی جگړی

شخه وروسته ئی د دښمن مرمی
په تټرو نښته او خپله روح ئی
خدای(ج) ته تسلیم کړ .
انا لله وانا الیه راجعون

شهید مرجان

شهید مرجان د خان زمان زوی
د وردګو او میدان ولایت دنرخ
د علاقه داری د دا دل د کلی
او سیدونکی ؤ په ۱۳ کلنی کی ئی
په وسله وال جهادلاس پوری کړ
په ۱۳۶۳ کال د روسانو سره په
یوه نښته کی د شهادت مقام ته
ورسید . انا لله وانا الیه راجعون

شهید ور ور نور الله

شهید نور الله د محمد جان زوی

په ۱۳۳۳ ه ، ش د پغمان د
واسوالی د پرا چی په کلی کی
زیږیدلی دی ، د کمونستی کودتا
سره سم ئی د اسلام د لاری له
مجاهدینو سره خپل پیوستون
اعلان کړ د ډیرو اقتصادی
ستونځو سره سره ئی وسله وال
جهاد ته او په ورکړه او د
کمونیزم پر ضد ئی په نه ستومانه
کیدونکی جهاد لاس پوری کړ
بالآخره په ۱۳۶۳ کال د روسانو
سره په یوه مخامخ نښته کی د
شهادت مقام ته ورسید .
انا لله وانا الیه راجعون

شهید محمد یونس

شهید محمد یونس د محمد کریم
خان زوی د وردګو او میدان
د ولایت د نرخ د علاقه داری
او سیدونکی ؤ نو موړی ور ور
پوره شپږ کاله د کفر د قواؤ سره
جهاد وکړ په پای کی په ۱۳۶۳
کال د شهادت مقام ته ورسید .
انا لله وانا الیه راجعون

شهید زنګی خان

شهید زنګی خان د حمید خان
زوي د پکتیا ولایت د صبریو د
علاقه داری او سیدونکی دی ،
نو موړی شهید دا بو ذر غفاری
(رض) د جبهی یو تکړه او فعال
مجاهد ؤ په ډیرو جګړو کی ئی د
کفر د قوا وو پر خلاف په
جهاد کی برخه اخیستی په پای کی
د ۱۳۶۴ کال د میزان د میاشتی
په اوه ویشتمه نیټه د کفر د
قواؤ سره په یوه مخامخ نښته
کی شهید شو .
انا لله وانا الیه راجعون

شهید مرجان

شهید ور ور مرجان د خدایداد
زوی دور د گو او میدان ولایت
د نرخ د علاقه داری او سیدونکی
ؤ لسه ویرو عملیاتونه و روسته
په ۱۳٦۳ کال کی د روسانو سره
په یوه مخامخ نښته کی د شهادت
لوړ مقام ته ورسید .

انا لله وانا الیه راجعون

شهید نجم الدین :

شهید برادر نجم الدین فرزند ملک قمرالدین ، در سال ۱۳٤۰ ه ش در یک فامیل متدین و خدا پرست ولسوالی چهار دهی ولایت کابل چشم به جهان کشود. در ماه سرطان ۱۳٦۲ همراى برادرش سلام الدین بدست ایادی کمونیزم دستگیر و روانه زندان شدند بعد از مدتی دوباره رها و بفعالیت‌های خویش ادامه میداد.

شهید نجم الدین نسبت عشق و علاقهٔ که به جهاد مسلحانه داشت شروع بجهاد نمود و درماه میزان سال ۱۳٦٤ در یک برخورد با روس‌های اشغالگر جام شهادت را نوشید.

انا لله وانا الیه راجعون

. شهید محمد سالم ولد مولوی احمد در برج میزان سال ۱۳٤۲ در علاقه داری نرخ در یک خانواده متدین بدنیا آمد و بعد از مرور ایام کودکی به تحصیل علوم شرعی کمر همت بست و فقه شریف صرف و نحورا در مدارس فرا گرفت.

وی در سال ۱۳۵۸ واردپشاور گردید و در مدرسه رشیدیه پشاور به تعلیم القرآن مصروف گردید بعد از دو سال آموزش دوباره‌عازم جبهات خویش گردیده و در طی سهٔ سال جهاد خویش رشادت‌های فوق العاده از خود نشان داد و در یک حمله وحشیانه روسها به ولسوالی نرخ مردانه استقامت و پایداری نشان داد تادرشش سنبله ۱۳٦۳ هدف سربی د ژخیمان ملحد قرار گرفت و به دیار باقی شرفیاب گردید.

روحش شاد و یادش گرامی باد.

شهید عبدالوکیل :

شهید برادر عبدالوکیل فرزند الحاج الله نور در قریه الوخیل ولسوالی بگرامی ولایت کابل در یک فامیل متدین دیده به جهان کشود در سال ۱۳٦۱ راه سرزمین هجرت را در پیش گرفت بعد از مدتی عازم سنگرهای داغ جهاد گردید. در پایان در یک نبرد خونین بتاریخ ۱۳٦۵/۰/۲۰ با برادر کوچکش عبدالمتین و چند تن از همسنگرانش هدف تیردشمن قرار گرفته جام شهادث را نوشید.

روحش شاد یادش‌گرامی باد.

شهید شمس الله :

شهید برادر غلام رحمن مشهور به شمس الله «زبیر» فرزند غلام رسول در سال ۱۳٤۲ه در یک فامیل دین پرور ولسوالی بگرامی

کابل دیـده به دنیا کشود . در سال ۱۳۶۱هـ رهسپار سر زمین هجرت گردید بعد از سپری نمودن مدتی دوباره عازم وطن شد . نسبت داشتن اخلاق حمیـده و پشت کار موصـوف را بـه حیث مسئوول نظامی در یکی از گروپ ها تعیین نمودند که با کمال اخلاص وظایف خویش را انجام می داد . بالاخره بتاریخ ۲۰/۵/۶۴ باده تن از همسنگرانش جام شهادت را نوشید .

انا لله و انا الیه راجعون

شهید عبدالمتین :

شهید برادر عبدالمتین فرزند حاجی الله نور در ولسوالی بگرامی ولایت کابل در سال ۱۳۴۳ دیده به جهان کشود. و در سال ۱۳۶۱ گرفتار و روانه زندان سیاه پلچرخی گردید ، بعد از سپری نمودن یکسال و سه ماه حبس از زندان رها و دوباره به‌مبارزه ادامه داد ، بعد از مدتی رهسپار دیار هجرت گردید و در سال ۱۳۶۳ دوباره روانـه سنگر های خونین جهاد گردید. و به تاریخ ۱۳۶۴-۵-۲۰ با برادرش عبدالوکیل و چند تن از همسنگرانش جام‌شهادت را نوشید.

انا لله وانا الیه راجعون

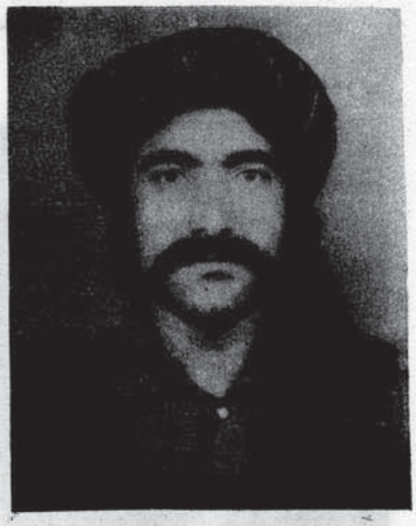

شهید عتیق الله :

شهید برادر عتیق احمد ۲۲ سال قبل در یک فامیل متـدین و خدا پرست در ولسوالی چهار آسیاب ولایت کابل پا بـه عرصهٔ وجود گذاشت و در سال ۱۳۵۸ به‌جهاد مسلحانـه در ولایت لوگر و بعد در ولسوالی چار آسیاب ادامه داد تا اینکـه بتاریخ ۱۳۶۴-۷-۵/۶ با شش تن از همسنگرانش در کمین با روسها روبرو گردیده بعد از مقاومت شدید در حالیکه هشت‌تن از روسان را روانـه جهنم ساختند با سه تن از همقطارنش به درجه رفیع شهادت نائل آمد.

انا لله وانا الیه راجعون

شهید امین الله :

شهید برادر امین الله فرزند بسم الله در سال ۱۳۴۸ در قریه

الیـاسخیل ولسوالی چار آسیـاب ولایت کابل چشم به جهان کشود بالاخره به تاریخ ۱۳۶۴-۷-۵/۶ با کاکایش «شهید عتیق الله» یکجا جام شهادت را به سرکشید.

روحش شاد یادش گرامی باد

شهید زیارت خان :

برادر شهیـد زیارت خان ولد خمر خان در ولسوالی احمد خیل ولایت پکتیـا در سال ۱۳۳۴ در یک فامیل خدا پرست دیده بجهان کشود و در سال ۱۳۶۳ دست به جهاد مسلحانـه زده ، بعد از دو

سال جهاد بتاریخ ۸ - ٦ - ۱۳٦٤ در منـدهیر جاجی بدرجـه رفیـع شهادت نائل گردید.

روح شان شاد و یاد شان گرامی باد.

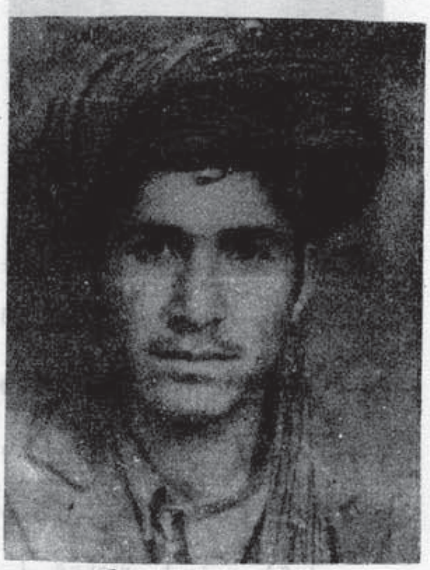

. شهید حضرت ولی د ملنگ زوی

د موسی خیلو اولسوالی اوسیدونکی په کمونستی پوستی باندی د حملی په ترځ کی په شهادت ورسید.

خدای(ج) ئی دی وبښی

شهید سید عباس

شهیـد برادر سید عباس فرزند سید محسن در قریه مستی خیل ولسوالی سرخرود ولایت ننگرهار دیده به جهان پر آشوب باز کرد.

بالاخره در چکری ولسوالی بگرامی کابل در یک حادثه بم باردمان توسط بم افگن های روسی به شهادت رسید .

انا لله و انا الیه راجعون

اتل شهید نور احمد :

شهید نور احمد (داکتر عزیز) د ډاکټر گل احمد زوی د غزنی ولایت د مقر داولسوالی د ابراهیم خیلو په کلی کی زیږیدلی دی نوموړی ورور خپلی لومړنی زده کړی د شهاب الدین په لیسه کی ترسره او بیا د کابل د سید جمال الدین عالی دارالمعلمین تـه بریالی شو د کمونیستی کودتا څخه وروستـه سیمی ته ولاړ او په ۱۳۵۸ کال ئی وسله وال جهاد پیل کړ، د ډیری زړه ورتیا او ښو اخلاقو په وجه دغـه وروړتـه د مجاهدینو د یوه گروپ مشری ورته غاړه شول او په پای کی د شهرکاله پرلپسی جهاد څخه وروستـه د ۱۳٦٤ کال د سنبلی د میاشتی پـه ۱۲ مه نیټه د انگورو په اډه کی د خادستانو له خـوا د شهـادت ویـاړلی مقـام ته ورسید.

انا لله وانا الیه راجعون.

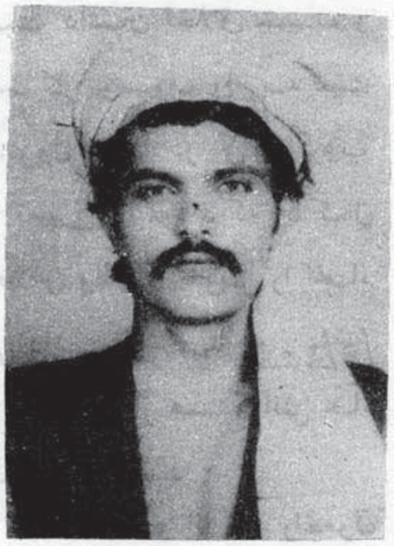

شهید جمعه الدین فرزند محمد دین در قریه جرگند ناصری مرکز کنـدز پا به عرصـهٔ وجود نهاده نامبرده مجاهد فعال و دلیر بود .

بالاخره در جریان جهاد در برج جدی ۱۳٦۳ از دست روسهای وحشی به مقام والای شهـادت نائل آمد .

انا لله و انا الیه راجعون

ـ شهید اصیل الدین د حاجی خان

زوی د سنگو سوسی خیلو اولسوالی او سیدونکی دی په ۱۳۶۳ کال د میزان په (۸) نیټه د (۲۵) کالو په عمر په شهادت ورسید.

روحځی دی ښاد وی

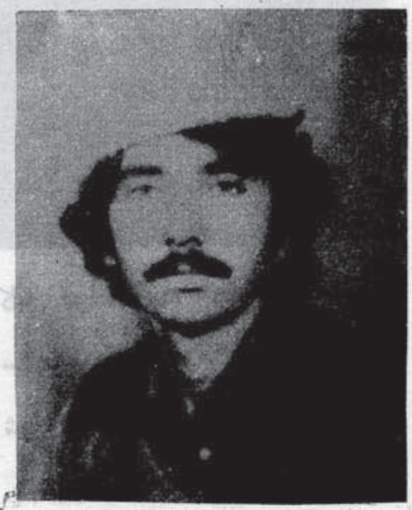

شهید سعد ملوک:

شهید برادر سعد ملوک مشهور به آغجی ولد صدک مسکونه ولسوالی احمد خیل جاجی ولایت پکتیا میباشد، در سال ۱۳۶۰ به جهاد مسلحانه آغاز نمود. بعد از چهار سال جهاد و پیکار در راه خدا(ج) بتاریخ ۲۵-۶-۱۳۶۴ بامتجاوزین ویرانگر بهدرجه رفیع شهادت نائل گردید.

روحش شاد یادش گرامی باد

. شهید محمد اصغر د سید اصغر زوی د سره مزغوره د کلی او سیدونکی د حضرت عمر(رض) د جبهی تکره مجاهدو او د ۱۳۶۴ کال دروژی په میاشت کی د روسانو سره په مخامخ جگړه کی په شهادت ورسید.

روحځی دی ښاد وی

شهید سردار محمد:

شهید برادر سردار محمد مشهور به «شیر دل خان» فرزند خوش دل ۲۵ سال قبل در قریه کاریز میر ولسوالی شکر دره ولایت کابل در یک فامیل متدین چشم بجهان کشود. نامبرده در سال ۱۳۵۹ معرفت پرافتخار حزب اسلامی را کسب نمود از همان تاریخ سلاح بردوش گرفته به جهاد مسلحانه

پرداخت بالاخره در برج جوزای ۱۳۶۱ در یک برخورد رویا روی باروسهای سفاک بعداز چند ساعت مقاومت به درجه رفیع شهادت

نایل آمد.

روحش شاد یادش گرامی باد

- شهیدنذیرشاه د صالح میرزوی د پکتیا ولایت د ستوکنډو او سیدونکی یو تکړه او زړه ور مجاهدو چی په ډیره میړانه ئی د ۱۳۵۷ کال څخه تر شهادت (۱۳۶٤)

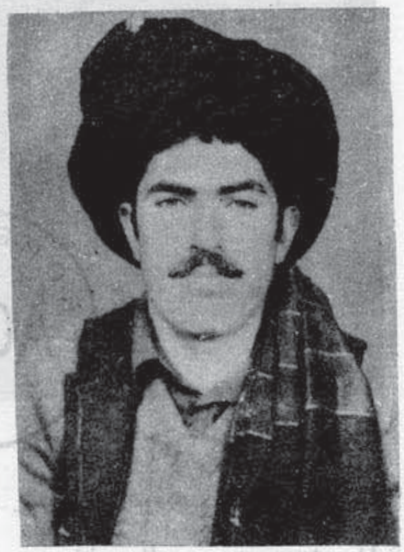

پوری د اسلام د سنگرو ساتنه کوله چی په پای کی دلوی اختر په لومړی ورځ د کفری قواوو د هوایی بمباری له امله شهید شو. انا لله و انا الیه راجعون.

شهید کمین خان د سخی گل

زوی د پکتیـا ولایت د خیری د کلی او سیدونکی ؤ او په ۱۳۶۳ کال دا سدد میاشتی په ۲. مه نیټه شهید شو.

روح ئی دی خوښ وی.

PROPERTY OF ACKU

شهید حاجی محبوب‌الرحمن :

شهید برادر محبوب الرحمن ولد سید حنان بسال ۱۳۱۵ در ولسوالی احمد خیل ولایت پکتیا چشم بدنیا کشود. بتاریخ ۲۹-۹-۱۳۶۳ در قریه مومخیل ولسوالی احمد خیل از طرف قوای ملحد گرفتار وبدرجه شهادت نائل آمد.

روحش شاد راهش مستدام باد

شهید محمد عظیم :

شهیـد بـرادر محمد عظیم فرزنـد عبـدالواحـد در سال ۱۳٤٤ در ولایت بلخ پا به عرصهٔ وجود نهاد. از آغاز قیام اسلامی وی نیزعازم سنگرهای غـرور آفرین گردید تا اینکه درین اواخر نداء شهادت را لبیک گفت به‌کاروان شهداء پیوست.

انا لله وانا الیه راجعون

شهید گلاب الدین :

شهید برادر گلاب الدین فرزند محمد دین در یک فامیل متدین در قریه جرگند ناصری مرکز کندز دیده بجهان پرآشوب باز کرد.

بالاخره در برج جدی ۱۳۶۳ مردانه وار به مقام شامخ شهادت پرکشید ، و به رفیق اعلی پیوست.

روحش شاد و یادش گرامی باد.

شهید عبدالمجید :

شهید برادر عبدالمجید فرزند گل آقا در سال ۱۳٤٦ در قریه الیـا سخیل ولسوالی چهارآسیاب ولایت

کابل تولد یافت در حالیکه شانزده ساله بود به سنگرهای خونین جهاد شتافت. سرانجام در لیل ٥/٦-٧-۱۳٦٤ با سه تن از همسنگران رشیداش دریک برخورد رویا روی با روسها جام شهادت را نوشید.

انا لله وانا الیه راجعون

شهید شمس الدین

برادر شمس الـدین شهید فرزند عبدالاحد یکتن از مجاهـدین دلیر و حماسه ساز ، در جبهه الفاروق امام صاحب کندز بشمار میرفت بتـاریـخ ۱۳٦۳/۱/۱ در یک برخورد خونین به مقام والای شهادت نائل آمد .

روحش شاد راهش مستدام باد

بسم الله الرحمن الرحيم

نبوي مرغلري

حضرت محمد (ﷺ) فرموده اند

* کتاب خدا (ج) (قرآن کریم) نسبت به همه کتاب ها راست است .
* نسبت به همه سخنان کلمهٔ تقوی معتبر تر است .
* نسبت به همه ملتها ، ملت ابراهیم بهتر است .
* نسبت به همه مسلک ها (مسلک من) بهتر است .
* روش انبیاء نسبت به همه روشها خوب است .
* ذکر خدا (ج) نسبت به همه سخنها بهتر است .
* نسبت به همه اندوه ها ، اندوه‌گمراهی بزرگتر است، وقتی‌که بعد از هدایت باشد.
* بدترین بی بصیرتی‌ها ، بی بصیرتی دل است .
* بدترین معذرت ها آن است‌که هنگام نزع پیشنهاد شود .
* بدترین ندامت آن است‌که در روز قیامت پیش آید .
* بزرگ ترین و افضل ترین توشه ها ، توشهٔ تقوی است .
* شک و تردید یکی از شاخه های کفر است .
* راز دانایی این است‌که ترس از خدا دردل باشد .
* بهترین چیزها در «درون گرایی» انسان یقین کامل است .

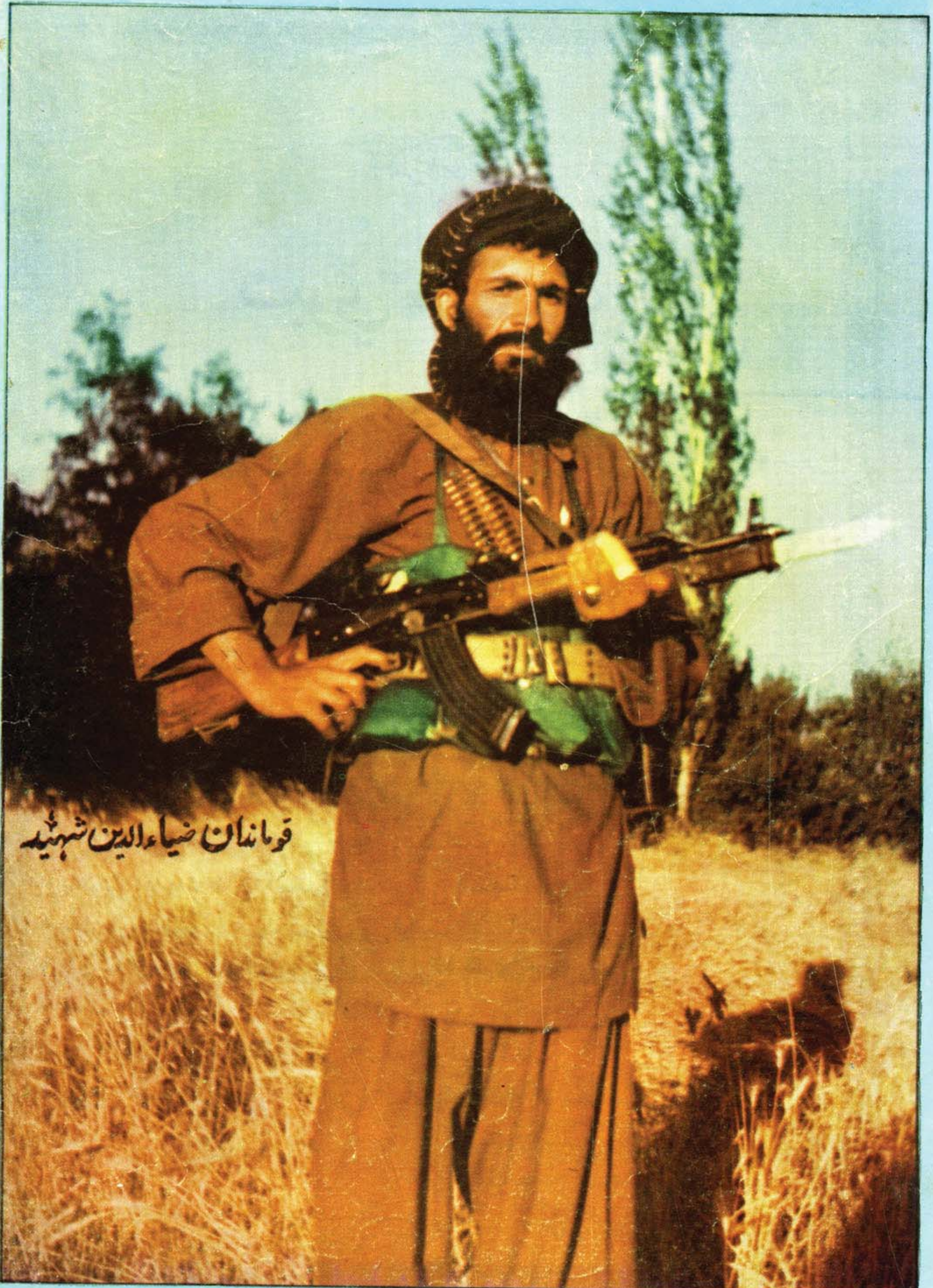
قوماندان ضیاءالدین شهید